

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W KUNOWIE**

z dnia 29 stycznia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kunów na lata 2026-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436) oraz art. 16b oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 i 1302), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kunów na lata 2026-2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Kunów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kunowie

Piotr Rakoczy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kunów na lata 2026-2030

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	4
I 1. Wprowadzenie i podstawa prawna.....	4
I 2. Akty prawne.....	4
I 3. Zgodność z dokumentami strategicznymi.....	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA – ANALIZA SYTUACJI ZASTANEJ	9
II 1. Lokalizacja.....	9
II 2. demografia.....	9
II 3. Rynek pracy	10
II 3.1. Podmioty gospodarcze.....	10
II 3.2. Bezrobocie	11
II 4. Oświata	11
II 5. Instytucje kultury	13
II 6. Walory przyrodnicze i kulturowe	14
II 7. Sektor ekonomii społecznej	15
II 8. Ochrona zdrowia.....	18
II 9. Pomoc społeczna	18
II 10. Wspieranie rodziny	20
II 11. Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom	22
II 11. 1. Punkt Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Członków ich Rodzin.....	22
II 11. 2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w kunowie.....	23
II 11. 3. Rynek alkoholowy	24
II 11. 4. Interwencje Policji	24
II 12. Przeciwdziałanie przemocy domowej	25
II 12. 1. Procedura niebieskie karty.....	25
II 12.2. Liczba osób uwięzionych w przemoc domową.....	26
II 13. Zasoby gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych.....	27
III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ŚWIETLE BADAŃ ANKIETOWYCH POPULACJI GMINY	27
III 1. Cel, metodologia i grupa badana	27
III 2. Podsumowanie.....	28

IV. ANALIZA SWOT.....	32
V CZĘŚĆ PROGRAMOWA	33
V 1. Wizja i misja.....	33
V 2. Koordynator.....	34
V 3. Cele, kierunki działań, wskaźniki, realizatorzy	34
V 4. Harmonogram realizacji	39
V 5. Prognoza zmian	40
V 6. Monitoring.....	40
V 7. Ewaluacja	41
V 8. Aktualizacja.....	42
V 9. Źródła finansowania realizacji strategii.....	42
VI Zakończenie	42

I. WSTĘP

I 1. WPROWADZENIE I PODSTAWA PRAWNA

Opracowanie niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kunów na lata 2026-2030 (zwanej dalej: Strategią) stanowi wdrożenie przez władze gminy Kunów obowiązku ujętego w art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm., zwanej dalej: u.p.s.), który nakłada na gminy zadanie własne w postaci opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Ponadto art. 16b ust. 1 u.p.s. stanowi, że gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej. W ust. 2 art. 16b u.p.s. został określony otwarty katalog kluczowych elementów każdej gminnej strategii.

Niniejsza Strategia jest zarazem fundamentalnym dokumentem służącym planowaniu polityki społecznej na poziomie lokalnym.

I 2. AKTY PRAWNE

Aktami prawnymi, które regulują opracowanie i wykonanie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych są w szczególności:

- Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1818 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1338),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 725.),
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 304 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 798 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1829),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1576 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1512),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1208 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 438 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 978 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. z 2024 r. poz. 1670 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 917),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 450 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1461 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 913 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 83 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 178 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1631 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2025 poz. 350 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. 2025 poz. 1483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1335),
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 881 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1802 z późn. zm.).

I 3. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

W pracach nad przygotowaniem niniejszej Strategii uwzględnione zostały postanowienia dokumentów o zasięgu krajowym i regionalnym, które zakładają długofalowy czas realizacji w sferze polityki społecznej.

Dokumenty na poziomie krajowym, które uwzględniono w niniejszej Strategii to:

- „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, Trzecia Fala Nowoczesności”,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030,
- Polityka Społeczna Wobec Osób Starszych 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 r.,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kunów uwzględnia również postanowienia dokumentów regionalnych i lokalnych:

Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021- 2030 zakłada następujące cele strategiczne:

- Powszechnie dostępne, wysokiej jakości usługi społeczne,
- Dostosowana do potrzeb mieszkańców infrastruktura społeczna,
- Aktywni mieszkańcy zaangażowani w rozwój lokalny,
- Mieszkańcy regionu włączeni w główny nurt życia społeczno-gospodarczego,
- Skoordynowany, innowacyjny, kooperatywny system polityki społecznej w regionie.

Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Świętokrzyskim do 2030 roku – za cel główny przyjmuje wzrost roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczności lokalnych i regionalnych w województwie świętokrzyskim. Natomiast cele szczegółowe to:

- Aktywizowanie mieszkańców i mieszkank województwa świętokrzyskiego do działalności obywatelskiej i ekonomii społecznej,
- Wzmacnianie reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym i podmiotów zaangażowanych w ten proces,

- Wzrost potencjału i konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych,
- Wzmocnienie współpracy JST z sektorem ekonomii społecznej,
- Zwiększenie efektywności systemu wsparcia ekonomii społecznej.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ przyjęła trzy cele strategiczne:

- Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie,
- Przyjazny dla środowiska i czysty region,
- Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2025 – 2029 zakłada następujące 4 cele strategiczne:

- Rozwój kompleksowego systemu wsparcia rodziny oraz systemu pieczy zastępczej,
- Rozwój systemu przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej,
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością,
- Zapewnienie wysokich standardów funkcjonowania dla rozwoju domów pomocy społecznej.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA – ANALIZA SYTUACJI ZASTANEJ

II 1. LOKALIZACJA

Gmina Kunów leży w północno-wschodniej części województwa świętokrzyskiego na obszarze dawnego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Należy do powiatu ostrowieckiego wraz z pięcioma innymi jednostkami administracyjnymi: miastem Ostrowiec Świętokrzyski, gminą Bałtów, gminą Bodzechów, miastem i gminą Ćmielów oraz gminą Waśniów. W skład gminy wchodzi 17 sołectw oraz miasto Kunów. Atutem gminy jest położenie geograficzne na pograniczu Gór Świętokrzyskich. Obszar podzielony jest dolinami rzek: Kamiennej i Świśliny, a także wieloma małymi potokami.

II 2. DEMOGRAFIA

Liczba mieszkańców gminy stale się zmniejsza – na przestrzeni ostatnich trzech lat spadek wyniósł 2,33%. Wśród zameldowanych mieszkańców przeważają kobiety.

Liczba urodzeń i zgonów w populacji gminy Kunów wykazuje wahania, niemniej w badanym okresie rysuje się tendencja spadkowa. Liczba urodzeń zmalała o 27%, a zgonów o 6%. Gmina Kunów odnotowuje ujemny przyrost naturalny.

Tab. 1. Demografia gminy Kunów w latach 2022-2024

Dane	2022	2023	2024
Liczba zameldowanych mieszkańców gminy, w tym:	9386	9290	9167
- kobiet	4825	4784	4703
- mężczyzn	4561	4506	4464
Liczba zawartych małżeństw przez mieszkańców gminy	73	47	51
Liczba orzeczonych rozwodów mieszkańców gminy	22	24	23
Liczba urodzeń żywych, w tym:	64	44	47
- dziewczynki	36	19	22
- chłopcy	28	25	25
Liczba zgonów mieszkańców gminy, w tym	120	106	127
- kobiet	53	49	76
- mężczyzn	67	57	51

Źródło: USC

Na dzień 31.12.2024 r. liczba mieszkańców gminy Kunów w poszczególnych grupach wiekowych kształtowała się następująco:

- w wieku przedprodukcyjnym: 1470, w tym 746 kobiet i 724 mężczyzn,
- w wieku produkcyjnym: 5400, w tym 2488 kobiet i 2912 mężczyzn,
- w wieku poprodukcyjnym: 2297, w tym 1463 kobiet i 834 mężczyzn.

Na dzień 31.12.2024 r. struktura mieszkańców gminy Kunów pod względem stanu cywilnego wykazywała przewagę osób w związku małżeńskim i wyglądała następująco:

- stanu wolnego: 2982 (kawaler / panna),
- stanu wolnego: 839 (wdowiec / wdowa),
- stanu wolnego: 609 (po rozwodzie),
- w związku małżeńskim: 4737.

II 3. RYNEK PRACY

II 3.1. PODMIOTY GOSPODARCZE

Stale rośnie liczba przedsiębiorców (mieszkańców gminy oraz mieszkańców innych gmin) wykonujących działalność gospodarczą na terenie gminy Kunów, zarejestrowanych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. W ostatnich trzech latach przybyło o 1,14% osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą.

Z uwagi na profil przeważającego rodzaju działalności, najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie zajmuje się handlem pojazdami i częściami, naprawą pojazdów, handlem hurtowym i detalicznym.

Tab. 2. Liczba przedsiębiorców (mieszkańców gminy oraz mieszkańców innych gmin) wykonujących działalność gospodarczą na terenie gminy Kunów, zarejestrowanych w CEIDG wg stanu na 31 grudnia roku kalendarzowego.

	2022	2023	2024
Liczba przedsiębiorców, w tym	437	440	442
aktywnych	355	344	338

Źródło: CEIDG

Na terenie gminy Kunów jest zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym 18 spółek prawa handlowego.

Najwięksi pracodawcy z terenu gminy Kunów to:

- PERFECTDOOR Sp. z o.o. Kunów, ul. Fabryczna 1 – producent drzwi i ościeżnic – zatrudnia 334 osoby, z czego 28% to mieszkańcy gminy Kunów,
- AGROPLASTMET Rutkowski Sp. z o.o. Kunów, ul. Fabryczna 1 – producent siedzeń amortyzowanych do wszystkich typów pojazdów, świadczy usługi w zakresie cięcia blach, wypalania elementów z blach na wypalarkach laserowych oraz obróbki plastycznej i mechanicznej elementów metalowych – zatrudnia 180 osób, z czego 54% to mieszkańcy gminy Kunów,
- TBM Sp. z o.o. Kunów, ul. Kolejowa 7a – producent słodkich i słonych przekąsek – zatrudnia 190 osób, z czego ok. 21% to mieszkańcy gminy Kunów,
- Paradowscy AMP Sp. z o.o. Kunów, ul. Fabryczna 1 – producent zaworów do silników spalinowych, prowadnic zaworowych, sworzni i pierścieni tłokowych – zakład w Kunowie zatrudnia 46 osób, z czego 83% to mieszkańcy gminy Kunów.

II 3.2. BEZROBOCIE

Liczba mieszkańców gminy Kunów zarejestrowanych jako osoby bezrobotne wzrosła w badanym okresie o 4,51%, w tym przeważają kobiety.

Tab. 3. Bezrobocie w gminie Kunów w l. 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym	288	297	301
kobiet	151	158	161
mężczyzn	137	139	140

Źródło: PUP

II 4. OŚWIATA

W roku 2024 zadania oświatowe realizowane były w:

- Publicznym Przedszkolu w Kunowie,

- Publicznej Szkole Podstawowej im. Antoniego Hedy „Szarego” w Kunowie,
- Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Janiku, w skład którego wchodzi: Publiczna Szkoła Podstawowa w Janiku oraz Publiczne Przedszkole w Janiku,
- Publicznej Szkole Podstawowej w Wymysławie,
- Publicznej Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym.

W Publicznej Szkole Podstawowej w Wymysławie oraz Publicznej Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Nietulisku Dużym funkcjonowały oddziały przedszkolne, które realizowały zadania w zakresie wychowania przedszkolnego.

Liczba dzieci uczęszczających do placówek oświaty w gminie Kunów wykazuje wahania na przestrzeni lat, lecz porównując dane za lata krańcowe widać przyrost o 0,55%.

Stale wzrastają wydatki ponoszone ogółem na działanie placówek oświaty, w tym koszty edukacji 1 ucznia, a także kwota subwencji oświatowej przyznawanej gminie Kunów, kwota dotacji na realizację zadań w zakresie wychowania przedszkolnego oraz kwota dotacji na wyposażenie szkół w podręczniki i materiały edukacyjne.

Nie przekłada się to jednak na zwiększenie liczby kadry pedagogicznej – z roku na rok stale zmniejsza się stan zatrudnienia nauczycieli (spadek wyniósł 11%).

Tab. 4. Liczba dzieci uczęszczających do placówek oświaty w gminie Kunów (stan na 31.12.)

	2022	2023	2024
Liczba podopiecznych placówek oświaty ogółem	718	682	722
Liczba nauczycieli	104	94	93
Liczba nauczycieli w przeliczeniu na pełne etaty	97,38	91,67	90,98
Wydatki na funkcjonowanie placówek oświaty (zł)	14 635 328,19	15 772 545,43	18 107 213,25
Koszt edukacji 1 ucznia	20 383,46	23 126,89	25 079,24
Kwota subwencji oświatowej dla gminy	7 046 811,00	7 544 657,00	9 742 734,00
Kwota dotacji na realizację zadań w zakresie wychowania przedszkolnego	224 394,00	248 608,58	611 197,00
Kwota dotacji na wyposażenie szkół w podręczniki i materiały edukacyjne	42 755,08	63 367,52	73 073,33

Źródło: Raporty o stanie gminy

Każda ze szkół w ramach usprawnienia oraz poprawy jakości pracy szkoły realizuje innowacje pedagogiczne, czyli nowatorskie rozwiązania programowe, organizacyjne lub metodyczne. Burmistrz Miasta i Gminy Kunów przyznaje co roku stypendia dla szczególnie uzdolnionych uczniów. Uchwałą Rady Pedagogicznej Nr 9.2023.2024 z dnia 24.01.2024 r., w Publicznej Szkole Podstawowej im. Antoniego Hedy „Szarego” w Kunowie powstała klasa sportowa o profilu piłka ręczna. W tej szkole działa również Szkolne Koło Wolontariatu. Gmina Kunów zgodnie ze swoim obowiązkiem wynikającym z ustawy z dnia 12.04.2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami zapewnia uczniom: profilaktyczną opiekę zdrowotną, którą sprawuje higienistka szkolna oraz opiekę stomatologiczną, którą sprawuje lekarz dentysta. Uchwałą Nr CVII.713.2024 Rady Miejskiej w Kunowie z dnia 29.02.2024 r. został utworzony Klub Malucha w Kunowie, który swą działalność rozpoczął 01.09.2024 r. Klub Malucha mieści się w wyodrębnionej części Publicznego Przedszkola w Kunowie.

II 5. INSTYTUCJE KULTURY

W 2025 r. na terenie gminy prowadziła działalność **Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kunowie**, która jest samorządową instytucją kultury prowadzoną przez Gminę Kunów, będącą dla niej organizatorem. Placówka wykonuje zadania w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego na terenie gminy. Biblioteka posiada Oddział dla Dzieci i Młodzieży oraz Oddział dla Dorosłych, działające w budynku przy ul. Warszawskiej 48 w Kunowie. Biblioteka prowadzi ponadto dwie filie biblioteczne: w Bukowiu i Janiku. Zgodnie z założeniami Statutu Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Kunowie, placówka wypełnia swoje podstawowe założenia tj. gromadzenie, opracowanie, przechowywanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych oraz sprawowanie opieki nad amatorskim ruchem artystycznym na terenie gminy Kunów.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kunowie sprawuje opiekę nad czterema zespołami śpiewaczymi w: Bukowiu, Chocimowie, Nietulisku Małym i Kunowie.

W 2025 r. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kunowie, w ramach swojej działalności, współpracowała z samorządem gminnym, szkołami, Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Kielcach, Wojewódzkim Domem Kultury w Kielcach, Starostwem Powiatowym w Ostrowcu Świętokrzyskim, Miejską Biblioteką Publiczną w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz bibliotekami publicznymi na terenie powiatu, instytucjami lokalnymi, Parafią Rzymsko-

Katolicką, stowarzyszeniami oraz innymi organizacjami. Biblioteka jest miejscem spotkań dla pań – seniorek z Klubu Kobiet Kreatywnych, które uczestniczą w cyklicznych zajęciach rozwijających ich umiejętności i zainteresowania. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kunowie w 2025 r. była organizatorem lub współorganizatorem wielu wydarzeń kulturalnych, obchodów patriotycznych i lokalnych imprez na terenie gminy Kunów.

Na terenie gminy Kunów działa od 1 stycznia 2023 r. **Gminne Centrum Kultury w Kunowie** jako samorządowa instytucja kultury powołana uchwałą Nr LXXXV.540.2022 Rady Miejskiej w Kunowie z dnia 24.11.2022 r. Realizowane przez GCK zadania mają na celu tworzenie jak najlepszych warunków do harmonijnego i wszechstronnego rozwoju mieszkańców poprzez edukację kulturalną. Celem jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców gminy oraz upowszechnianie i promocja kultury lokalnej. Gminne Centrum Kultury w Kunowie jest corocznie organizatorem lub współorganizatorem imprez, wydarzeń kulturalnych, obchodów patriotycznych i lokalnych wydarzeń na terenie gminy Kunów.

Przy Gminnym Centrum Kultury w Kunowie działa **Świetlica Wiejska w Wymysławie**, która rozpoczęła działalność kulturalną i integracyjną w styczniu 2023 r. Świetlica poza prowadzeniem zajęć ogólnych, opiekuńczo-wychowawczych dla 15 dzieci z terenu gminy Kunów, które uczęszczają do Publicznej Szkoły Podstawowej w Wymysławie, prowadzi również zajęcia dodatkowe dla mieszkańców.

II 6. WALORY PRZYRODNICZE I KULTUROWE

Gmina Kunów posiada liczne walory przyrodnicze wynikające z ukształtowania terenu, co sprzyja rozwojowi turystyki i agroturystyki.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski (J. Kondracki 1994 r.), gmina Kunów położona jest w makroregionie Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej na granicy dwóch mezoregionów: Wyżyny Sandomierskiej i Przedgórze Iłżeckiego. Północna część gminy leży w obrębie Przedgórze Iłżeckiego zbudowanego ze skał okresu jurajskiego, o charakterze piaszczystym, na którym występują rozległe kompleksy Puszczy Iłżeckiej. Południową część gminy zajmuje Wyżyna Sandomierska zbudowana z pokrywy lessowej, która charakteryzuje się bogatą rzeźbą terenu. Występują tu liczne jary i wąwozy lessowe.

Cały teren gminy znajduje się w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej wyznaczonego uchwałą Nr XXXV/617/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotyczącą wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej (Dz. Urz. Woj. Św. z 2013 roku, poz. 3309).

Na terenie gminy znajduje się 11 pomników przyrody i został Obszar Natura 2000 pod nazwą „Wzgórza Kunowskie”, na podstawie Decyzji Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty (modyfikowana jako dokument Nr C (2010) 9669) – Dz. Urz. UE 2011, Nr L 33), który obejmuje głównie tereny położone w dolinach rzek Kamiennej i Świśliny.

Do atrakcji turystycznych gminy Kunów należą ponadto szlaki piesze i rowerowe, ścieżka geoedukacyjna Dolina Świśliny, Wodospad Kunowski i gniazdo bociana białego w Nietulisku Dużym.

Na terenie gminy Kunów działa pięć kół łowieckich.

Do najciekawszych i najcenniejszych zabytków nieruchomych na terenie gminy Kunów należą:

- obiekty wchodzące w skład zespołu urbanistyczno-przemysłowego w Nietulisku Dużym,
- obiekty wchodzące w skład założenia przestrzenno-poprzemysłowego w Dołach Biskupich,
- zespół kościoła parafialnego pw. św. Władysława w Kunowie,
- kaplica św. Katarzyny na terenie nieistniejącej osady Kaplica (Janik).

II 7. SEKTOR EKONOMII SPOŁECZNEJ

Gmina Kunów na podstawie dotychczasowego przebiegu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, od lat w miarę potrzeb i możliwości finansowych wspiera, we współpracy z tymi organizacjami, realizację zadań publicznych w zakresie:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
- promocji i upowszechniania kultury fizycznej i sportu,

- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego.

Na terenie gminy Kunów funkcjonują organizacje pozarządowe i inne podmioty ekonomii społecznej, które wykazują potencjał w działaniach na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych dla władz samorządowych. Należą do nich w szczególności:

- Stowarzyszenie Ziemi Janickiej „ZGODA”,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Bukowie i Okolic,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Chocimów,
- Stowarzyszenie „Nietulisko nad Świśliną” Nietulisko Duże,
- Stowarzyszenie „WITULIN NAD ŚWIŚLINĄ” w Dołach Biskupich,
- Brygada Polskich Drużyn Strzeleckich,
- Stowarzyszenie Oświatowe „Przyjazna Szkoła” w Wymysłowie,
- Ludowy Klub Sportowy „STAL” w Kunowie,
- Kunowskie Stowarzyszenie Pomocy Zwierzętom „Podaj Łapę”,
- Uczniowski Klub Sportowy przy Publicznej Szkole Podstawowej w Kunowie,
- Oddział Ludowego Uczniowskiego Katolickiego Klubu Sportowego LUKKS Nietulisko Duże,
- Ludowy Klub Sportowy „GRYF” w Kunowie,
- Ostrowieckie Stowarzyszenie Tenisowe „WINNER” Ostrowiec Św.,
- Stowarzyszenie Świętokrzyski Bank Żywności w Ostrowcu Św.

Lokalny trzeci sektor nie jest w gminie znacznie rozbudowany i opiera się głównie na formie prawnej stowarzyszeń. Niemniej profil działalności obejmuje szeroki zakres celów ze sfery kultury, sztuki, sportu, rekreacji i pomocy osobom w trudnej sytuacji życiowej. Działania podmiotów są adresowane do wielu grup społecznych – od uczniów i młodzieży szkolnej, po ogół mieszkańców, seniorów i osób w kryzysie.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że podmioty sektora organizacji pozarządowych są bardzo ważnym i cennym partnerem władz Gminy Kunów w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz wykazują wysoką zdolność do realizacji usług społecznych. Świadczy o tym również dotychczasowa finansowa i pozafinansowa współpraca samorządu z podmiotami trzeciego sektora.

W 2024 r. Gmina Kunów realizowała zadania z zakresu ochrony zdrowia współdziałając z różnymi organizacjami, zajmującymi się promocją zdrowia i edukacją zdrowotną. M.in. Gmina Kunów wzięła udział w analizie dotyczącej zasadności i potrzeb realizacji programu polityki zdrowia pn.: „Rehabilitacja pacjentów onkologicznych z terenu województwa świętokrzyskiego”. Gmina przekazała również do Departamentu Ochrony Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach informacje niezbędne do zaplanowania odpowiednich działań interwencyjnych dotyczących opracowania i wdrożenia programu polityki zdrowia w zakresie profilaktyki zdrowia psychicznego. Ponadto w trakcie 2024 r. dzięki staraniom pracowników Urzędu nawiązano współpracę z różnymi instytucjami i firmami, w wyniku których wykonywane były bezpłatne badania profilaktyczne dla mieszkańców gminy Kunów.

Stale zmniejsza się łączna pula środków zaplanowanych w budżecie gminy na realizację zadań publicznych przez podmioty trzeciego sektora, co nie sprzyja rozwojowi współpracy z władzami samorządowymi.

Tab. 5. Wysokość środków przewidzianych na realizację programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w l. 2023-2024

	2023	2024
Środki zaplanowane na realizację zadań publicznych przez podmioty trzeciego sektora	292 080,00 zł	251 600,00 zł
Środki udzielone na realizację zadań publicznych przez podmioty trzeciego sektora	295 400,00 zł	243 500,00 zł

Źródło: Raporty o stanie gminy

W gminie Kunów są zapewnione warunki do rozwoju partycypacji najmłodszych mieszkańców, gdyż w 2015 r. powołano Młodzieżową Radą Miejską w Kunowie. Jest to organ konsultacyjny gminy, który umożliwia młodym ludziom wpływ na sprawy lokalne poprzez działania doradcze i inicjatywne. Rada opiniuje projekty uchwał dotyczących młodzieży, uczestniczy w tworzeniu strategii, a także podejmuje działania na rzecz edukacji obywatelskiej i zaangażowania młodych.

II 8. OCHRONA ZDROWIA

Mieszkańcy Gminy Kunów mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, którą zapewnia jedna przychodnia niepubliczna oraz jedna apteka.

Tab. 6. Placówki ochrony zdrowia w Kunowie w l. 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba przychodni niepublicznych	1	1	1
Liczba przychodni publicznych	0	0	0
Liczba ośrodków zdrowia	0	0	0
Liczba aptek	1	1	1

Źródło: Urząd Gminy

II 9. POMOC SPOŁECZNA

Liczba rodzin, którym MGOPS w Kunowie udzielił pomocy wykazuje duże wahania, osiągając najwyższy poziom w 2024 r. (352 rodziny). Dane w poniższych tabelach dotyczących pomocy społecznej w gminie Kunów za rok 2025 obejmują wskaźniki za trzy zsumowane kwartały, gdyż na dzień sporządzania niniejszej Strategii nie są znane jeszcze pełne dane, dlatego też rok 2025 nie będzie uwzględniany w dalszej analizie. W związku z tym widać, że liczba rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS wzrosła w latach 2022-2024 o 8%.

Nieznacznie maleje za to od 2023 r. liczba rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień (spadek o 7,4%).

Tab. 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Kunów w latach 2022-2025

	2022	2023	2024	2025*
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS	327	315	352	335
W tym rodziny korzystające ze wsparcia z powodu uzależnień	21	27	28	25

Źródło: MGOPS

*wskaźnik obejmuje trzy zsumowane kwartały.

W latach 2022-2024 wzrosła o 13% liczba przyznanych świadczeń rzeczowych dla osób, a o 39% liczba świadczeń pieniężnych dla rodzin.

W największym stopniu (o 170%) wzrosła liczba świadczonych porad dla rodzin.

Tab. 8. Świadczenia pieniężne i niepieniężne dla osób i rodzin w latach 2022-2025

	2022	2023	2024	2025*
Świadczenia rzeczowe dla osób	117	129	132	125
Świadczenia pieniężne dla rodzin	170	249	236	196
Świadczenie porad dla rodzin	20	25	54	101

Źródło: MGOPS

**wskaźnik obejmuje trzy zsumowane kwartały.*

Ubóstwo jest najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej rodzinom przez MGOPS w Kunowie. Na dalszych miejscach znajduje się bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność.

Tab. 9. Przyczyny przyznawania pomocy społecznej rodzinom w gminie Kunów w latach 2022-2025

	2022	2023	2024	2025*
Liczba rodzin ogółem	327	315	352	352
Ubóstwo	184	176	162	153
Bezrobocie	136	118	114	98
Długotrwała lub ciężka choroba	120	120	117	112
Niepełnosprawność	116	108	108	112
Alkoholizm	21	27	27	25
Bezradność w sprawach op.-wych.	10	15	16	12
Inne	23	25	13	19

Źródło: MGOPS

**wskaźnik obejmuje trzy zsumowane kwartały.*

Największa grupa klientów pomocy społecznej w Kunowie to osoby nie pracujące.

Tab. 10. Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową w latach 2022-2025

	2022	2023	2024	2025
Pracuje	75	65	52	52
Pracuje dorywczo	55	53	59	60
Nie pracuje	154	136	129	106
Studiuje	11	9	10	7
Na rencie	15	15	7	8
Na emeryturze	12	4	14	21
Na zasiłku dla bezrobotnych	65	60	51	53
Bezrobotny bez prawa do zasiłku	55	44	52	43
Inne	16	9	6	7

Źródło: MGOPS

W Gminie Kunów podejmowane są różnorodne działania nakierowane na wsparcie rodzin, w tym:

- usługi asystenta rodziny,
- wsparcie ze strony zespołów interdyscyplinarnych,
- oferta placówek wsparcia dziennego,
- oferta rodzin wspierających.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowywanie dzieci.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 5) udzielenie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin.

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zobligowanych do wspierania rodziny. Zadanie to realizowane będzie przez działania **zespołu interdyscyplinarnego**, składającego się z osób reprezentujących instytucje i służby zainteresowane problemem danej rodziny. Skład osób uczestniczących w pracy danego zespołu uzależniony będzie w szczególności od rodzaju problemu oraz kompetencji poszczególnych służb, instytucji i organizacji.

W skład zespołów interdyscyplinarnych wchodzi w szczególności: asystent rodziny, pracownik socjalny, pedagog szkolny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca ta ma na celu skutkować trafniejszą diagnozą problemów, ustalaniem spójnego planu pomocy oraz

uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami. Działania w powyższym zakresie koordynuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie.

Środowiskowe formy opieki pozarodzinnej dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do swoich dzieci, potrzebują pomocy w zakresie organizowania tym dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku szkolnym oraz instytucji wspierających rodziny w wychowaniu i kształtowaniu dzieci. Rolę tę mogą pełnić **placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające.**

Im bogatsza oferta pomocy w najbliższym środowisku rodziny, tym większa szansa wychwycenia odpowiednio wcześnie sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu dziecka. Efektywnym sposobem wspierania rodziny w wychowywaniu dziecka, mimo problemów występujących w rodzinie, jest stworzenie dzieciom i młodzieży z tych rodzin możliwości pobytu w środowiskowych dziennych instytucjach wychowawczych, czyli w różnorodnych placówkach wsparcia dziennego. Placówki te powinny nie tylko organizować dzieciom czas wolny i pomoc w nauce, ale również wychowawcy w nich zatrudnieni powinni współpracować z rodzicami dziecka, uczyć ich jak rozumieć swoje dziecko, jak je wychowywać, jak współpracować ze szkołą itp.

Placówki wsparcia dziennego są prowadzone w formie

- opiekuńczej (świetlice i kluby środowiskowe, ogniska wychowawcze), wspierające rodziców w wychowywaniu dzieci, uczące gospodarowania czasem, odpowiedzialności, obowiązkowości itp.,
- specjalistycznej (socjoterapeutyczne, dla dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami psychomotorycznymi, z zaburzeniami zachowania resocjalizacyjne, przeznaczone dla młodzieży, która zaczęła wchodzić w konflikt z prawem itp.),
- pracy podwórkowej realizowanej przez tzw. wychowawców podwórkowych.

Placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina, podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub podmiot, który uzyskał zezwolenie burmistrza.

Rodzina wspierająca to rodzina z bezpośredniego otoczenia dziecka, której zadaniem jest pomoc w:

- opiece i wychowaniu dziecka,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Rodzinę wspierającą ustanawia wójt/burmistrz/prezydent właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej, mając na względzie kwalifikacje osób ubiegających się o ten status oraz potrzeby rodziny wspieranej. Z rodziną wspierającą wójt/burmistrz/prezydent zawiera umowę określającą zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy.

Rodziny mają dostęp również do poradnictwa specjalistycznego, które jest prowadzone w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- terapii i mediacji,
- usług dla rodzin, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, np. poprzez grupy wsparcia lub grupy samopomocowe.

II 11. PROFILAKTYKA I PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM

II 11. 1. PUNKT POMOCY DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU I CZŁONKÓW ICH RODZIN

Mieszkańcy gminy Kunów mają dostęp do porad specjalistów w Punkcie Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Członków ich Rodzin.

Z porad korzystają również osoby uwiękane w przemoc domową. Porady świadczą: psycholog, terapeuta ds. uzależnień, specjalista psychoterapii uzależnień.

Liczba rodzin korzystających z Punktu wzrosła w latach 2022-2024 o 125%, w tym zdecydowanie najwięcej jest rodzin zgłaszających się z problemem alkoholowym.

Tab. 11. Klienci w Punkcie Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Członków ich Rodzin w latach 2022-2025

	2022	2023	2024	2025
Liczba rodzin korzystających z Punktu	4	6	9	6
W tym rodziny z problemem alkoholowym	4	4	5	4

Źródło: MGOPS

II 11. 2. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W KUNOWIE

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące realizowania zadań ustawowych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kunowie w latach 2022-2025.

GKRPA spotyka się regularnie. W tym okresie wzrosła o 21% liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowę motywującą do podjęcia leczenia odwykowego, a o 60% więcej badań zlecono biegłym sądowym. Czterokrotnie więcej skierowano do sądu wniosków o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu.

Tab. 12. Działalność GKRPA w Kunowie w latach 2022-2025

L.P.	NAZWA		2022	2023	2024	2025*
1.	Posiedzenia GKRPA ogółem, w tym		12	12	12	10
2.	Ogólne posiedzenia GKRPA		12	12	12	10
3.	Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowę motywującą do podjęcia leczenia	Liczba osób uzależnionych	19	26	23	18
		Liczba członków rodzin osób uzależnionych	9	12	13	8
4.	Liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA w sprawie zobowiązania do leczenia odwykowego		10	12	6	5
5.	Liczba zleconych biegłym sądowym badań		5	11	9	10
6.	Liczba przeprowadzonych przez biegłych sądowych badań		0	6	10	5
7.	Liczba skierowanych do sądu wniosków o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu		1	3	5	1
8.	Liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.		14	25	16	5
9.	Liczba szkoleń, w których uczestniczyli członkowie GKRPA		2	2	3	1

Źródło: MGOPS

*wskaźnik obejmuje trzy zsumowane kwartały.

II 11. 3. RYNEK ALKOHOŁOWY

Na terenie gminy Kunów z roku na rok maleje liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (spadek o 30%).

Natomiast liczba punktów oferujących alkohol do spożycia w miejscu sprzedaży utrzymuje się na bardzo zbliżonym poziomie i są to wyłącznie punkty sprzedające alkohol o zawartości do 4,5%.

Tab. 13. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Kunowie w latach 2022-2025

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych		2022	2023	2024	2025*
Do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):	do 4,5%	23	18	16	15
	4,5%-18%	23	18	16	15
	powyżej 18%	23	18	16	15
Do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):	do 4,5%	4	3	4	4
	4,5%-18%	0	0	1	1
	powyżej 18%	0	0	0	0

Źródło: MGOPS

*wskaźnik obejmuje trzy zsumowane kwartały.

II 11. 4. INTERWENCJE POLICJI

W latach 2022-2025 odnotowano w gminie Kunów wzrost o 11% liczby przypadków interwencji Policji związanych z używaniem alkoholu/narkotyków.

Wzrosła również liczba odnotowanych przypadków prowadzenia pojazdów mechanicznych pod wpływem takich substancji (o 18%).

Znacznie (o 45%) zmalała za to liczba aktów zakłócania porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem wskazanych substancji.

Tab. 14. Czyny zabronione związane z używaniem środków psychoaktywnych na terenie gminy Kunów w latach 2022-2025

	2022	2023	2024	2025*
Interwencje Policji związane z używaniem alkoholu/narkotyków	969	961	1076	820
Prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu/narkotyków	28	26	33	28
Zakłócanie porządku publicznego	142	68	78	98
Liczba mandatów wystawionych za wykroczenia z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	165	151	164	129
Liczba pouczeń wydanych za wykroczenia z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	11	9	5	57
Przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem alkoholu/narkotyków	0	0	1	0

Źródło: Policja

**wskaźnik obejmuje trzy zsumowane kwartały.*

II 12. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

II 12. 1. PROCEDURA NIEBIESKIE KARTY

Na terenie gminy Kunów coraz częściej dochodzi do wszczynania procedury „Niebieskiej Karty” – w latach 2022-2025 liczba ta wzrosła z 9 do 18, czyli dwukrotnie.

Tab. 15. Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” w gminie Kunów w latach 2022-2025

Rok	Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”
2022	9
2023	15
2024	18
2025*	9

Źródło: MGOPS

**wskaźnik obejmuje trzy zsumowane kwartały.*

II 12.2. LICZBA OSÓB UWIKŁANYCH W PRZEMOC DOMOWĄ

W latach 2022-2025 wzrosła o 87,5% liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy, natomiast liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania jest od lat na bardzo zbliżonym poziomie.

Na podstawie zebranych danych nie sposób poprzestać na prostym wniosku, że przemocy domowej doznają w gminie głównie kobiety, gdyż w 2023 r. liczba kobiet i mężczyzn była pod tym względem równa, a w 2024 r. liczba małoletnich doznających przemocy domowej przewyższyła liczbę pełnoletnich kobiet. W przypadku małoletnich widać największą dynamikę wzrostu (o 316%).

Natomiast wśród osób stosujących przemoc domową zdecydowanie przeważają mężczyźni.

Liczba rodzin objętych wsparciem z powodu przemocy domowej wzrosła o 50%.

Tab. 16. Liczba osób doznających i stosujących przemoc domową na terenie gminy Kunów w latach 2022-2025

	2022	2023	2024	2025*
Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy – ogółem, w tym:	32	45	60	20
kobiety	15	16	21	9
mężczyźni	11	16	14	1
małoletni	6	13	25	10
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania	14	15	13	10
kobiety	0	1	2	1
mężczyźni	14	14	11	9
Liczba interwencji Zespołu Interdyscyplinarnego w związku z przemocą domową	32	41	55	42
Liczba rodzin objętych wsparciem z powodu przemocy domowej	14	19	21	11

Źródło: MGOPS

*wskaźnik obejmuje trzy zsumowane kwartały.

II 13. ZASOBY GMINY W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na terenie Gminy Kunów działa wiele instytucji i podmiotów, dzięki którym samorząd realizuje rozliczne działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych. Są to w szczególności następujące podmioty publiczne:

- właściwe referaty i samodzielne stanowiska Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie,
- szkoły podstawowe oraz przedszkola z terenu gminy Kunów,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „VITAMED” w Kunowie,
- Komisariat Policji w Kunowie,
- Zespół Interdyscyplinarny przy MGOPS w Kunowie,
- Gminna Komisja Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do samorządowych służb i instytucji o zasięgu powiatowym należą Komenda Powiatowa Policji, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Natomiast wśród podmiotów niepublicznych trzeba wymienić kluby, organizacje sportowe i organizacje pozarządowe oraz kościoły i związki wyznaniowe.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ŚWIETLE BADAŃ ANKIETOWYCH POPULACJI GMINY

III 1. CEL, METODOLOGIA I GRUPA BADANA

W niniejszym rozdziale przedstawiono wyniki uzyskane w toku badania ankietowego, które przeprowadzono w drugiej połowie 2025 roku na terenie gminy Kunów. Badanie miało charakter anonimowy, a uczestniczyli w nim losowo dobrani przedstawiciele:

- pełnoletnich mieszkańców (100 osób),
- kadry Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie (4 osoby),

- uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy (łącznie 126 uczniów, w tym 72 uczniów z klas 4-6 SP oraz 54 uczniów z klas 7-8 SP).

Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

Badanie uczniów oraz personelu MGOPS przeprowadzono metodą ankiety dostępnej online (CAWI) przy użyciu internetowego narzędzia badawczego CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw respondentów. Forma ankiety internetowej (metoda CAWI - *Computer Assisted Web Interviews*) pozwala na upewnienie się, że wszystkie pytania zostaną wypełnione.

Z kolei badanie dorosłych mieszkańców odbyło się z użyciem tradycyjnej metody ankiety papierowej (ulicznej, PAPI).

Badania miały za celu oszacowanie skali występowania oraz postaw różnych grup społecznych wobec zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, koncentrując się w szczególności wokół problematyki:

- używania substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki i dopalacze,
- spożywania alkoholu, postaw wobec alkoholu oraz zjawiska uzależnienia,
- palenia papierosów oraz e-papierosów,
- występowania uzależnienia od hazardu i innych uzależnień behawioralnych, w tym od nowych technologii,
- przemocy domowej,
- zdrowia psychicznego,
- relacji społecznych.

III 2. PODSUMOWANIE

PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII POPULACJI DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY
1/ Główne problem społeczne
Mieszkańcy zdecydowanie najbardziej zwrócili uwagę na problem bezrobocia w gminie. W opinii 18% to problem bardzo istotny, a 61% raczej istotny, co daje łącznie 79% badanych. Na drugim miejscu wskazano na problemy opiekuńczo-wychowawcze (łącznie 37%) oraz uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej (łącznie 37%).
2/ Uzależnienia

Mieszkańcy w większości nie dostrzegają problemów uzależnień w społeczności lokalnej. Zdaniem łącznie 97% badanych uzależnienie od dopalaczy występuje dość rzadko lub rzadko.

W opinii 96% badanych uzależnienie od narkotyków występuje dość rzadko lub rzadko. Natomiast w opinii łącznie 65% uzależnienie od alkoholu jest w gminie rzadkie lub bardzo rzadkie. Z drugiej strony w sumie 35% ankietowanych uważa, że ten problem występuje dość lub bardzo powszechnie.

Większość badanych (73%) nie widzi potrzeby realizacji w gminie działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.

Najbardziej potrzebne działanie profilaktyczne zdaniem mieszkańców to warsztaty profilaktyczne dla uczniów (35% odpowiedzi).

3/ Opieka zdrowotna

Największa grupa respondentów ocenia dobrze i bardzo dobrze stan opieki zdrowotnej na terenie gminy (łącznie 47%). Z kolei 17% ocenia, że jest raczej źle, a żaden badany nie wskazał na odpowiedź bardzo źle.

4/ Sytuacja seniorów

Większość (66%) ankietowanych nie ma zdania na temat sytuacji seniorów w gminie, a 33% ocenia ją pozytywnie. Jedynie pozostały 1% uważa ją za złą. Mieszkańcy niemal jednomyślnie (95%) potwierdzają, że oferta działań dla seniorów w gminie jest wystarczająca.

5/ Sytuacja osób z niepełnosprawnościami

Większość (66%) mieszkańców nie wie, czy osoba z niepełnosprawnością może znaleźć pracę na terenie gminy. 1/3 badanych (30%) twierdzi, że nie ma takich ofert zatrudnienia, 1% uważa, że pracodawcy nie chcą zatrudniać takich osób, a pozostałe 3% podaje, że osoby z niepełnosprawnością mogą uzyskać pracę w gminie. Ponad połowa (55%) badanych podaje, że osoby z niepełnosprawnością są akceptowane w społeczności lokalnej, a pozostałe 45% nie wie, czy tak jest.

6/ Przemoc domowa

Większość (76%) badanych podaje, że nie zna nikogo, kto doświadczałby przemocy domowej. Badani w większości (70%) nie znają miejsc, w których może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy domowej. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że badani mieszkańcy w większości odrzucają przemoc, jako metodę wychowawczą, niemniej nie negują przy tym potrzeby tzw. łagodnych kar cielesnych (klapsów).

7/ Jakość usług społecznych

Przeważająca część badanych (80%) ocenia, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie Kunów jest zaspokajana. Pozostałe 20% ma przeciwnie zdanie. Z podanej listy usług społecznych, które wymagają większej uwagi władz gminnych, na pierwszy plan wybijają się zdecydowanie dwie: transport publiczny (80% odpowiedzi) i ochrona zdrowia (60%).

PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII KADRY MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

1/ Główne problem społeczne

Niepełnosprawność wśród mieszkańców gminy Kunów oceniło jako problem bardzo istotny najwięcej badanych (75%), a pozostałe 25% badanych uważa je za problem raczej istotny, co daje łącznie 100%.

Wszyscy badani wskazali, że problemem bardzo lub raczej istotnym jest również:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- długotrwałe choroby,
- uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej,
- problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi),

- zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży,
- bieda i ubóstwo,
- bezrobocie
- przemoc domowa,
- uzależnienie od alkoholu.

Z drugiej strony wszyscy badani (100%) podzielają opinię, że problem bezdomności jest raczej nieistotny w gminie Kunów.

2/ Jakość i realia pracy pomocy społecznej

Wszyscy badani uważają, że instytucje pomocy społecznej skutecznie zapobiegają trudnym sytuacjom życiowym, w tym większość (75%) uważa tak w pełni, a 25% zgadza się z tym poglądem częściowo. Wszyscy respondenci (100%) zdecydowanie zgadzają się, że władze gminy Kunów są dobrze poinformowane o potrzebach MGOPS. Badani w przeważającej większości (75%) podają, że władze gminy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez MGOPS potrzebom.

Żaden z badanych pracowników MGOPS w Kunowie nie zadeklarował, że czuje się wypalony zawodowo.

3/ Przeciwdziałanie uzależnieniom

Ankietowani jednomyślnie wyrażają poparcie dla realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom (100%). Za najbardziej potrzebne działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom badana kadra MGOPS uznała tylko dwa z proponowanych: ogólnospołeczne kampanie profilaktyczne (50%) i wsparcie psychologiczne dla rodzin (50%).

4/ Jakość usług społecznych

Przeważająca część (75%) badanych ocenia, że potrzeby w sektorze życia społecznego w gminie Kunów są zaspokajane. Ponad połowa badanych (75%) uważa, że opieka zdrowotna to sfera, która wymaga większej uwagi władz gminy.

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU UCZNIÓW

1/ Przemoc rówieśnicza

Ponad połowa badanych uczniów w każdym przedziale wiekowym deklaruje, że nigdy nie doświadcza przemocy w szkole (kl. 4-6 SP: 56%, kl. 7-8 SP: 65%). Najczęściej zdarza się to kilka razy do roku (kl. 4-6 SP: 22%, kl. 7-8 SP: 13%).

Natomiast na pytanie o rodzaje doświadczanej przemocy w szkole, większość uczniów podała, że ma takie doświadczenia. W tym w klasach 4-6 SP jest to na równi przemoc fizyczna (29% odpowiedzi) oraz psychiczna (29%), a w klasach starszych dominuje przemoc fizyczna (35%).

2/ Przemoc domowa

Uczniowie w przeważającej większości deklarują, że nie doświadczają przemocy domowej (kl. 4-6 SP: 86%, kl. 7-8 SP: 94%), a odsetek ten rośnie z wiekiem.

3/ Alkohol

Wraz z wiekiem radykalnie wzrasta przekonanie uczniów o tym, że ich rówieśnicy spożywają alkohol: w klasach 4-6 SP uważa tak 8%, a w klasach 7-8 SP już ponad siedmiokrotnie uczniów więcej (61%). Na pytanie skierowane bezpośrednio do badanych uczniów o to, czy sami piją alkohol, uczniowie niemal jednogłośnie zaprzeczyli (kl. 4-6 SP: 97%, kl. 7-8 SP: 93%). Jest jednak niewielka grupa, która przyznaje, że sięga po alkohol (3% uczniów z kl. 4-6: rzadziej niż raz w miesiącu i 7% z klas 7-8: co najmniej raz w tygodniu).

4/ Papierosy

Tak, jak w przypadku pytania o alkohol, radykalnie więcej uczniów wraz z wiekiem jest przekonanych, że ich rówieśnicy sięgają po papierosy lub e-papierosy (kl. 4-6 SP: 22%, kl. 7-8 SP: 76%). Na pytanie skierowane bezpośrednio do uczniów, 1% uczniów z klas 4-6 oraz

29% z klas 7-8 przyznało się, że pali papierosy. Widać zatem, że popularność wyrobów nikotynowych wzrasta z wiekiem.

5/ Narkotyki i dopalacze

Zdaniem 18% uczniów z klas 4-6 oraz 22% z klas 7-8 ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami lub dopalaczami. Do przyjmowania substancji odurzających przyznało się 1% uczniów z klas 4-6 oraz 4% z klas 7-8. Na pytanie o to, czy ktoś rozmawiał z uczniami na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy, ponad połowa uczniów z klas 4-6 (53%) przyznała, że byli to nauczyciele. W przypadku uczniów z klas 7-8 najczęściej byli to również nauczyciele (63%) oraz rodzice (63%)

6/ Używanie urządzeń ekranowych

Największa grupa uczniów z klas 4-6 podaje, że dziennie korzysta z komputera do 2 godzin (37%). W przypadku uczniów z klas 7-8 odpowiedzi są dużo bardziej wyrównane tak, że nie sposób podać dominującego trendu. W ocenie 20% uczniów spędzają oni przed komputerem do 6 godzin dziennie, a drugie 20% podaje, że kilka razy w tygodniu.

Największa część uczniów jest zdania, że w razie tygodniowego braku Internetu czuliby się z tym raczej normalnie, aczkolwiek trochę by im go brakowało (kl. 4-6 SP: 60%, kl. 7-8 SP: 50%).

Popularność gier komputerowych wśród badanych uczniów maleje wraz z wiekiem. Podczas gdy 40% uczniów z klas 4-6 przeznaczają na tę rozrywkę od 1 do 3 godzin dziennie, robi tak 24% uczniów z klas 7-8. Powyżej 6 godzin gra w gry komputerowe 15% uczniów z klas 4-6 i tak samo robi 6% z klas 7-8.

Natomiast w ogóle w gry nie gra 13% uczniów najmłodszych i ponad dwukrotnie więcej, bo 28% z klas 7-8.

Uczniowie wraz z wiekiem przeznaczają wyraźnie więcej czasu na korzystanie z telefonu: ponad 5 godzin dziennie używa go 18% uczniów z klas 7-8, a 33% uczniów w tym wieku przeznaczają na to od 4 do 5 godzin.

Po 4% ankietowanych uczniów z klas 4-6 i 7-8 zadeklarowało, że nie używa telefonu w ogóle.

7/ Cyberprzemoc

Uczniowie mieli kontakt osobiście lub ze słyszenia z różnymi formami cyberprzemocy, aczkolwiek w różnym zakresie.

W środowisku badanych uczniów najczęściej dochodzi do:

- umieszczania w sieci ośmieszających filmików lub obrazków (tak podaje łącznie 54% badanych),
- otrzymywania złośliwych komentarzy, tzw. hejtu (tak podaje łącznie 57% badanych).

8/ Uzależnienia behawioralne

Zdaniem ankietowanych uczniów z obu grup wiekowych najbardziej rozpowszechnione w ich środowisku są:

- uzależnienie od smartfonów (kl. 4-6: 82%, kl. 7-8: 85%),
- siecioholizm (kl. 4-6: 86%, kl. 7-8: 81%).

Granie w gry na pieniądze okazuje się zajęciem coraz bardziej popularnym z wiekiem – do grania w gry hazardowe przyznało się 14% uczniów z klas 4-6 oraz więcej, bo 26% uczniów z klas 7-8.

9/ Napoje energetyczne

Do spożywania napojów energetycznych przyznaje się 10% uczniów z klas 4-6 oraz 37% z klas 7-8 SP. Uczniowie z wiekiem sięgają rzadziej po napoje energetyczne: 43% uczniów z klas 4-6 pije je 2 do 3 razy w tygodniu, a 40% uczniów z klas 7-8 raz w miesiącu.

Opracowanie własne

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (Strengths Weakness Opportunities Threats) jest podstawą do zdiagnozowania i sformowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Efektywnie ukazuje mocne i słabe strony lokalnego systemu pomocy społecznej oraz przedstawia szanse i zagrożenia jakie mogą wystąpić.

Tab. 17. Analiza SWOT Gminy Kunów w zakresie polityki społecznej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ Wykwalifikowana kadra samorządu, ➤ Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny, ➤ Potencjał sektora pozarządowego w postaci instytucji działających na rzecz życia kulturalnego i społecznego mieszkańców gminy, ➤ Dostęp mieszkańców do podstawowej opieki zdrowotnej, ➤ Korzystna struktura demograficzna gminy - przewaga ludności w wieku produkcyjnym, ➤ Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, ➤ Współpraca MGOPS z placówkami oświaty i ochrony zdrowia, GKRPA, Zespołem Interdyscyplinarnym, parafiami, Policją, OSP i NGO, ➤ Oferta wsparcia dla osób starszych (Dzienny Dom Senior+), ➤ Świetlice środowiskowe.	➤ Starzenie się społeczności lokalnej, ➤ Spadek liczby mieszkańców, ➤ Ujemny przyrost naturalny, ➤ Wzrost liczby wszczynanych procedur „Niebieskiej Karty”, ➤ Rosnące bezrobocie, ➤ Postawy roszczeniowe części klientów pomocy społecznej, ➤ Występujący problem ubóstwa, przemocy domowej i uzależnień, ➤ Bariery architektoniczne i informacyjno-komunikacyjne utrudniające osobom z niepełnosprawnością i starszym pełny udział w życiu społecznym, ➤ Występowanie zjawiska osamotnienia wśród osób starszych, ➤ Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, ➤ Niewystarczające środki na realizację działań profilaktycznych i naprawczych, w szczególności na pomoc społeczną.
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ Aktywna postawa władz samorządowych, ➤ Doskonalenie zawodowe kadr oświaty, administracji samorządowej i pracowników socjalnych, ➤ Dotacje ze środków zewnętrznych, ➤ Wzrost poziomu usług społecznych, ➤ Rozbudowa infrastruktury społecznej, ➤ Rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów,	➤ Inflacja powodująca wzrost kosztów utrzymania rodziny, ➤ Brak zrozumienia i tolerancji ze strony społeczeństwa w stosunku do sytuacji marginalizowanych grup społecznych, ➤ Starzenie się społeczeństwa w skali kraju, ➤ Migracja do większych ośrodków, ➤ Brak współpracy w zakresie pomocy społecznej pomiędzy gminami, ➤ Konkurencja pomiędzy gminami w zabieganiu o środki pomocowe oraz

➤ Reintegracja zawodowa i społeczne, szkolenia zawodowe ułatwiające podjęcie zatrudnienia, ➤ Tworzenie placówek przeciwdziałających marginalizacji osób starszych, długotrwale chorych i z niepełnosprawnością, ➤ Przełamywanie stereotypów na temat osób starszych i z niepełnosprawnością, ➤ Rozwój współpracy międzysektorowej oraz publiczno-społecznej w zakresie działań na rzecz aktywnej integracji oraz realizacji usług społecznych, ➤ Polityka państwa stawiająca na rozwój edukacji, ➤ Prospołeczna polityka państwa. ➤ Rozwój wolontariatu, usług sąsiedzkich i akcji charytatywnych.	- lokalizacje inwestycji, ➤ Istnienie „szarej strefy” gospodarczej, ➤ Ryzyko wykluczenia społecznego osób starszych i z niepełnosprawnością w przypadku braku objęcia ich pomocą, ➤ Izolowanie się osób starszych, ➤ Zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności, ➤ Niepewna sytuacja międzynarodowa przy granicach Polski w związku z wojną na Ukrainie, ➤ Promocja szkodliwych wzorców społecznych przez media i popkulturę, ➤ Zagrożenie ze strony nowych rodzajów uzależnień behawioralnych, ➤ Brak spójności pomiędzy systemem edukacji a rynkiem pracy, ➤ Wysokie koszty zatrudniania pracowników.
--	---

V CZĘŚĆ PROGRAMOWA

V 1. WIZJA I MISJA

Misją samorządu gminy Kunów w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata jest:

wzmacnianie rodzin, przeciwdziałanie różnym formom marginalizacji i wykluczenia społecznego poprzez wzmacnianie potencjału rodzin oraz wsparcie mieszkańców w samodzielnym radzeniu sobie z przeciwnościami.

Wizja samorządu gminy Kunów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na lata brzmi:

Gmina Kunów jest atrakcyjnym miejscem do życia dla wszystkich mieszkańców, gwarantując bezpieczeństwo oraz dostęp do bogatej oferty usług edukacyjnych, socjalnych i kulturalnych.

Aby urzeczywistnić sformułowane w ten sposób misję i wizję, należy zaplanować i wdrożyć zestaw celów oraz kierunków konkretnych działań, które leżąc w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, w związku z czym wymagać będzie ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami.

V 2. KOORDYNATOR

Zgodnie z art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, za koordynację wdrożenia niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiada Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie.

V 3. CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, WSKAŹNIKI, REALIZATORZY

Tab. 18 Cele, kierunki działań, wskaźniki i realizatorzy Strategii

Cel strategiczny nr I: Efektywny system wsparcia dla rodzin oraz tworzenie warunków do integracji społecznej mieszkańców gminy	
Cel operacyjny I 1.: Wsparcie dla rodzin w prawidłowym wypełnianiu ich naturalnych funkcji i radzeniu sobie z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
➤ Udzielanie rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, wsparcia na podstawie regulacji o pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych, ➤ Praca socjalna, zwłaszcza w środowiskach niewydolnych wychowawczo, ➤ Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego (porady prawne, pedagogiczne, rodzinne, psychologiczne, w zakresie uzależnień), ➤ Zapewnienie dostępu do usług asystenta rodziny, ➤ Tworzenie grup samopomocowych i wolontariatu dla rodzin niezaradnych,	➤ Liczba rodzin/osób, którym udzielono pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, ➤ Liczba klientów pomocy społecznej z przyczyn bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, ➤ Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, ➤ Liczba zatrudnionych asystentów rodziny. ➤ Liczba rodzin objęta monitoringiem pracownika socjalnego. ➤ Liczba klientów porad specjalistycznych.

z problemami opiekuńczo-wychowawczymi ➤ Zapewnienie dzieciom zajęć w świetlicach terapeutycznych. ➤ Dotowanie kosztów uczestnictwa dzieci z rodzin najuboższych, wielodzietnych i niepełnych w zorganizowanych formach wypoczynku. ➤ Preferencyjne warunki dla rodzin wielodzietnych w dostępie dzieci do przedszkola (zwolnienie z opłaty stałej, wyżywienie). ➤ Współpraca MGOPS z placówkami oświaty w celu monitorowania sytuacji domowej dzieci i młodzieży szkolnej oraz rozwijania dialogu z rodzicami, ➤ Stypendia naukowe i socjalne dla dzieci i młodzieży.	
Cel operacyjny I 2.: Bardziej zintegrowane środowisko mieszkańców	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
➤ Stale ulepszanie oferty wydarzeń sprzyjających integracji mieszkańców i wspólnemu spędzaniu czasu w gronie rodzinno-sąsiedzkim (np. pikniki, dni rodziny, festyny, wydarzenia kulturalne i sportowe), ➤ Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.	➤ Liczba wydarzeń, ➤ Szacunkowa liczba uczestników, ➤ Liczba placówek, organizacji, przedsiębiorstw i innych instytucji współpracujących, ➤ Liczba i zakres nowych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
Cel strategiczny nr II: Zmniejszenie skali problemu ubóstwa oraz bezrobocia i ich negatywnych następstw społecznych wśród mieszkańców gminy	
Cel operacyjny II 1.: Reintegracja i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
➤ Zatrudnianie osób bezrobotnych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, praktyk i staży we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy. ➤ Objęcie pracą socjalną osób bezrobotnych (długotrwale i chronicznie bezrobotnych), aby zachęcać do systematycznego poszukiwania zatrudnienia, wzięcia udziału w kursach i szkoleniach umożliwiających zmianę lub podniesienie kwalifikacji zawodowych,	➤ Liczba osób bezrobotnych, w tym objętych pomocą finansową MGOPS, bezrobotnych długoterminowych, bez wykształcenia średniego, poniżej 25 r.ż., kobiet i niepełnosprawnych, ➤ Liczba osób bezrobotnych objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu, ➤ Liczba udzielonych porad, ➤ Liczba warsztatów, kursów, szkoleń, ➤ Liczba zrealizowanych kontraktów socjalnych, ➤ Liczba indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego.

➤ Stałe monitorowanie i analizowanie sytuacji osób bezrobotnych i ich rodzin we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, ➤ Zwiększenie dostępności do ofert pracy, upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy oraz usługach oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy (pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, szkolenia, staże, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, roboty publiczne, prace interwencyjne itd.), ➤ Promowanie przedsiębiorczości i samozatrudnienia, w tym poprzez np. obniżenie podatków lokalnych, ➤ Zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy (w tym przez promocję gminy, opracowanie i wdrożenie systemu ulg podatkowych).	
Cel operacyjny II 2: Rozwój systemu wsparcia dla osób o najniższym statusie materialnym	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
➤ Pomoc finansowa i rzeczowa, ➤ Organizowanie i wspieranie akcji charytatywnych i pomocy sąsiedzkiej na rzecz osób ubogich i bezdomnych, ➤ Prowadzenie pracy socjalnej z osobami i rodzinami w trudnej sytuacji materialno-bytowej, ➤ Poradnictwo specjalistyczne, w tym wspierające wśród osób ubogich zmianę postaw życiowych na aktywną, ➤ Wspieranie i pomoc w rozwijaniu wolontariatu, jako formy pomocy na rzecz osób potrzebujących. ➤ Tworzenie i wspieranie grup samopomocowych przez osoby i rodziny dotknięte lub zagrożone ubóstwem. ➤ Objęcie opieką pedagogiczno-psychologiczną dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem.	➤ Liczba rodzin/osób korzystających z systemu pomocy społecznej z powodu ubóstwa/ bezdomności, ➤ Liczba rodzin/osób objętych pracą socjalną, ➤ Liczba akcji i wydarzeń charytatywnych, ➤ Liczba mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych w zasobie gminy, ➤ Liczba rodzin/osób korzystających z mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych.
Cel strategiczny nr III: Profilaktyka i zmniejszenie skali występowania problemów uzależnień i przemocy domowej wśród mieszkańców gminy	
Cel operacyjny III 1.: Profilaktyka i podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie reagowania oraz następstw zjawiska uzależnień oraz przemocy domowej	

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
➤ Działania edukacyjno-informacyjne w zakresie psychospołecznych, zdrowotnych i ekonomicznych skutków alkoholizmu, narkomanii, spożywania alkoholu w sposób ryzykowny i szkodliwy oraz uzależnień behawioralnych, a także przemocy domowej, ➤ Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia w abstynencji, ➤ Wspieranie programów profilaktyczno-interwencyjnych zaadresowanych do dzieci i młodzieży oraz do grup ryzyka.	➤ Liczba warsztatów, szkoleń, kampanii innych wydarzeń profilaktycznych, ➤ Szacunkowa liczba uczestników ww. wydarzeń, ➤ Odsetek wydarzeń społeczno-kulturalnych w gminie, w których uwzględniono działania profilaktyczne.
Cel operacyjny III 2.: Zwiększenie dostępności do pomocy dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
➤ Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu lub środków odurzających, ➤ Ograniczanie fizycznej dostępności do zakupu alkoholu, ➤ Wspieranie instytucji, podmiotów, stowarzyszeń i osób fizycznych prowadzących działania z zakresu profilaktyki uzależnień, ➤ Współpraca z instytucjami w celu organizacji aktywnego spędzania wolnego czasu bez użycia środków masowego przekazu (wskazywanie zapotrzebowania na tego typu działania), ➤ Objęcie dzieci opieką psychologiczno-pedagogiczną oraz socjoterapeutyczną z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, ➤ Zapewnienie warunków do dalszej pracy GKRPA i Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.	➤ Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień, ➤ Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego, ➤ Liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe, ➤ Liczba posiedzeń GKRPA, ➤ Liczba klientów w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym.
Cel operacyjny III 3.: Prewencja, profilaktyka i wsparcie dla osób i rodzin uwikłanych w zjawisko przemocy domowej	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
➤ Zapewnienie pomocy oraz ochrony osobom doświadczającym przemocy domowej, ➤ Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”. ➤ Inicjowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową. ➤ Upowszechnianie informacji	➤ Liczba osób/rodzin, które skorzystały z pomocy z powodu przemocy domowej, ➤ Liczba zrealizowanych akcji i przedsięwzięć informacyjno-edukacyjnych oraz programów profilaktycznych, ➤ Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”,

o podmiotach świadczących pomoc osobom uwikłanym w problem przemocy domowej, ➤ Redukowanie agresywnych zachowań uczniów na wszystkich poziomach edukacji.	➤ Liczba rodzin/osób objętych pomocą Zespołu interdyscyplinarnego oraz Grup diagnostyczno-pomocowych, ➤ Liczba osób objętych programami korekcyjno-edukacyjnymi i psychologoczo-terapeutycznymi.
Cel strategiczny nr IV: Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu osób z niepełnosprawnością, ograniczeniami ruchowymi i w wieku starszym poprzez integrację oraz wsparcie w codziennych funkcjonowaniu	
Cel operacyjny IV 1.: Wspieranie osób z niepełnosprawnością oraz ograniczeniami ruchowymi w codziennym funkcjonowaniu	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
➤ Zapewnienie wsparcia materialnego i rzeczowego dla wymagających tego osób z niepełnosprawnością, dotkniętych długotrwałą chorobą oraz ich rodzin i opiekunów faktycznych, ➤ Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, w tym w miejscu zamieszkania (opieka higieniczna, pielęgnacja i pomoc w załatwianiu codziennych spraw życiowych), ➤ Ułatwienie kontaktu z placówkami służby zdrowia (np. usługi transportu door to door), ➤ Rozwój usług specjalistycznych, ➤ Znoszenie barier w przestrzeni publicznej (architektonicznych, komunikacyjnych cyfrowych), ➤ Szkolenia dla opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnością, ➤ Promowanie wśród pracodawców idei zatrudniania osób z niepełnosprawnością, ➤ Zapewnienie dostępu do edukacji i wydarzeń kulturalnych, imprez środowiskowych i integracyjnych.	➤ Liczba osób z niepełnosprawnością i długotrwale chorych, objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, ➤ Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością, ➤ Liczba utworzonych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością, ➤ Liczba i charakter zlikwidowanych barier, ➤ Liczba zrealizowanych inicjatyw, szkoleń, programów, projektów i wydarzeń, w tym podjętych we współpracy z partnerami społecznymi, ➤ Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.
Cel operacyjny IV 2: Zapewnienie osobom starszym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
➤ Zapewnienie opieki stałej lub czasowej osobom starszym, które tego wymagają, w ich miejscu zamieszkania (w tym usługi opiekuńcze i asystenckie dla osób niesamodzielnych, sąsiedzkie formy usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych),	➤ Liczba osób starszych objętych wsparciem MGOPS, ➤ Liczba zrealizowanych działań aktywizujących i integrujących środowisko seniorów, ➤ Szacunkowa liczba uczestników ww. działań, ➤ Liczba świadczeń realizowanych

➤ Prowadzenie pracy socjalnej oraz pomocy finansowej przez MGOPS, ➤ Wzbogacanie oferty i zachęcanie do korzystania z usług kulturalnych, rekreacyjnych, edukacyjnych i ruchowych, ➤ Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu seniorów, ➤ Działania edukacyjne z zakresu bezpieczeństwa seniorów, w tym zapobiegające przemoccy wobec osób starszych oraz o charakterze profilaktycznym (np. oszustwa „na wnuczka”).	w miejscu zamieszkania, w tym usług opiekuńczych i asystenckich dla osób niesamodzielnych, ➤ Liczba usług opiekuńczych i specjalistycznych, ➤ Liczba świadczeń medycznych realizowanych w warunkach domowych ➤ Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi.
--	---

Opracowanie własne

V 4. HARMONOGRAM REALIZACJI

Harmonogram wdrażania celów ujętych w niniejszej Strategii zakłada cztery etapy:

- **ETAP I: do 31.12.2025 r.:**

Przygotowanie tekstu Strategii, a następnie podjęcie uchwały przez Radę Gminy Kunów o przyjęciu do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kunów na lata 2026-2030.

- **ETAP II: lata 2026-2030:**

Koordinacja realizacji działań przyjętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kunów na lata 2026-2030 (zadanie ciągłe).

- **ETAP III: lata 2026-2030:**

Stały monitoring realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kunów na lata 2026-2030.

- **ETAP IV: do końca 2030 r. i przed uchwaleniem następnej Strategii,**

Końcowa ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kunów na lata 2026-2030.

V 5. PROGNOZA ZMIAN

W związku z realizacją działań przypisanych do poszczególnych celów strategicznych przyjętych w niniejszej Strategii zakłada się, że w horyzoncie czasowym lat 2026-2030 w Gminie Kunów dojdzie do wystąpienia poniższych zmian społecznych:

- Wzmocnienie i wsparcie, a w efekcie poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- Podniesienie jakości i efektywności usług kierowanych do rodzin,
- Zmniejszenie skali przemocy domowej w populacji gminy,
- Wzrost dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych,
- Zmniejszenie skali występowania uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz negatywnego oddziaływania uzależnień na życie społeczne i rodzinne,
- Pełny udział w życiu społecznym i zawodowym osób z niepełnosprawnością oraz osób w wieku senioralnym,
- Redukcja skali bezrobocia na terenie gminy, zwłaszcza bezrobocia długotrwałego,
- Poprawa sytuacji bytowej mieszkańców, w tym osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego oraz obarczonych ryzykiem wykluczenia społecznego,
- Aktywny udział osób uboższych oraz bezrobotnych w rynku pracy,
- Zwiększenie liczby operujących na terenie gminy organizacji pozarządowych i innych podmiotów działalności pożytku publicznego,
- Większa skala działań zleczanych i powierzanych do realizacji lokalnym podmiotom ekonomii społecznej,
- Wzrost poczucia sprawczości wśród mieszkańców oraz postaw propartycypacyjnych.

V 6. MONITORING

Monitoring wdrażania celów niniejszej Strategii będzie opierał się na prowadzeniu bieżącej kontroli, jak również na stałym gromadzeniu statystycznych danych instytucjonalnych oraz poddawaniu ich analizie. Za monitoring wdrażania Strategii jest odpowiedzialna wyznaczona

kadra Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie. W tym celu może zostać powołany stały lub doraźny zespół zadaniowy.

V 7. EWALUACJA

Ewaluacja Strategii ma na celu ocenę zasadności i skuteczności podejmowanych działań oraz ocenę osiągniętych, wybranych wskaźników realizacji Strategii. W szerokim aspekcie ewaluacja obejmuje realizację celów Strategii oraz jej wpływu na całość lokalnego życia społecznego. Ewaluacja musi również odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje istniejące problemy społeczne.

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów strategii, przy czym kryteriami oceny zapisów są:

- ☐ wskaźniki realizacji celów i zadań strategii,
- ☐ rozwiązywanie problemów (wyzwań przyjętych w strategii),
- ☐ realizacja wizji rozwoju (wg przyjętych składników wizji).

Ewaluacja działań wynikających ze Strategii będzie się opierać na trzech rodzajach ocen:

- ☐ ocena przed realizacją działań - czy i w jaki sposób Strategia wpłynie na grupy docelowe, przyczyni się do poprawy sytuacji na terenie gmin obszaru funkcjonalnego,
- ☐ ocena w trakcie realizacji działań – odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku.

Za ewaluację odpowiedzialni będą pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie, chyba że zostanie wyznaczony do tego celu zespół zadaniowy. Ta grupa pracowników MGOPS na podstawie danych zgromadzonych poprzez system monitoringu i podczas ewaluacji opracowywać będzie raporty z badań.

V 8. AKTUALIZACJA

Z uwagi na długi okres obowiązywania niniejszej Strategii oraz zmienne w czasie warunki społeczno-gospodarcze i prawne, należy liczyć się z koniecznością okresowej aktualizacji celów i kierunków działań niniejszej Strategii. W razie takiej potrzeby Strategia zostanie zaktualizowana przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kunowie.

V 9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA REALIZACJI STRATEGII

Cele, które założono do realizacji w ramach niniejszej Strategii zostaną sfinansowane w szczególności z wykorzystaniem środków zaplanowanych w corocznych uchwałach budżetowych Rady Gminy. Jedną z podstaw do ich określenia stanowi ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16a ustawy o pomocy społecznej).

Ramy finansowe Strategii oraz realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu w szczególności następujących źródeł finansowania:

- środki własne z budżetu gminy,
- środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje),
- środki z budżetu powiatu,
- środki funduszy krajowych (np. PFRON),
- projekty konkursowe w ramach środków z MPiPS,
- Fundusz Pracy,
- innych środków pozyskanych w trakcie realizacji strategii.

VI ZAKOŃCZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Kunów została przygotowana w sposób dostosowany do zdiagnozowanych potrzeb społecznych lokalnej społeczności. Oznacza to, że cele strategiczne i kierunki działań sformułowano w oparciu w szczególności o analizę działania lokalnego systemu pomocy społecznej, a także oświaty, ochrony zdrowia,

profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej, potencjału organizacji trzeciego sektora oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy. Zostały również przeprowadzone badanie ankietowe metodą CAWI wśród uczniów szkół z terenu gminy Kunów i kadry MGOPS, a badania metodą PAPI wśród populacji dorosłych mieszkańców.

Cele ujęte w niniejszej Strategii będą realizowane zgodnie z wytyczonymi kierunkami działań z tym, że w skali i harmonogramie zależnym od możliwości finansowych. Obszerny przekrój zidentyfikowanych potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach zasobowych oznacza konieczność zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Strategia ma charakter otwarty, a zatem będzie podlegała ewaluacji i aktualizacji w zależności od zmiany sytuacji, wystąpienia nowych potrzeb, możliwości finansowych gminy oraz możliwości pozyskania środków finansowych z zewnątrz.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kunów zakłada do realizacji na lata 2026-2030 cztery cele o charakterze strategicznym:

Cel strategiczny nr I:

Efektywny system wsparcia dla rodzin oraz tworzenie warunków do integracji społecznej mieszkańców gminy

Cel strategiczny nr II:

Zmniejszenie skali problemu ubóstwa oraz bezrobocia i ich negatywnych następstw społecznych wśród mieszkańców gminy

Cel strategiczny nr III:

Profilaktyka i zmniejszenie skali występowania problemów uzależnień i przemocy domowej wśród mieszkańców gminy

Cel strategiczny nr IV:

Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu osób z niepełnosprawnością, ograniczeniami ruchowymi i w wieku starszym poprzez integrację oraz wsparcie w codziennych funkcjonowaniu

W ramach każdego z celów strategicznych zostały sformułowane precyzujące je cele operacyjne i główne kierunki działania oraz wskaźniki realizacji. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych pełni rolę fundamentalnego dokumentu dla władz gminy w zakresie długofalowego projektowania i wdrażania lokalnej polityki społecznej.

Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie Kunów w roku 2025

(raport z badań ankietowych).

Spis treści

I Wstęp	3
II Podstawowe informacje o gminie.....	4
III Badanie dorosłych mieszkańców	5
III 1. Grupa badana.....	5
III 2. Problemy społeczne i warunki życia w gminie	6
III 3. Zdrowie i uzależnienie – zagadnienia ogólne.....	10
III 4. Seniorzy i osoby z niepełnosprawnością	12
III 5. Przemoc a wychowanie	14
III 6. Praca, bezrobocie i źródło utrzymania	20
III 7. Usługi społeczne.....	22
IV Badanie pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	24
IV 1. Grupa badana	24
IV 2. Lokalne problemy społeczne.....	24
IV 3. Pomoc społeczna	26
V Badanie uczniów	31
V 1. Grupa badana.....	31
V 2. Relacje społeczne i przemoc.....	31
V 3. Spożywanie alkoholu.....	34
V 4. Palenie papierosów	38
V 5. Narkotyki i dopalacze	40
V 6. Używanie urządzeń ekranowych i cyberprzemoc	44
V 7. Uzależnienia behawioralne.....	48
V 8. Czas wolny	50
V 9. Napoje energetyczne	50
VI Podsumowanie	51
VII Rekomendowane działania	54
VII 1. Rekomendowane działania wobec mieszkańców	54
VII 2. Rekomendowane działania wobec uczniów	56
VII 3. Rekomendowane działania wobec kadry pomocy społecznej	57

I Wstęp

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki uzyskane w toku badania ankietowego, które przeprowadzono w drugiej połowie 2025 roku na terenie gminy Kunów. Badanie miało charakter anonimowy, a uczestniczyli w nim losowo dobrani przedstawiciele:

- pełnoletnich mieszkańców (100 osób),
- kadry Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (4 osoby),
- uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy (łącznie 126 uczniów ze szkół podstawowych działających na terenie gminy Kunów, w tym 72 uczniów z klas 4-6 SP oraz 54 uczniów z klas 7-8 SP).

Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

Badanie uczniów oraz personelu MGOPS przeprowadzono metodą ankiety dostępnej online (CAWI) przy użyciu internetowego narzędzia badawczego CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw respondentów. Forma ankiety internetowej (metoda CAWI - *Computer Assisted Web Interviews*) pozwala na upewnienie się, że wszystkie pytania zostaną wypełnione.

Z kolei badanie dorosłych mieszkańców odbyło się z użyciem tradycyjnej metody ankiety papierowej (ulicznej, PAPI).

Badania miały za cel oszacowanie skali występowania oraz postaw różnych grup społecznych wobec zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, koncentrując się w szczególności wokół problematyki:

- używania substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki i dopalacze,
- spożywania alkoholu, postaw wobec alkoholu oraz zjawiska uzależnienia,
- palenia papierosów oraz e-papierosów,
- występowania uzależnienia od hazardu i innych uzależnień behawioralnych, w tym od nowych technologii,
- przemocy domowej,
- zdrowia psychicznego,
- relacji społecznych.

Na podstawie diagnozy, uwzględniając możliwości kompetencyjne samorządu gminnego, wyznaczono cele i kierunki niezbędnych działań w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Kunów na lata 2026-2030.

II Podstawowe informacje o gminie

Gmina Kunów leży w północno-wschodniej części województwa świętokrzyskiego, na obszarze dawnego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Należy do powiatu ostrowieckiego wraz z pięcioma innymi jednostkami administracyjnymi: miastem Ostrowiec Świętokrzyski, gminą Bałtów, gminą Bodzechów, miastem i gminą Ćmielów oraz gminą Waśniów. W skład gminy wchodzi 17 sołectw oraz miasto Kunów. Atutem gminy jest położenie geograficzne na pograniczu Gór Świętokrzyskich. Obszar podzielony jest dolinami rzek: Kamiennej i Świśliny, a także wieloma małymi potokami.

Liczba mieszkańców gminy stale się zmniejsza – na przestrzeni ostatnich trzech lat spadek wyniósł 2,33%. Wśród zameldowanych mieszkańców przeważają kobiety.

Liczba urodzeń i zgonów w populacji gminy Kunów wykazuje wahania, niemniej w badanym okresie rysuje się tendencja spadkowa. Liczba urodzeń zmalała o 27%, a zgonów o 6%. Gmina Kunów odnotowuje ujemny przyrost naturalny.

Tabela 1. Dane demograficzne gminy Kunów w latach 2022-2024

Dane	2022	2023	2024
Liczba zameldowanych mieszkańców gminy, w tym:	9386	9290	9167
- kobiet	4825	4784	4703
- mężczyzn	4561	4506	4464
Liczba zawartych małżeństw przez mieszkańców gminy	73	47	51
Liczba orzeczonych rozwodów mieszkańców gminy	22	24	23
Liczba urodzeń żywych, w tym:	64	44	47
- dziewczynki	36	19	22
- chłopcy	28	25	25
Liczba zgonów mieszkańców gminy, w tym	120	106	127
- kobiet	53	49	76
- mężczyzn	67	57	51

Źródło: USC

Na dzień 31.12.2024 r. liczba mieszkańców gminy Kunów w poszczególnych grupach wiekowych kształtowała się następująco:

- w wieku przedprodukcyjnym: 1470, w tym 746 kobiet i 724 mężczyzn,
- w wieku produkcyjnym: 5400, w tym 2488 kobiet i 2912 mężczyzn,
- w wieku poprodukcyjnym: 2297, w tym 1463 kobiet i 834 mężczyzn.

Na dzień 31.12.2024 r. struktura mieszkańców gminy Kunów pod względem stanu cywilnego wykazywała przewagę osób w związku małżeńskim i wyglądało następująco:

- stanu wolnego: 2982 (kawaler / panna),
- stanu wolnego: 839 (wdowiec / wdowa),
- stanu wolnego: 609 (po rozwodzie),
- w związku małżeńskim: 4737.

III Badanie dorosłych mieszkańców

III 1. Grupa badana

W badaniu wzięło udział 100 pełnoletnich mieszkańców gminy Kunów.

W tym większość (65%) stanowiły kobiety.

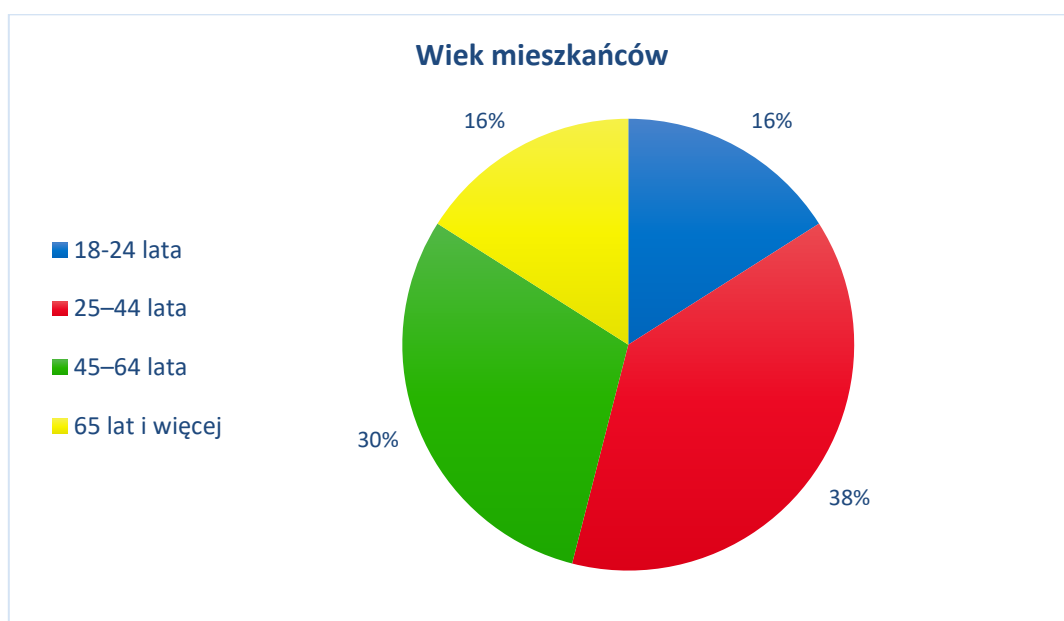
Wykres 1. Płeć dorosłych mieszkańców

Badani reprezentują szeroki przekrój pod względem wiekowym.

W tym największa grupa deklaruje wiek pomiędzy 25 a 44 lata (38%), a 1/3 badanych ma więcej, czyli od 45 do 64 lat (30%). Tyle samo respondentów wskazało, że ma 18-24 lata (16%), jak i 65+ (16%).

Wykres 2. Wiek mieszkańców

Najwięcej badanych mieszkańców zadeklarowało, że posiada wykształcenie średnie (39%), a najmniej podstawowe (2%). W grupie respondentów znalazły się również osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (27%) oraz wyższym (32%).

Wykres 3. Wykształcenie mieszkańców

III 2. Problemy społeczne i warunki życia w gminie

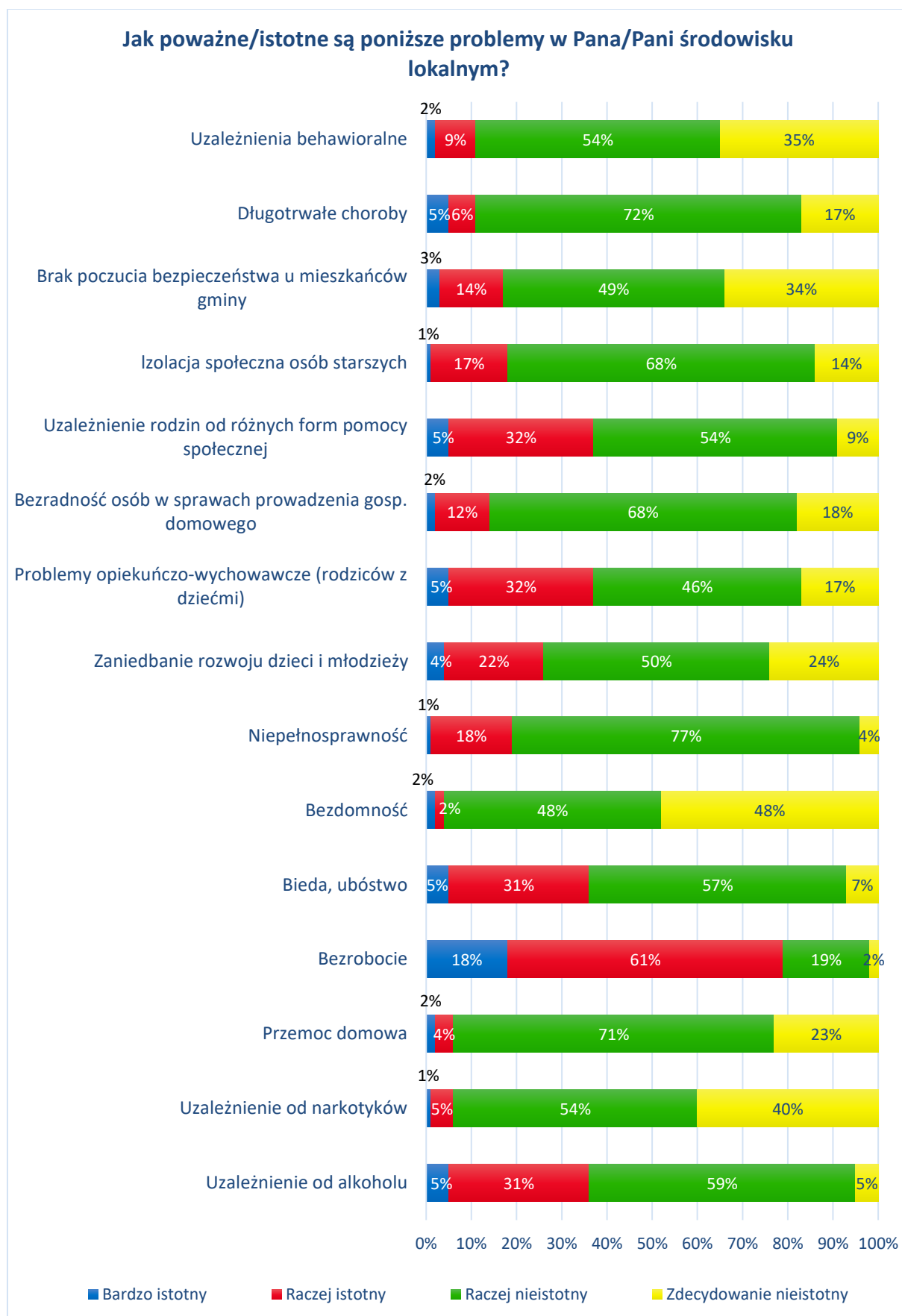
Na początek zapytano ankietowanych o dokonanie oceny skali występowania poszczególnych zjawisk na terenie gminy.

Mieszkańcy zdecydowanie najbardziej zwrócili uwagę na problem bezrobocia w gminie. W opinii 18% to problem bardzo istotny, a 61% raczej istotny, co daje łącznie 79% badanych.

Na drugim miejscu wskazano na równi na:

- problemy opiekuńczo-wychowawcze (łącznie 37%) oraz
- uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej (łącznie 37%).

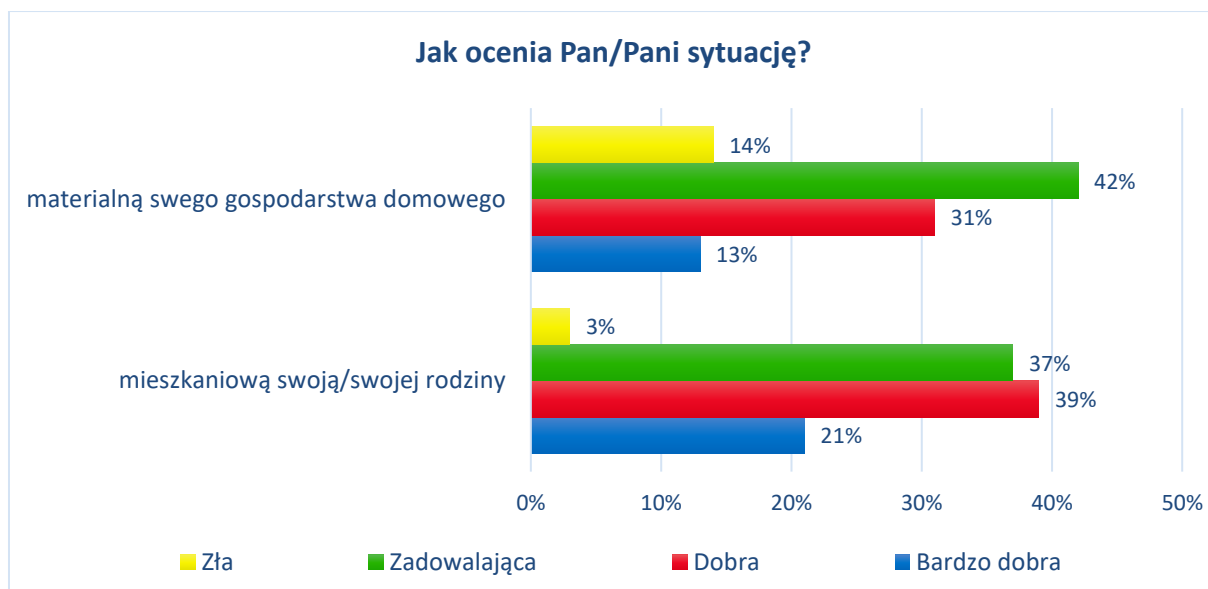
Wykres 4. Istotne problemy w środowisku lokalnym

Badani mieszkańcy są zadowoleni ze swojej sytuacji materialnej (zdaniem 42% jest zadowalająca, a łącznie 44% podaje, że jest dobra lub bardzo dobra).

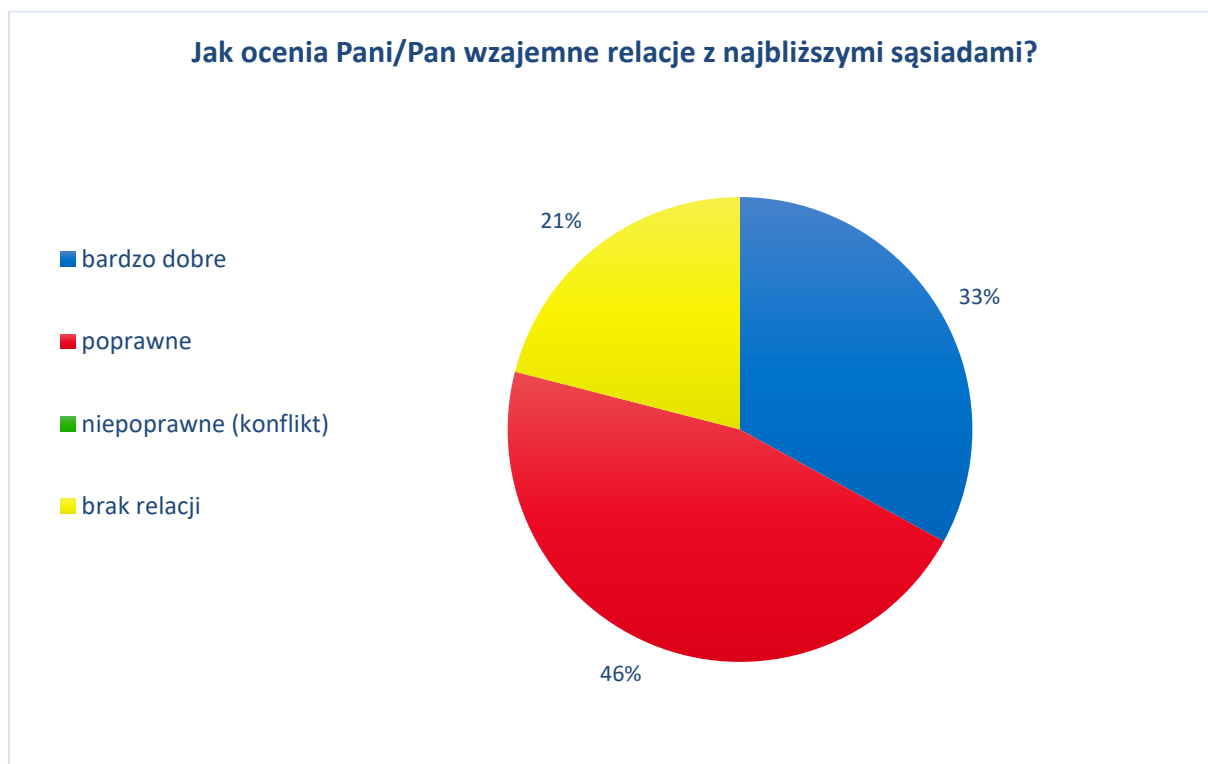
W jeszcze większym stopniu mieszkańcy są zadowoleni ze swojej sytuacji mieszkaniowej (37% ocenia ją jako zadowalającą, a łącznie 60% jako dobrą lub bardzo dobrą).

Wykres 5. Ocena swojej sytuacji materialnej i mieszkaniowej

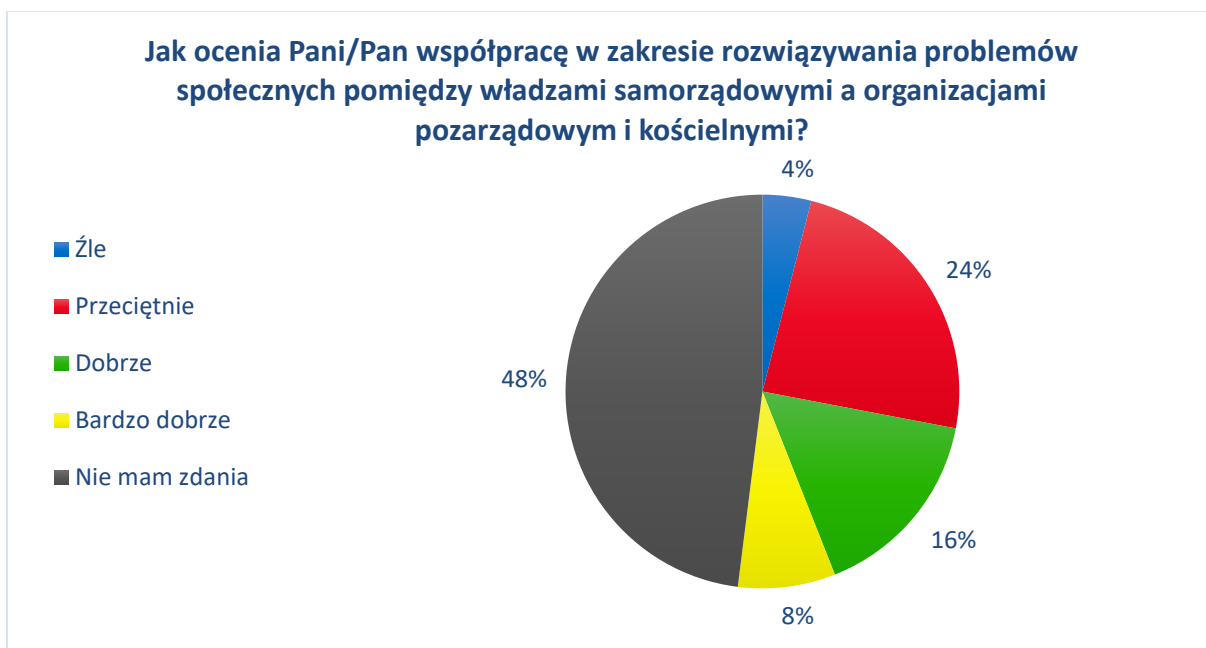
Największa grupa badana ocenia swoje relacje sąsiedzkie jako poprawne (46%), a zdaniem 33% są bardzo dobre. Żaden z badanych nie wskazał na istnienie konfliktu sąsiedzkiego.

Wykres 6. Relacje z sąsiadami

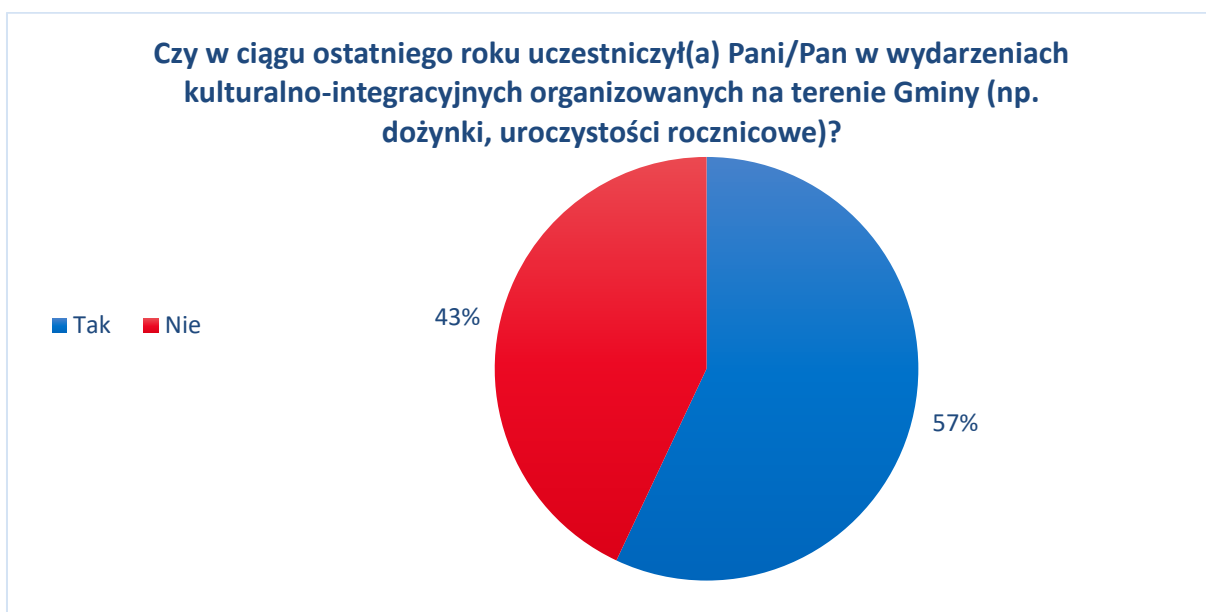
Blisko połowa (48%) badanych nie ma zdania na temat współpracy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. Zdaniem 24% ta współpraca układa się przeciętnie, a łącznie 24% ocenia, że dobrze. Pozostałe 4% podaje, że współpraca jest zła.

Wykres 7. Współpraca w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi

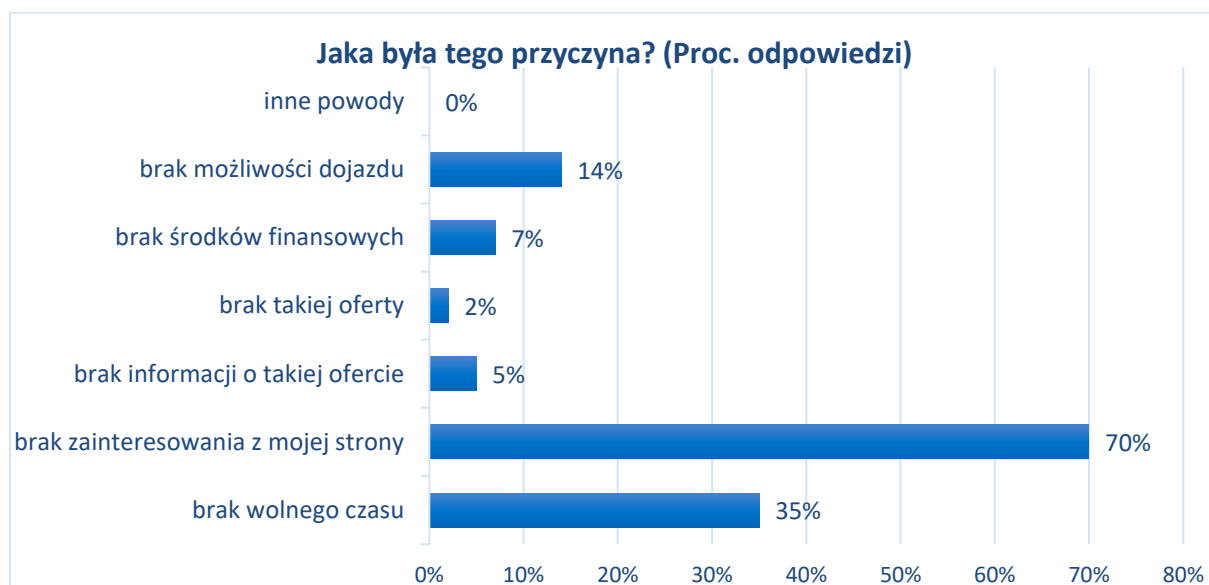
Ponad połowa (57%) badanych twierdzi, że w ciągu ostatniego roku uczestniczyła w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie gminy.

Wykres 8. Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie gminy

Ci z badanych, którzy nie wzięli udziału w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie gminy, najczęściej tłumacza to brakiem zainteresowania (70% odpowiedzi).

Wykres 9. Przyczyna nieuczestniczenia w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych

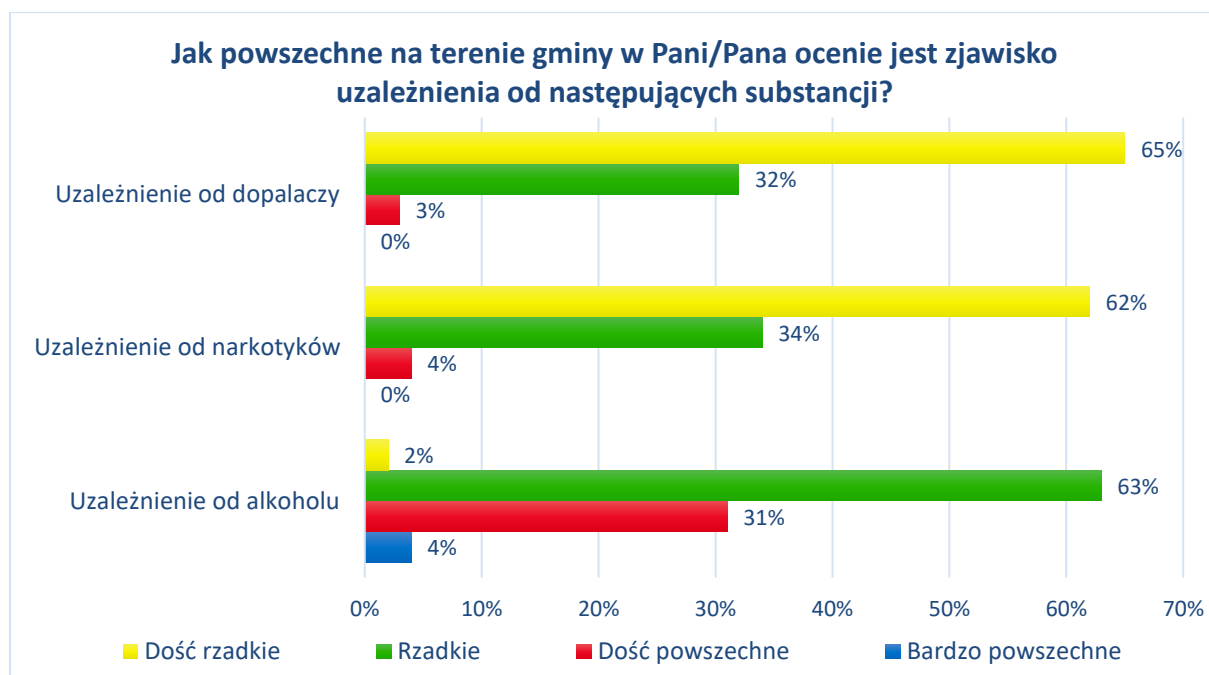
III 3. Zdrowie i uzależnienie – zagadnienia ogólne

Mieszkańcy w większości nie dostrzegają problemów uzależnień w społeczności lokalnej. Zdaniem łącznie 97% badanych uzależnienie od dopalaczy występuje dość rzadko lub rzadko.

W opinii 96% badanych uzależnienie od narkotyków występuje dość rzadko lub rzadko.

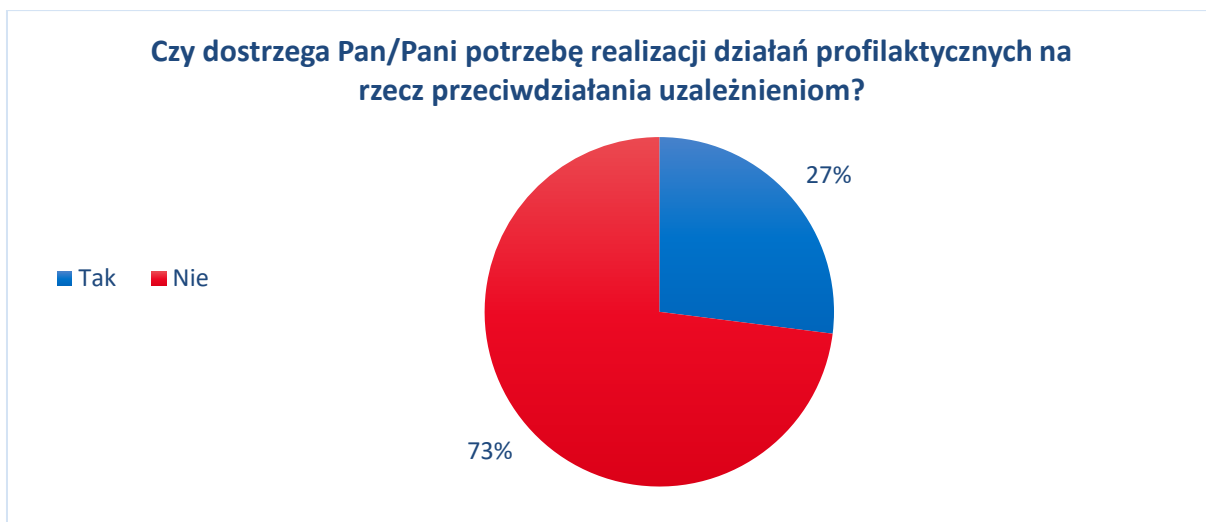
Natomiast w opinii łącznie 65% uzależnienie od alkoholu jest w gminie rzadkie lub bardzo rzadkie. Z drugiej strony w sumie 35% ankietowanych uważa, że ten problem występuje dość lub bardzo powszechnie.

Wykres 10. Powszechność uzależnień w środowisku lokalnym

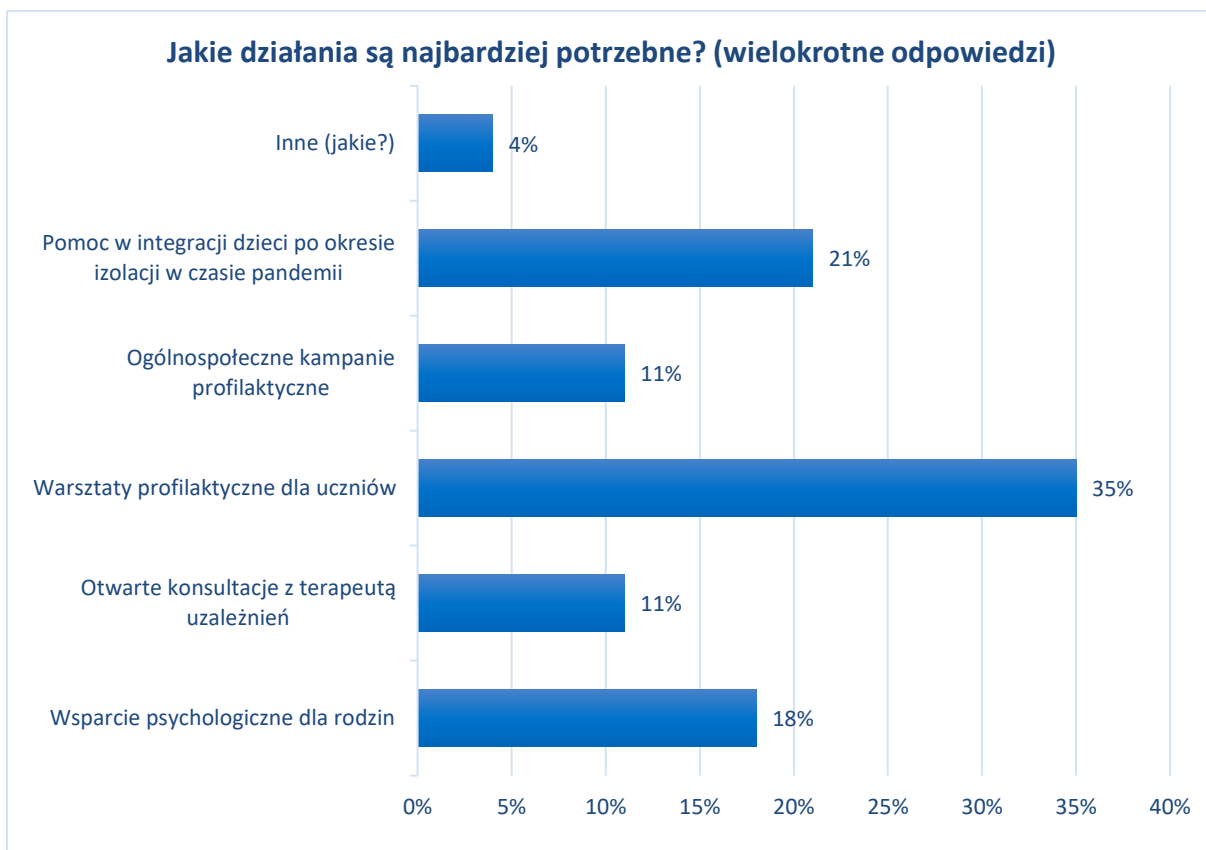
Większość badanych (73%) nie widzi potrzeby realizacji w gminie działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.

Wykres 11. Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom

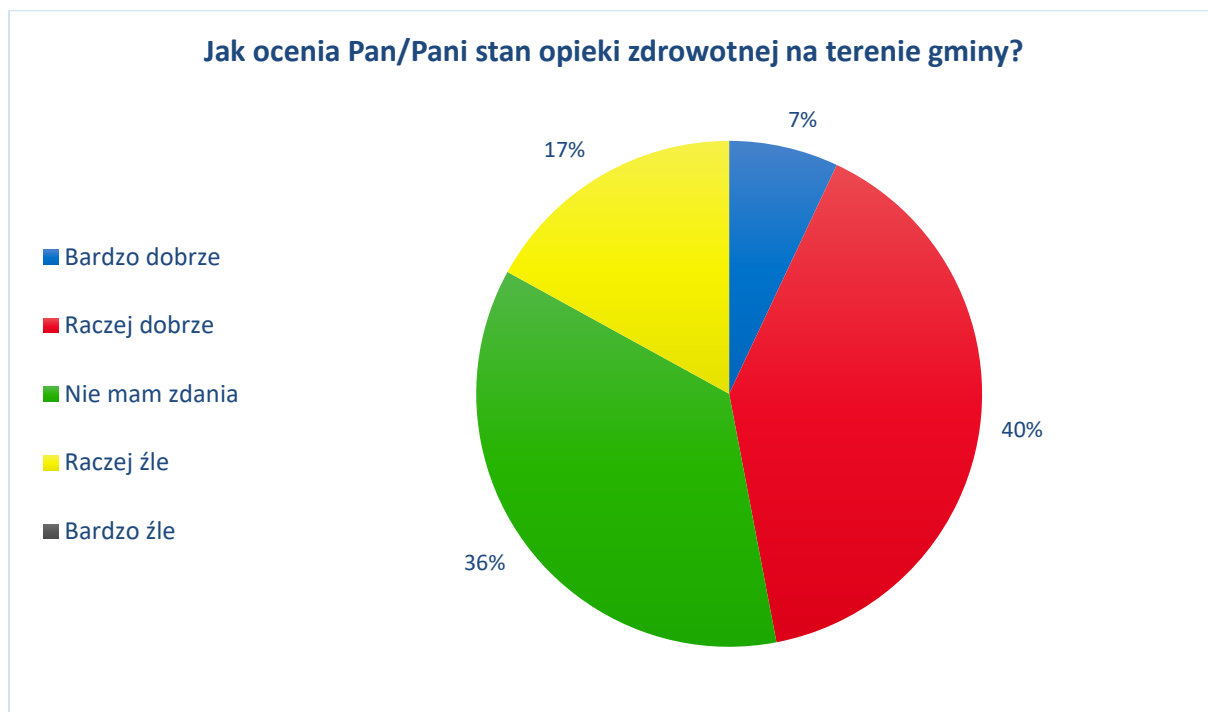
Najbardziej potrzebne działanie profilaktyczne zdaniem mieszkańców to warsztaty profilaktyczne dla uczniów (35% odpowiedzi).

Wykres 12. Najbardziej potrzebne działania profilaktyczne przeciwko uzależnieniom

Największa grupa respondentów ocenia dobrze i bardzo dobrze stan opieki zdrowotnej na terenie gminy (łącznie 47%). Z kolei 17% ocenia, że jest raczej źle, a żaden badany nie wskazał na odpowiedź bardzo źle.

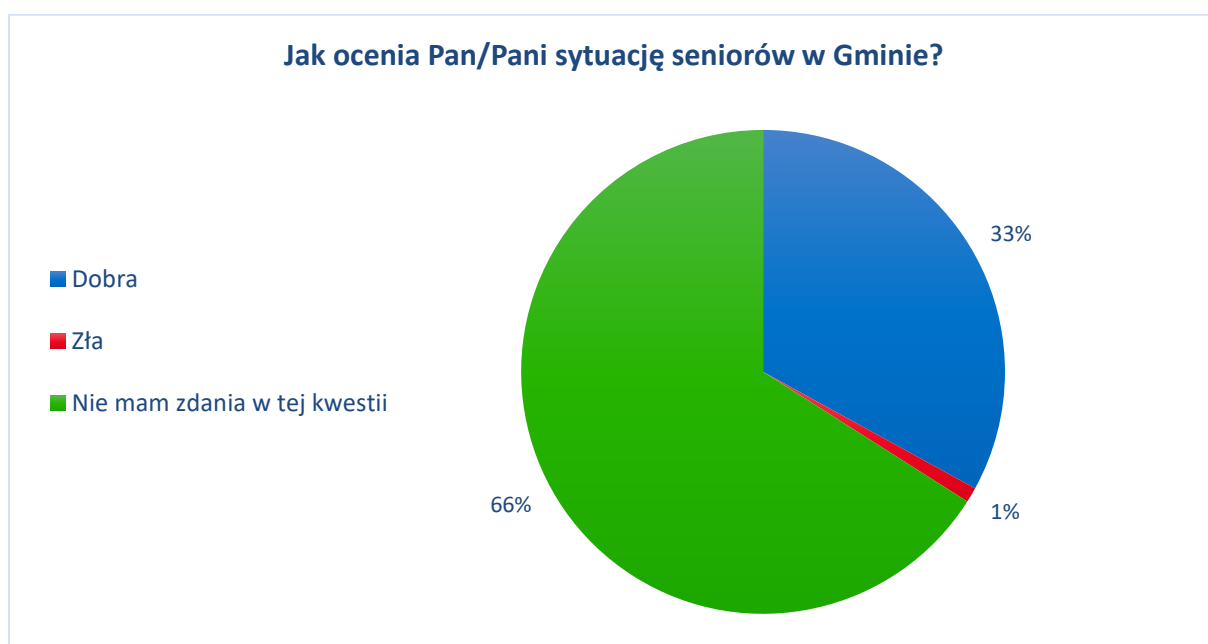
Wykres 13. Stan opieki zdrowotnej na terenie gminy

III 4. Seniorzy i osoby z niepełnosprawnością

Większość (66%) ankietowanych nie ma zdania na temat sytuacji seniorów w gminie, a 33% ocenia ją pozytywnie. Jedynie pozostali 1% uważa ją za złą.

Wykres 14. Sytuacja seniorów w gminie

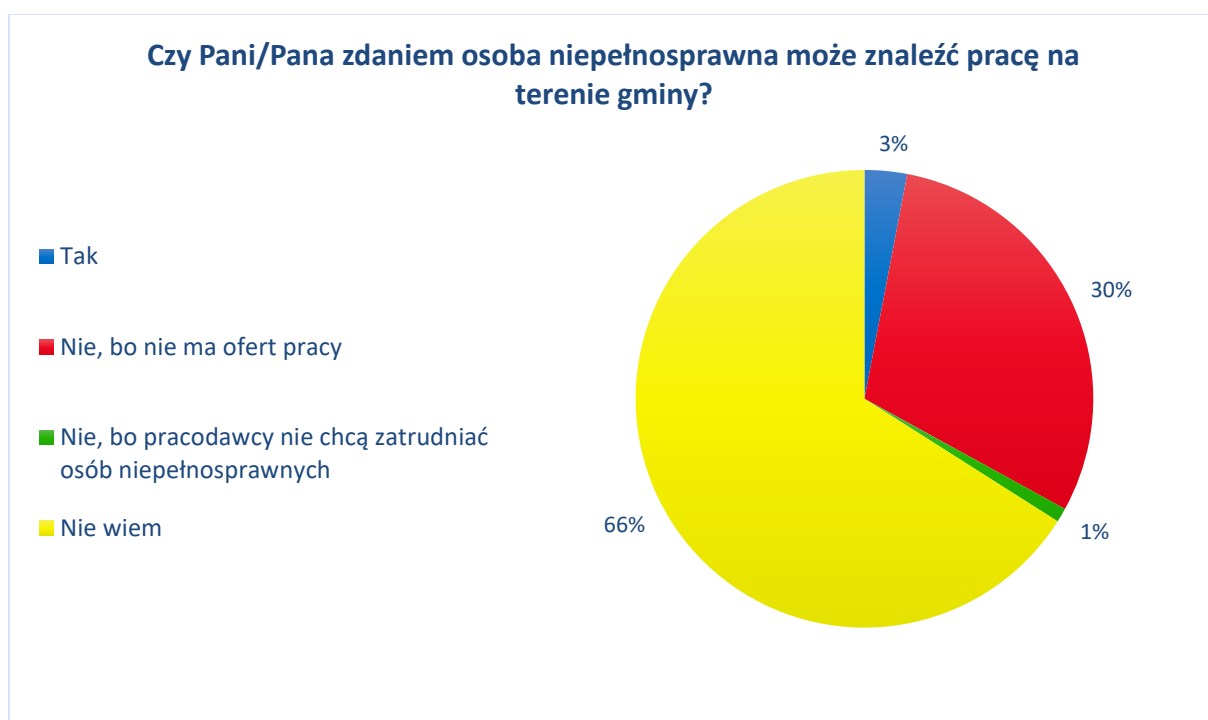
Mieszkańcy niemal jednomyślnie (95%) potwierdzają, że oferta działań dla seniorów w gminie jest wystarczająca.

Wykres 15. Ocena oferty działań dla seniorów

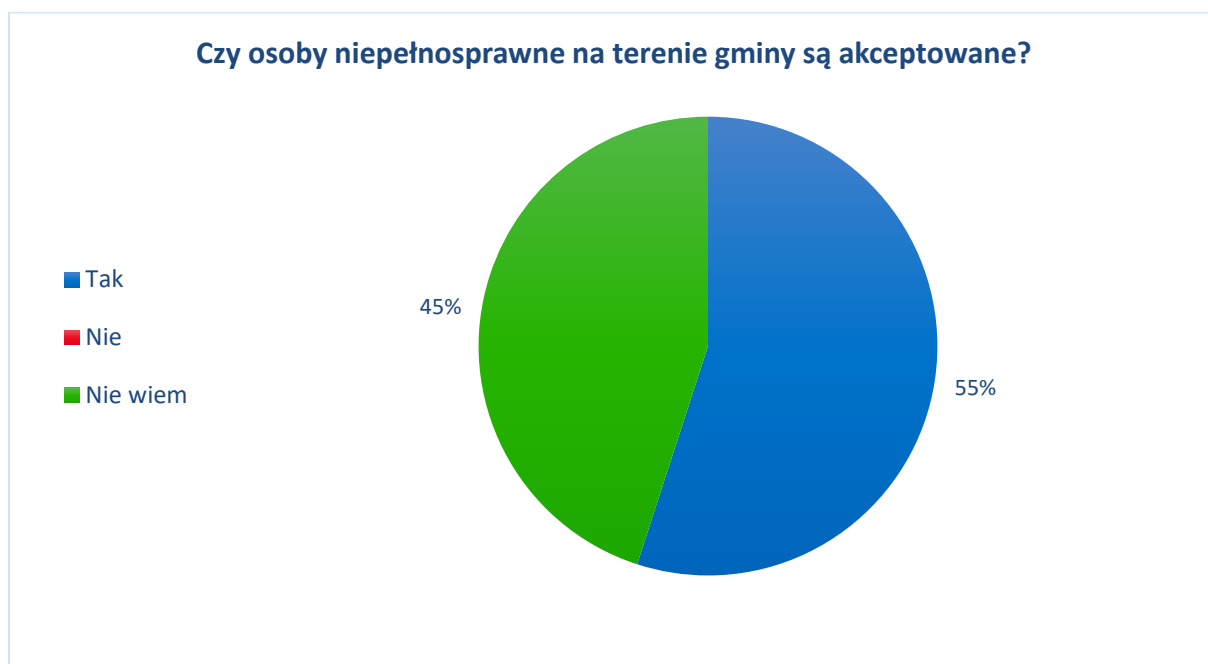
Większość (66%) mieszkańców nie wie, czy osoba z niepełnosprawnością może znaleźć pracę na terenie gminy. 1/3 badanych (30%) twierdzi, że nie ma takich ofert zatrudnienia, 1% uważa, że pracodawcy nie chcą zatrudniać takich osób, a pozostałe 3% podaje, że osoby z niepełnosprawnością mogą uzyskać pracę w gminie.

Wykres 16. Praca dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy

Ponad połowa (55%) badanych podaje, że osoby z niepełnosprawnością są akceptowane w społeczności lokalnej, a pozostałe 45% nie wie, czy tak jest.

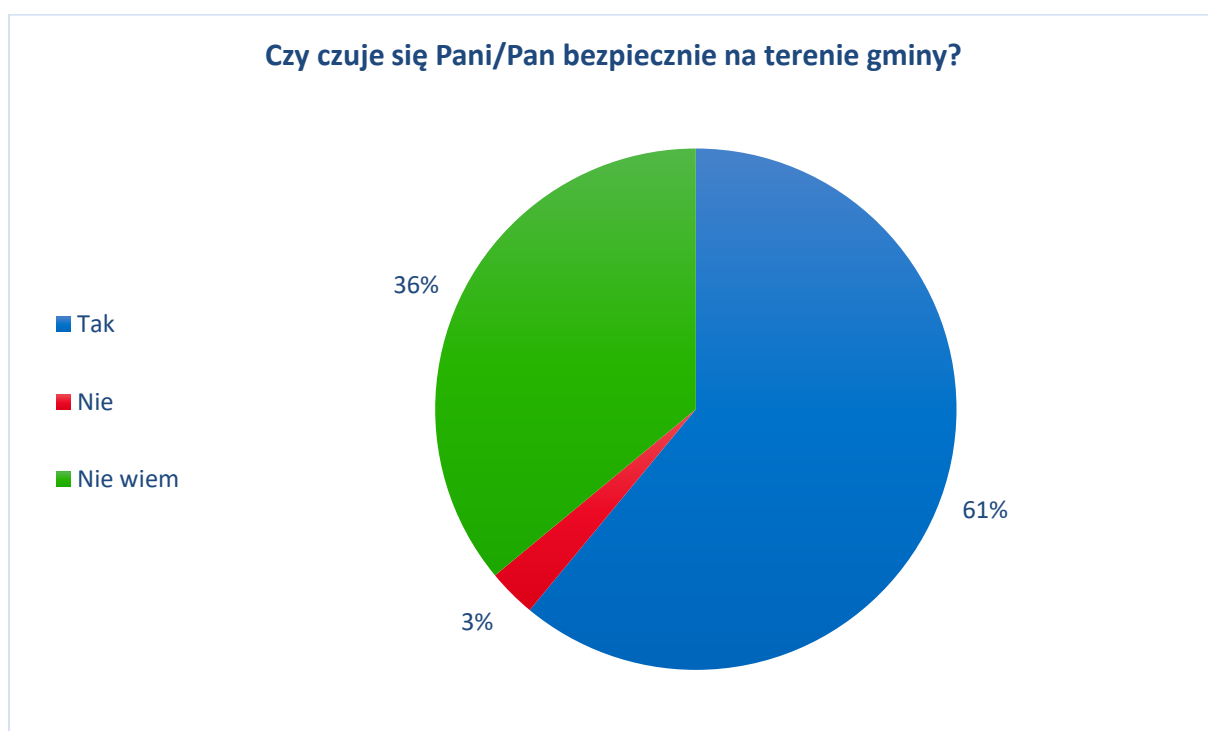
Wykres 17. Akceptowalność osób niepełnosprawnych w gminie

III 5. Przemoc a wychowanie

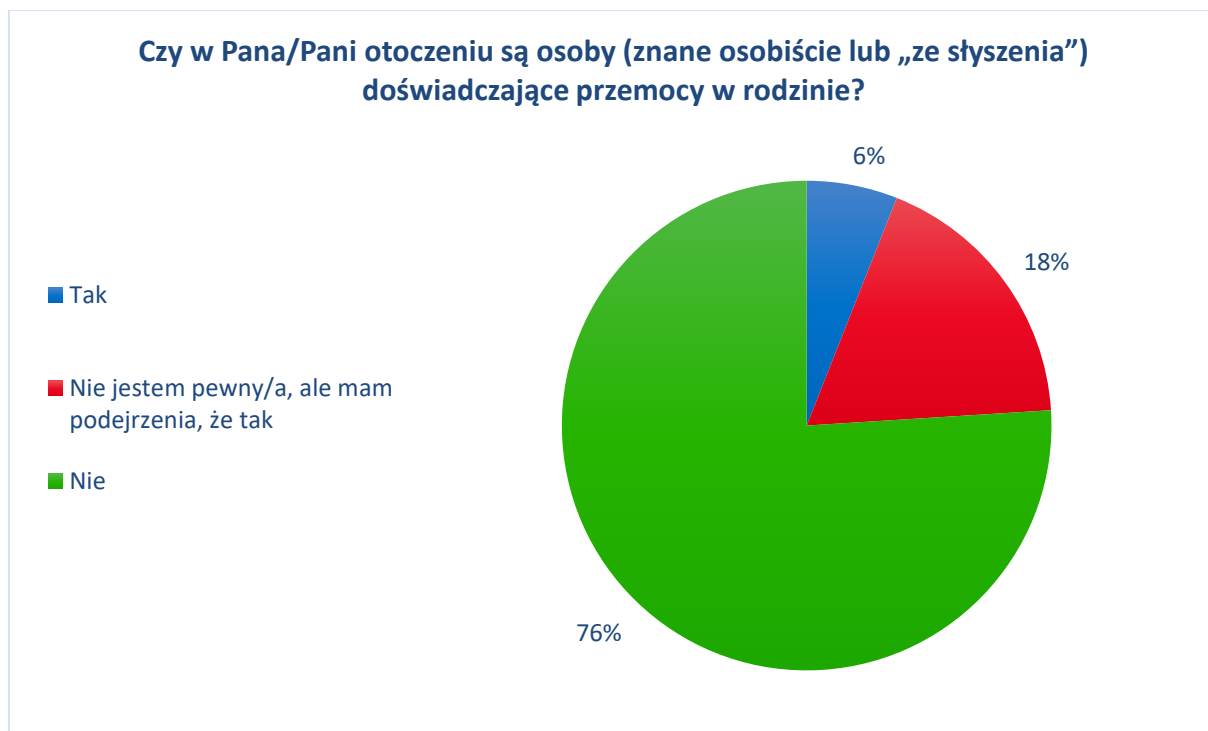
Większość (61%) mieszkańców deklaruje, że czuje się bezpiecznie na terenie gminy.

Wykres 18. Poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy

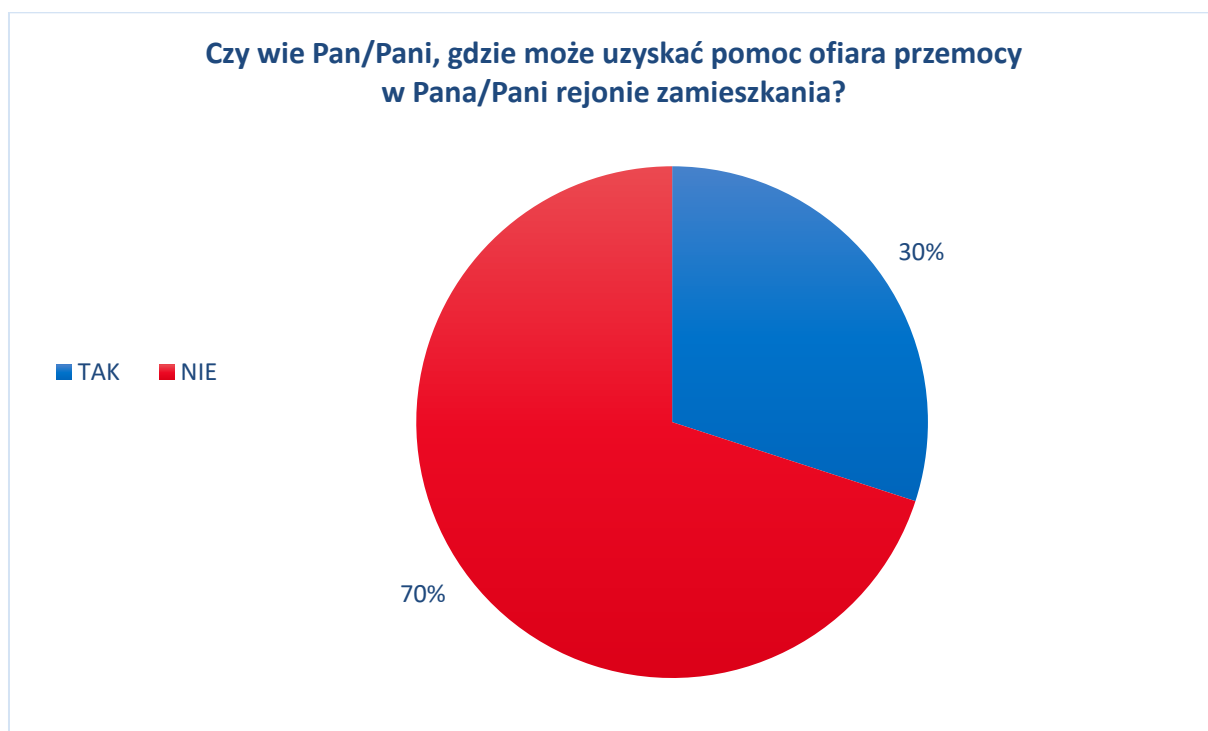
Większość (76%) badanych podaje, że nie zna nikogo, kto doświadczałby przemocy domowej.

Wykres 19. Znajomość osób doświadczających przemocy domowej

Badani w większości (70%) nie znają miejsc, w których może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy domowej.

Wykres 20. Znajomość miejsc, w których może uzyskać pomoc ofiara przemocy

W następnym pytaniu poproszono mieszkańców o wyrażenie swojej opinii na temat poszczególnych stereotypów towarzyszących zjawisku przemocy domowej.

Ankietowani niemal jednogłośnie nie zgadzają się ze stwierdzeniem, że **„Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych”** (łącznie 96%¹);

Większość badanych nie podziela opinii, że **„przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary”** (łącznie 85%);

„Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – z tym stereotypem nie zgadza się łącznie 93% badanych.

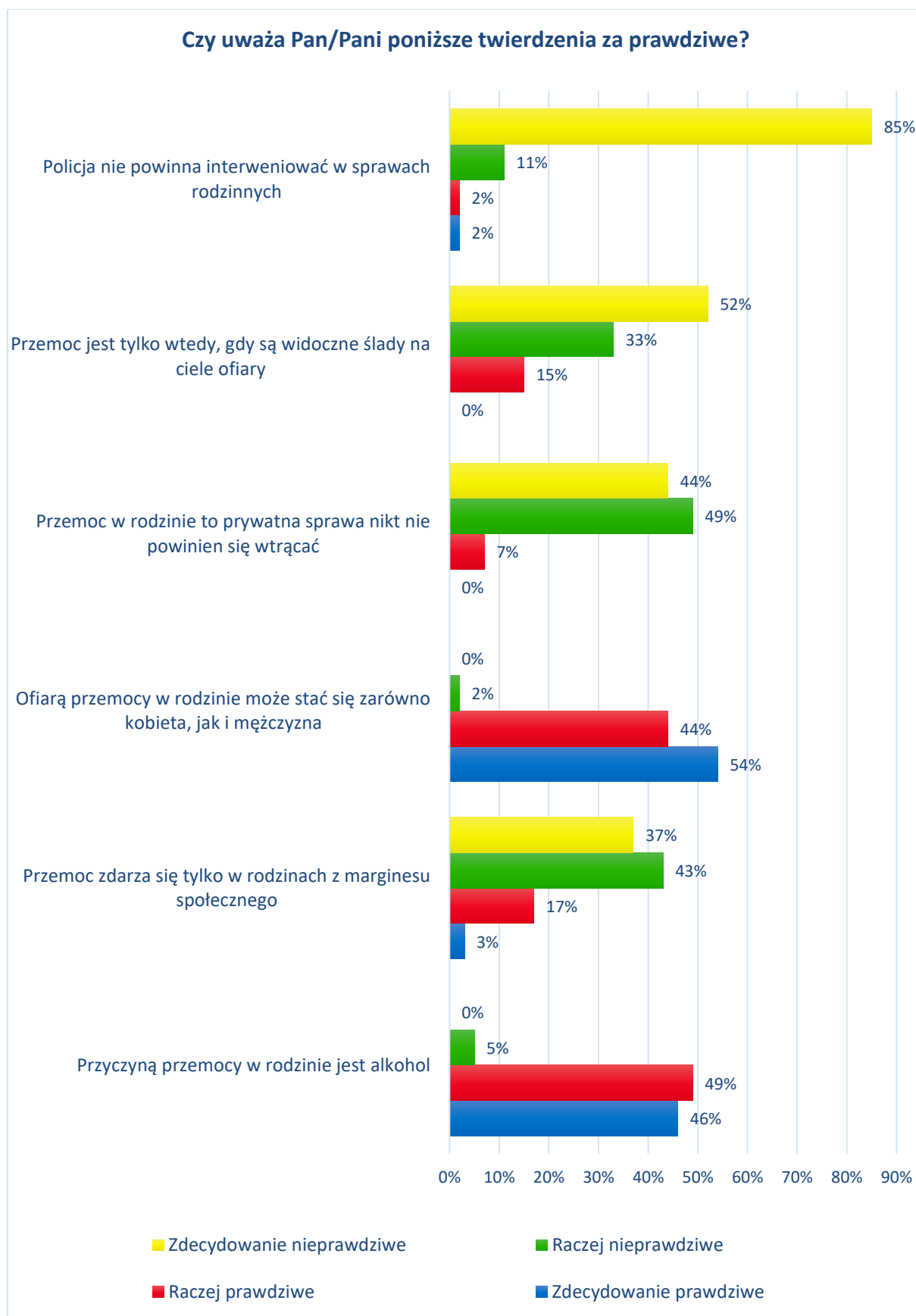
Niemal wszyscy mieszkańcy zgadzają się z poglądem, że **„ofiara przemocy może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna”** (tak uważa łącznie 98% badanych). Jest to jednocześnie najwyższe ze wskazań uzyskanych w tym pytaniu.

„Przemoc w rodzinie zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego” – z tym poglądem nie zgadza się łącznie 80% ankietowanych.

W sumie 95% ankietowanych uważa, że **„Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol”**.

¹ Zsumowano odpowiedzi „zdecydowanie nieprawdziwe” z „raczej nieprawdziwe” oraz „raczej prawdziwe” ze „zdecydowanie prawdziwe”.

Wykres 21. Przekonania mieszkańców na temat przemocy domowej

Celem następnego pytania było wysondowanie przekonań mieszkańców na temat metod wychowywania dzieci.

Łącznie 56%² badanych nie uważa, że „**bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców**”.

W sumie 87% badanych nie zgadza się z opinią, że „**łagodne kary fizyczne nie są przemocą w rodzinie**”.

Natomiast opinii, że „**kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości**” nie podziela 97% badanych.

Łącznie 83% ankietowanych uważa, że „**stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem**”.

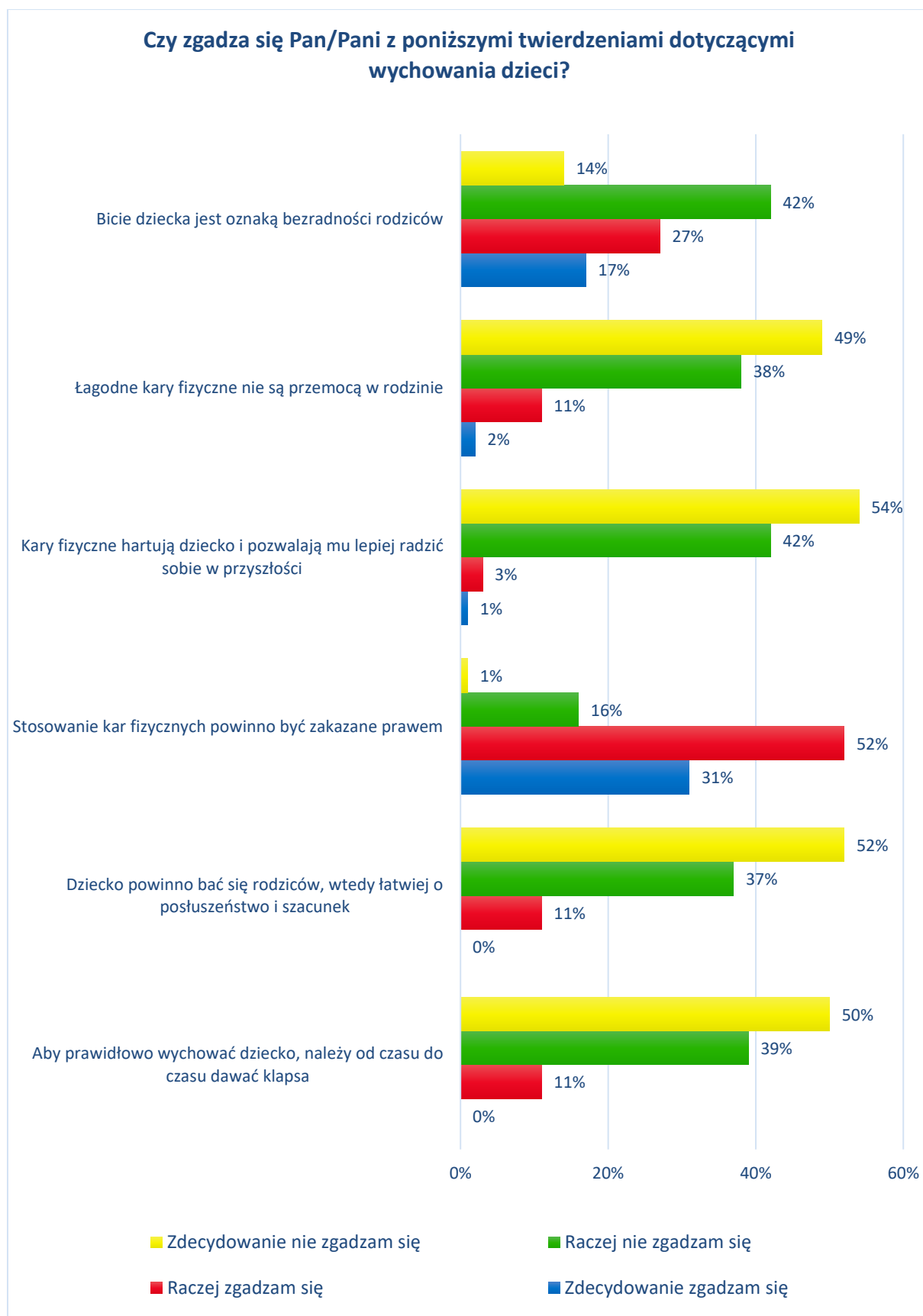
„**Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek**” – z tym zapatrywaniem nie zgadza się łącznie 89% badanych.

Tyle samo badanych (89%) nie podziela klapsa jako metody wychowawczej i nie uważa, że „**aby prawidłowo wychowywać dziecko, należy od czasu do czasu dać mu klapsa**”.

Z udzielonych odpowiedzi wynika, że badani mieszkańcy w większości odrzucają przemoc, jako metodę wychowawczą, niemniej nie negują przy tym potrzeby tzw. łagodnych kar cielesnych (klapsów).

² Zsumowano odpowiedzi „zdecydowanie nie zgadzam się” z „raczej nie zgadzam się” oraz „raczej zgadzam się” i „zdecydowanie zgadzam się”.

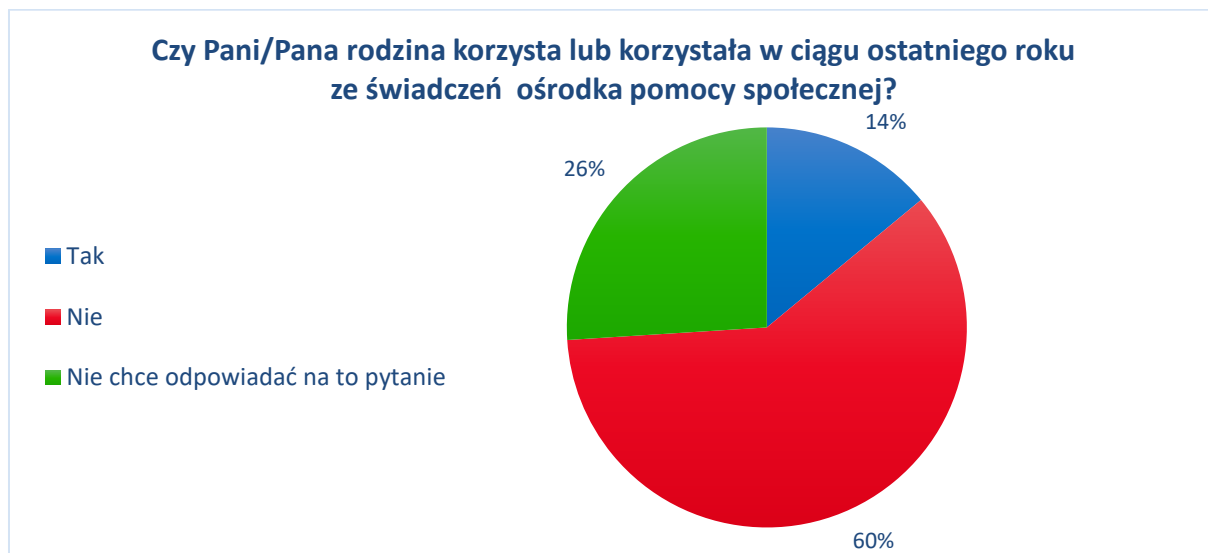
Wykres 22. Przekonania mieszkańców na temat wychowywania dzieci

III 6. Praca, bezrobocie i źródło utrzymania

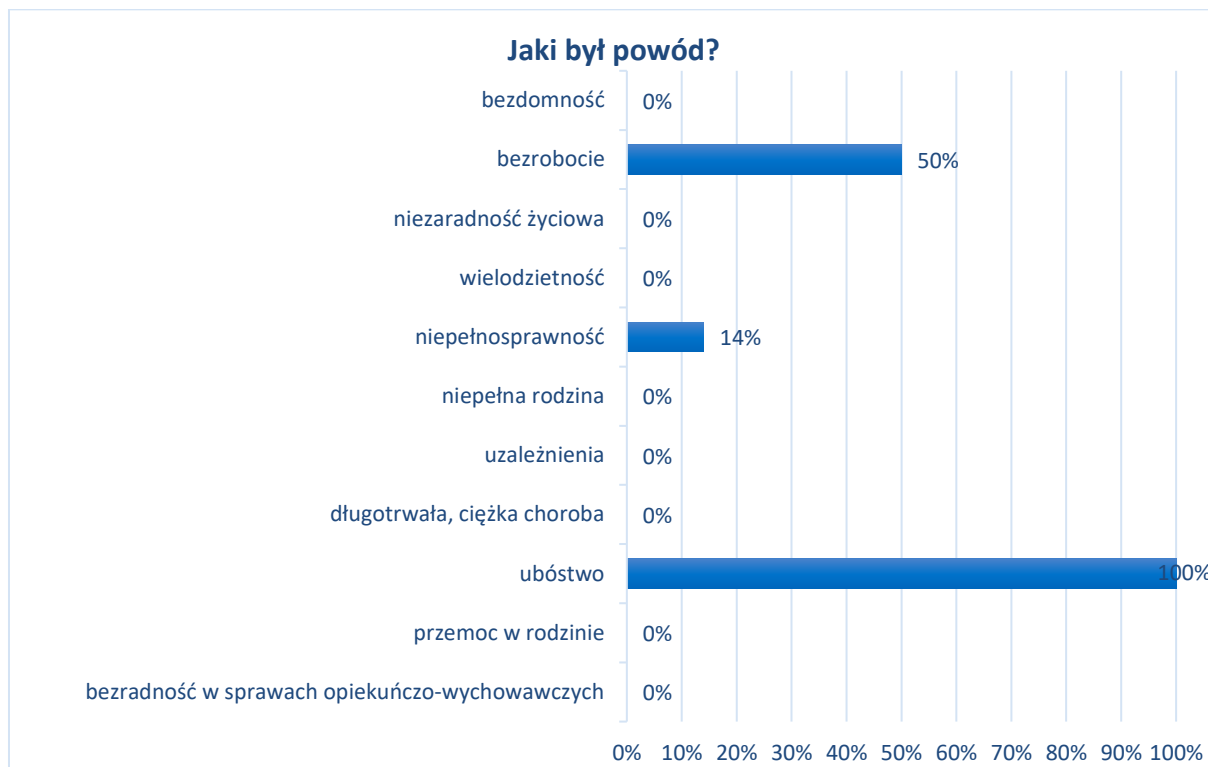
Większość (60%) badanych podaje, że nie korzystała dotąd z oferty MGOPS w Kunowie.

Wykres 23. Korzystanie ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej

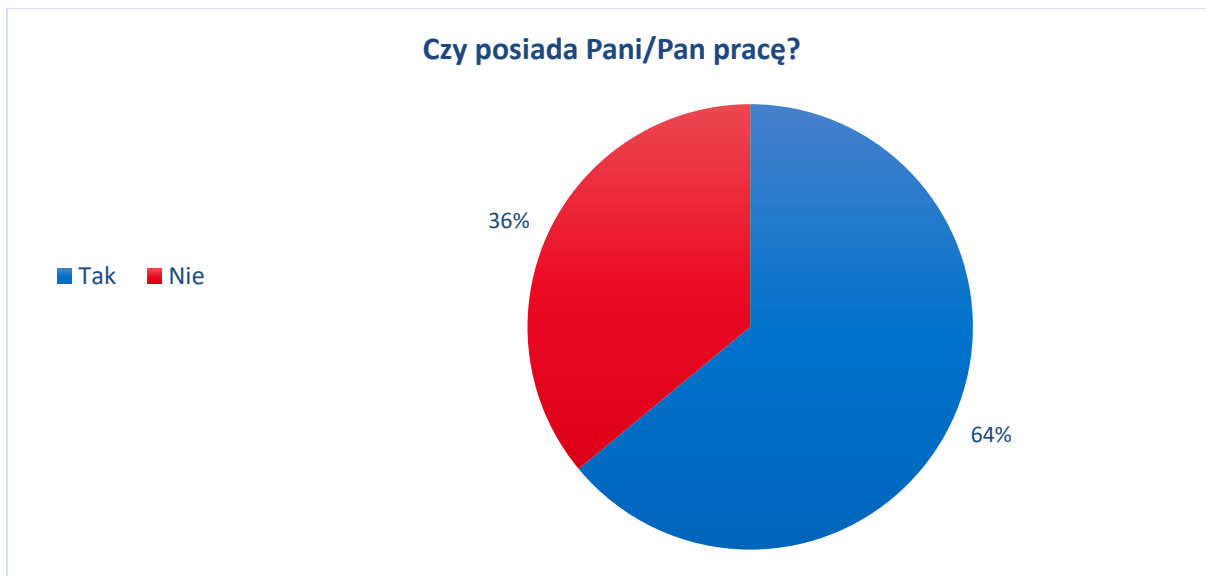
Wszyscy respondenci z tej części badanych, która była klientem MGOPS w Kunowie, przyznaje, że powodem było ubóstwo (100% odpowiedzi). Natomiast 50% odpowiedzi wskazuje na bezrobocie, a 14% na niepełnosprawność. Ankietowani nie zaznaczyli żadnej z pozostałych odpowiedzi.

Wykres 24. Powód korzystania ze świadczeń pomocy społecznej

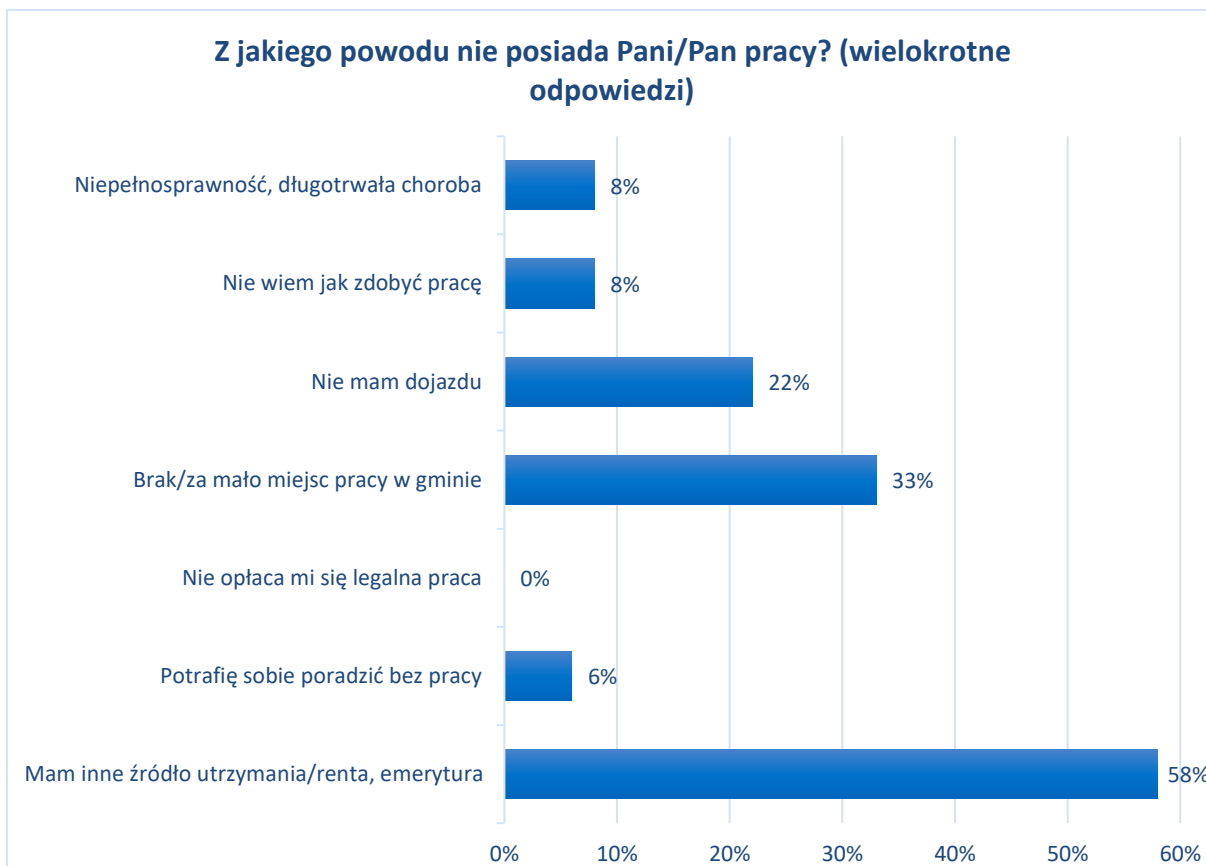
Badani w większości deklarują, że posiadają pracę (64%).

Wykres 25. Bezrobocie wśród mieszkańców gminy

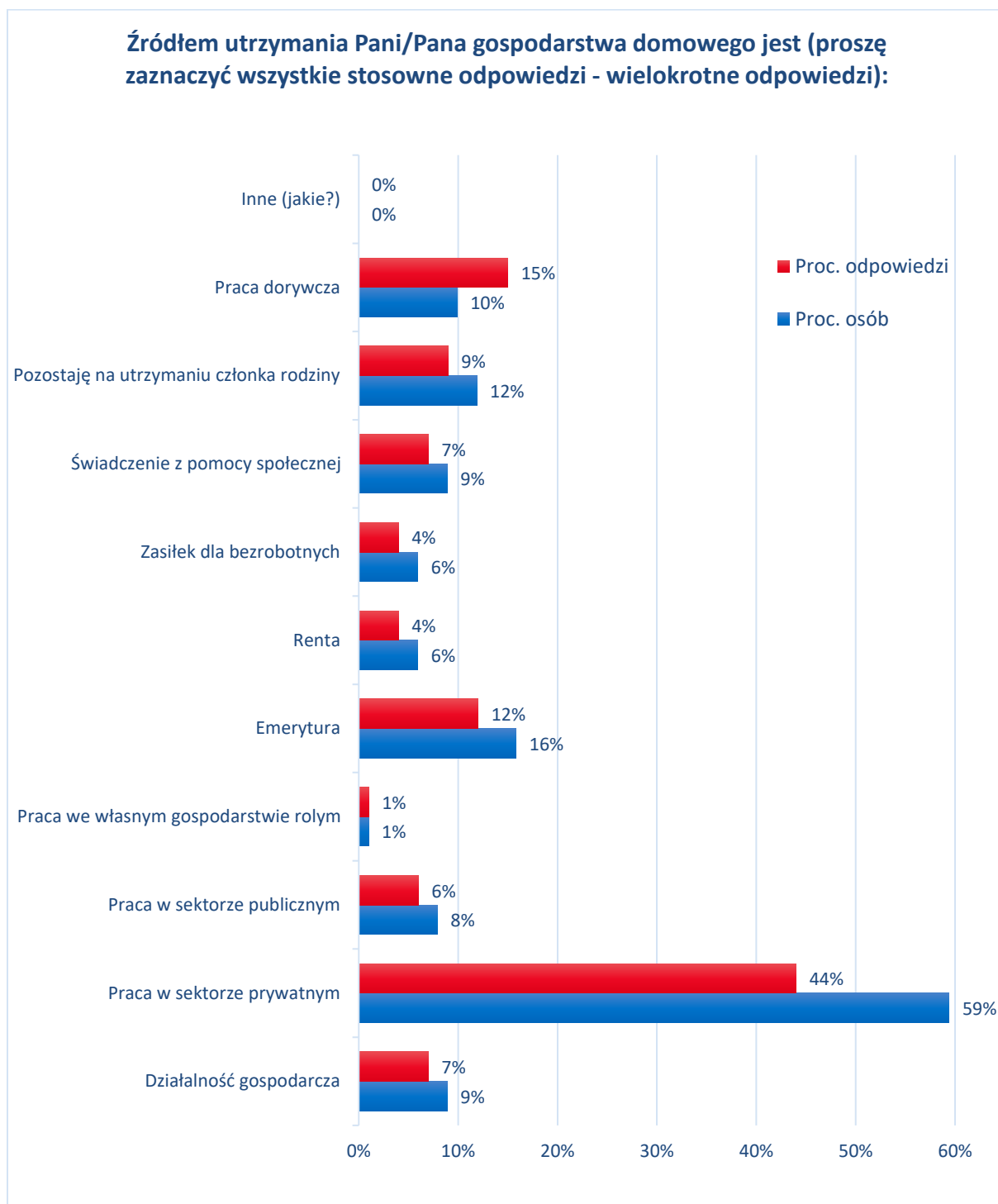
Część badanych (58%) przyznała, że nie posiada pracy, bo ma inne źródło swojego utrzymania, w tym rentę i emeryturę. Natomiast 33% przyznało, że w gminie nie ma miejsc pracy, a 22%, że nie ma możliwości dojazdu do miejsca pracy.

Wykres 26. Przyczyny bezrobocia wśród mieszkańców gminy

Największa grupa badanych (59%) podaje, że utrzymuje siebie i rodzinę z pracy w sektorze prywatnym, a najmniejsza, że z pracy w gospodarstwie rolnym (1%).

Wykres 27. Źródła utrzymania gospodarstwa domowego

III 7. Usługi społeczne

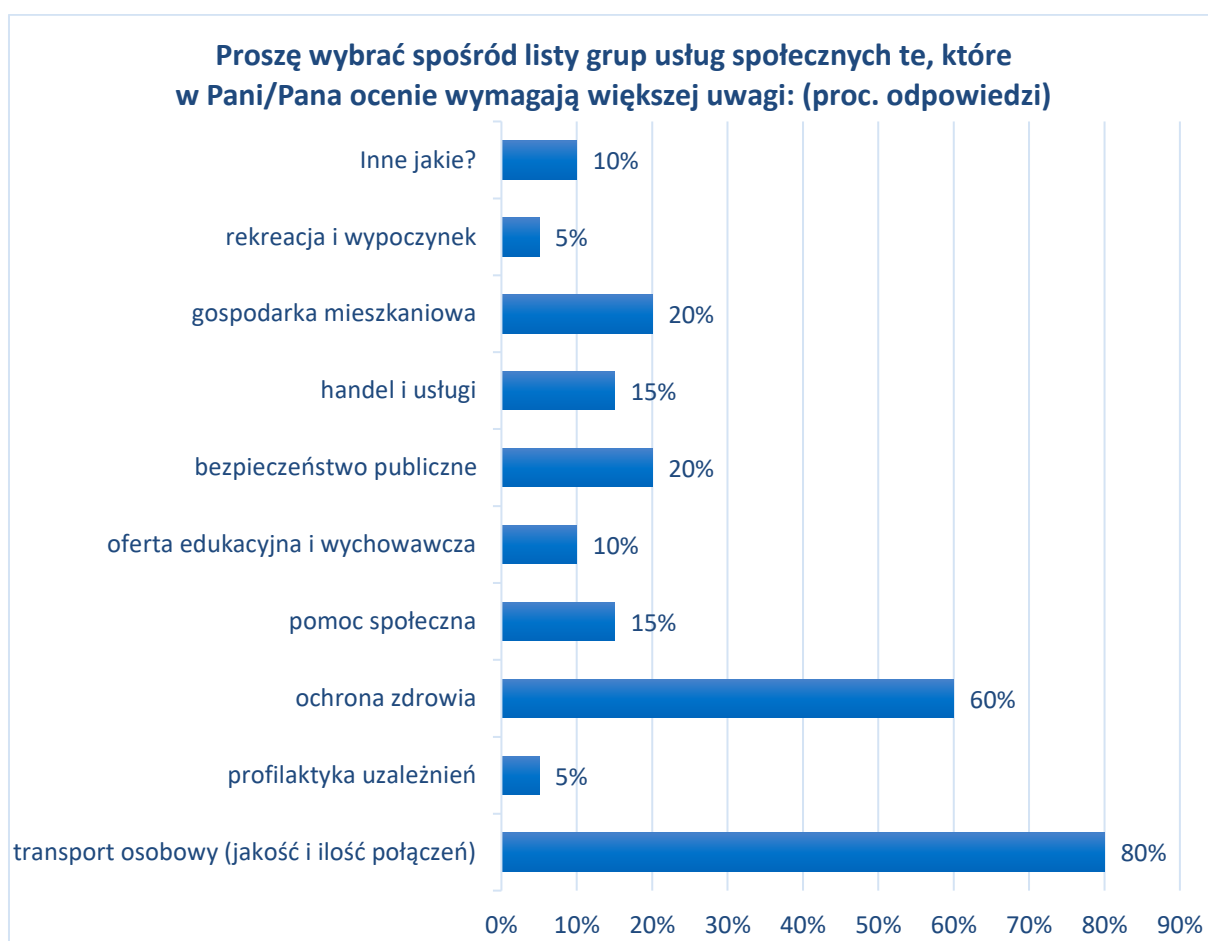
Przeważająca część badanych (80%) ocenia, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie Kunów jest zaspokajana. Pozostałe 20% ma przeciwnie zdanie.

Wykres 28. Zaspokajanie większości potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie

Z podanej listy usług społecznych, które wymagają większej uwagi władz gminnych, na pierwszy plan wybijają się zdecydowanie dwie: transport publiczny (80% odpowiedzi) i ochrona zdrowia (60%).

Wykres 29. Lista usług społecznych, które wymagają większej uwagi władz gminnych

IV Badanie pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

IV 1. Grupa badana

W badaniu wzięły udział 4 pracownice Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie.

Wykres 30. Płeć ankietowanych pracowników MGOPS

IV 2. Lokalne problemy społeczne

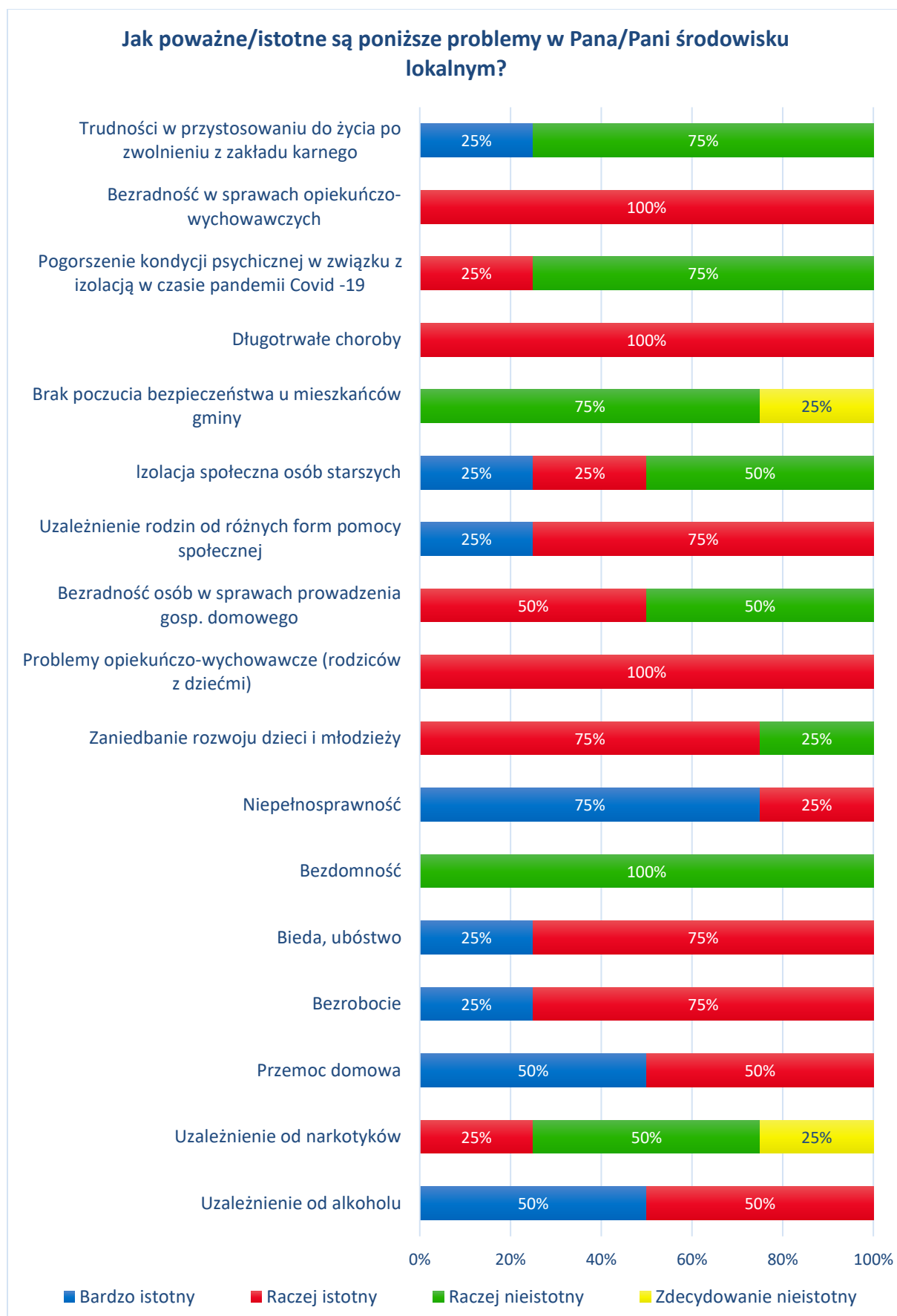
Niepełnosprawność wśród mieszkańców gminy Kunów oceniło jako problem bardzo istotny najwięcej badanych (75%), a pozostałe 25% badanych uważa je za problem raczej istotny, co daje łącznie 100%.

Wszyscy badani wskazali, że problemem bardzo lub raczej istotnym jest również:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- długotrwałe choroby,
- uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej,
- problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi),
- zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży,
- bieda i ubóstwo,
- bezrobocie,
- przemoc domowa,
- uzależnienie od alkoholu.

Z drugiej strony wszyscy badani (100%) podzielają opinię, że problem bezdomności jest raczej nieistotny w gminie Kunów.

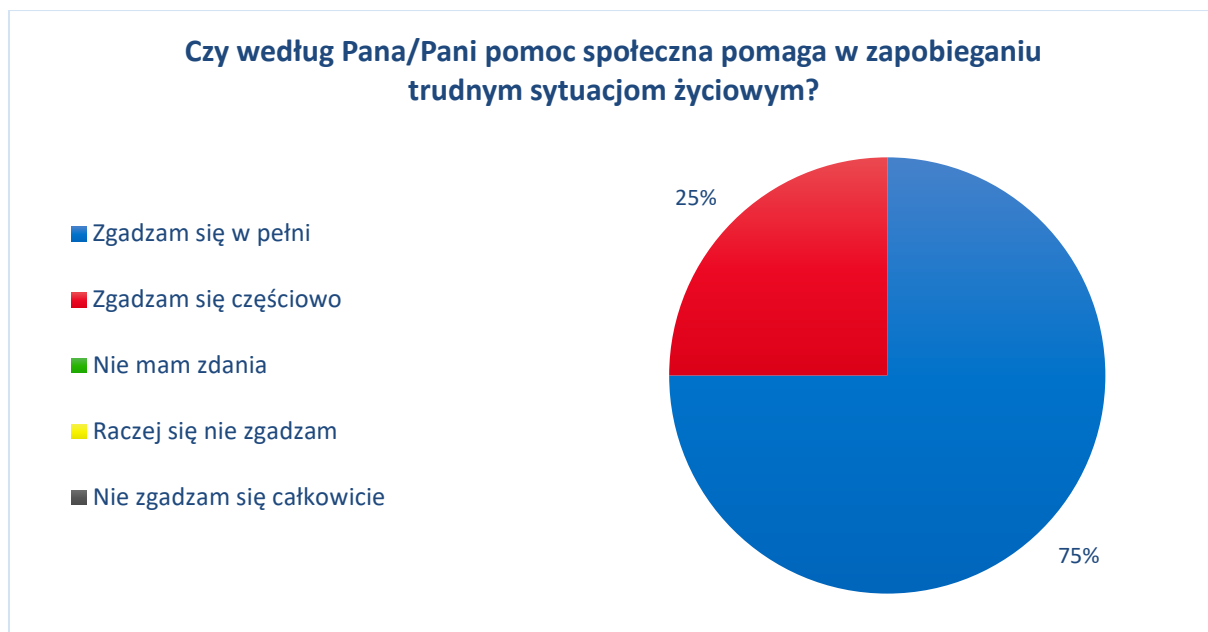
Wykres 31. Najistotniejsze problemy w środowisku lokalnym

IV 3. Pomoc społeczna

Wszyscy badani uważają, że instytucje pomocy społecznej skutecznie zapobiegają trudnym sytuacjom życiowym, w tym większość (75%) uważa tak w pełni, a 25% zgadza się z tym poglądem częściowo.

Wykres 32. Ocena skuteczności pomocy społecznej w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym

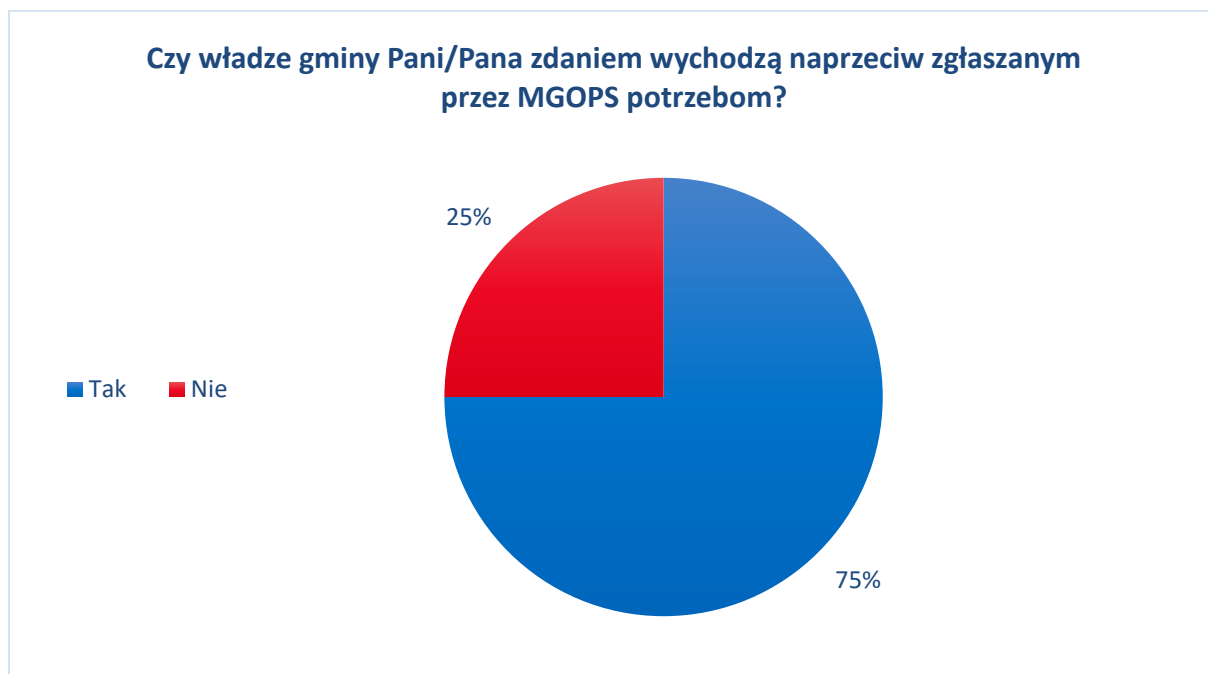
Wszyscy respondenci (100%) zdecydowanie zgadzają się, że władze gminy Kunów są dobrze poinformowane o potrzebach MGOPS.

Wykres 33. Ocena stanu wiedzy gminy o potrzebach pomocy społecznej

Badani w przeważającej większości (75%) podają, że władze gminy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez MGOSP potrzebom.

Wykres 34. Ocena współpracy i komunikacji władz gminy z MGOPS

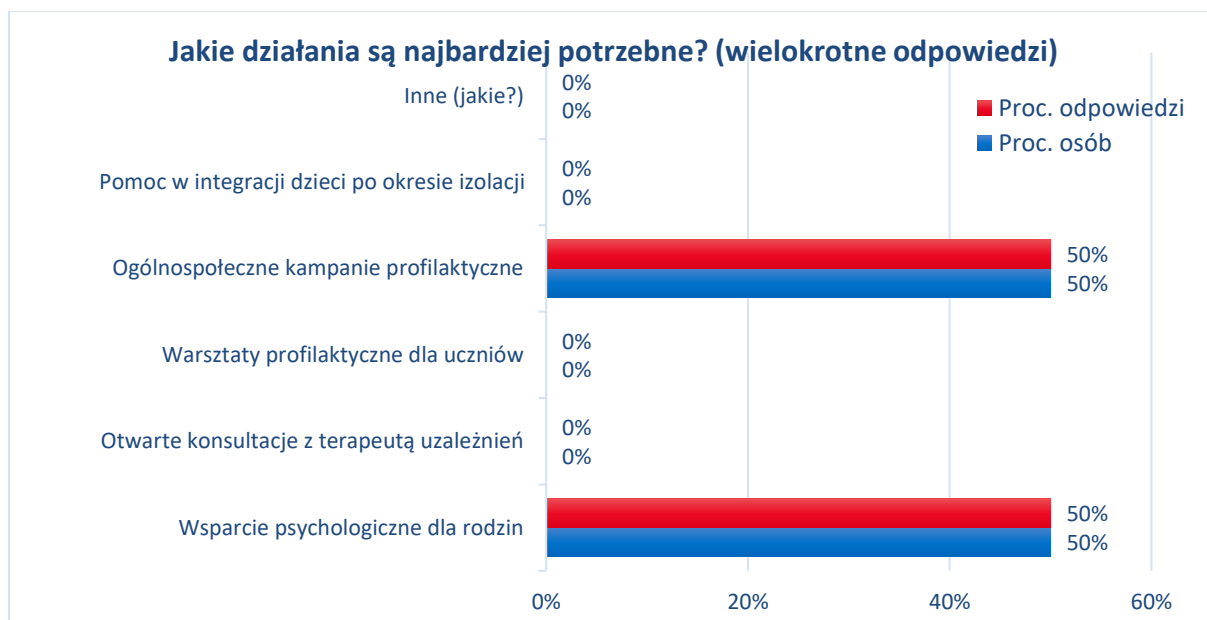
Ankietowani jednomyślnie wyrażają poparcie dla realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom (100%).

Wykres 35. Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom według pracowników MGOPS

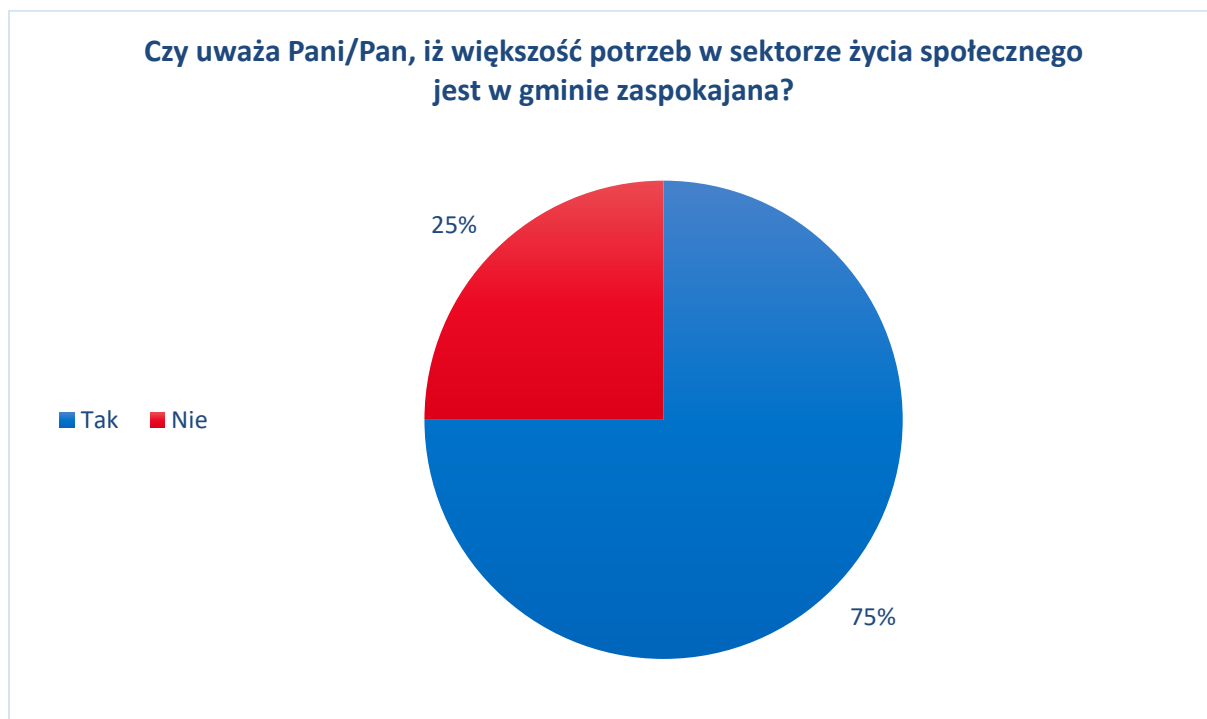
Za najbardziej potrzebne działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom badana kadra MGOPS uznała tylko dwa z proponowanych: ogólnospołeczne kampanie profilaktyczne (50%) i wsparcie psychologiczne dla rodzin (50%).

Wykres 36. Najbardziej potrzebne działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom według pracowników MGOPS

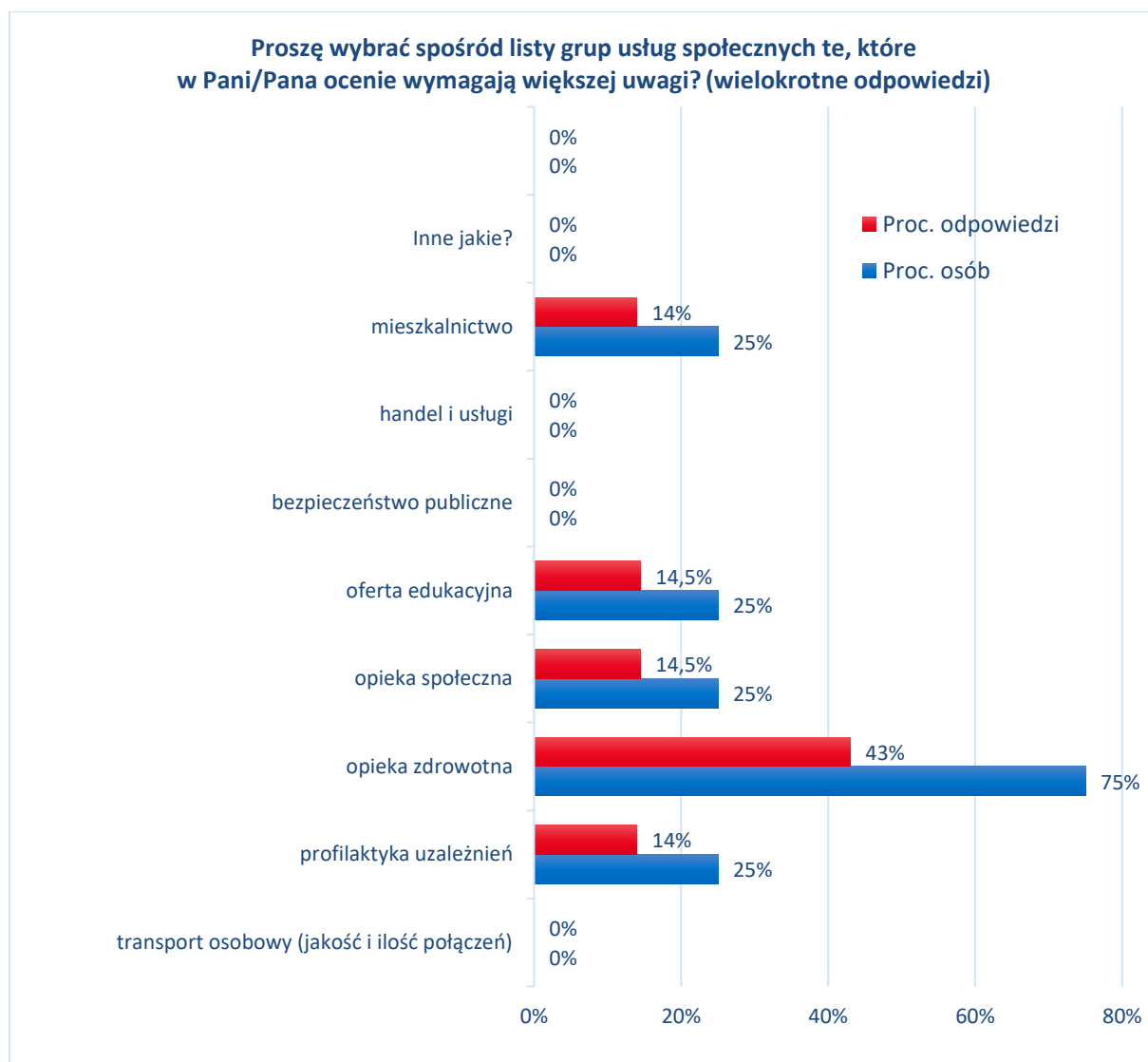
Przeważająca część (75%) badanych ocenia, że potrzeby w sektorze życia społecznego w gminie Kunów są zaspokajane.

Wykres 37. Ocena zaspokajania potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie Kunów

Ponad połowa badanych (75%) uważa, że opieka zdrowotna to sfera, która wymaga większej uwagi władz gminy. Żadna z pozostałych wymienionych w pytaniu sfer nie uzyskała ponad połowy wskazań.

Wykres 38. Lista usług społecznych, które zdaniem pracowników MGOPS, wymagają większej uwagi władz gminy

W poniższej tabeli podano, jakie rodzaje wsparcia i usług dla mieszkańców gminy, sugerują badani pracownicy MGOPS w Kunowie.

Tabela 2. Najbardziej potrzebne wsparcie dla mieszkańców gminy w opinii pracowników MGOPS

Jakie wsparcie w Pani /Pana opinii jest najbardziej potrzebne dla mieszkańców gminy?
Wsparcie w poszukiwaniu pracy
Wsparcie seniorów
Wsparcie specjalistyczne dla osób z uzależnieniem od alkoholu oraz sprawców przemocy.
Wsparcie dla osób starszych, których jest bardzo dużo w naszej gminie.

Żaden z badanych pracowników MGOPS w Kunowie nie zadeklarował, że czuje się wypalony zawodowo.

Wykres 39. Poczucie wypalenia zawodowego

V Badanie uczniów

V 1. Grupa badana

W badaniu ankietowym wzięło udział łącznie 126 uczniów ze szkół podstawowych działających na terenie gminy Kunów, w tym 72 uczniów z klas 4-6 SP oraz 54 uczniów z klas 7-8 SP.

V 2. Relacje społeczne i przemoc

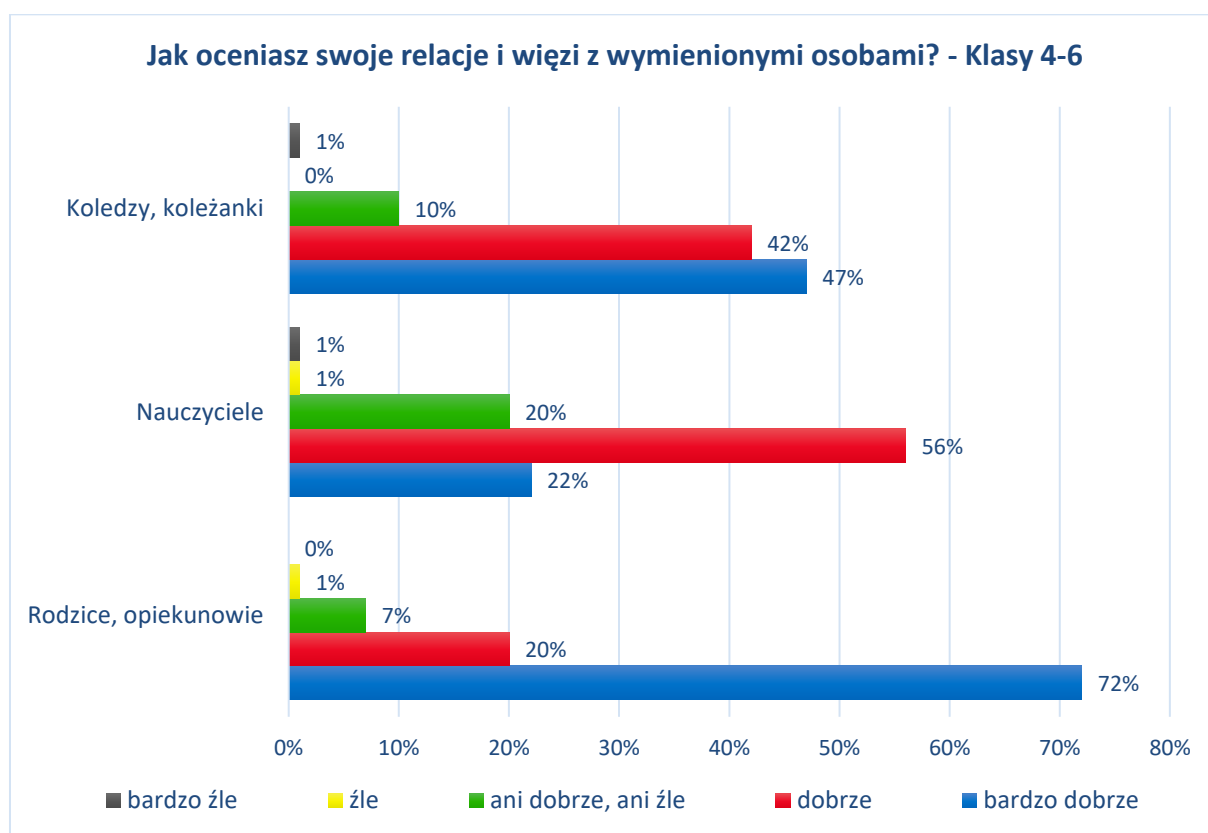
Uczniowie w obu grupach badanych najlepiej oceniają swoje relacje z rodzicami. W klasach 4-6 SP łącznie 92% uważa je za dobre lub bardzo dobre, a w klasach 7-8 SP podaje tak łącznie 93% badanych.

W drugiej kolejności wskazano na relacje z kolegami i koleżankami (kl. 4-6 SP: 89%, kl. 7-8 SP: 87%).

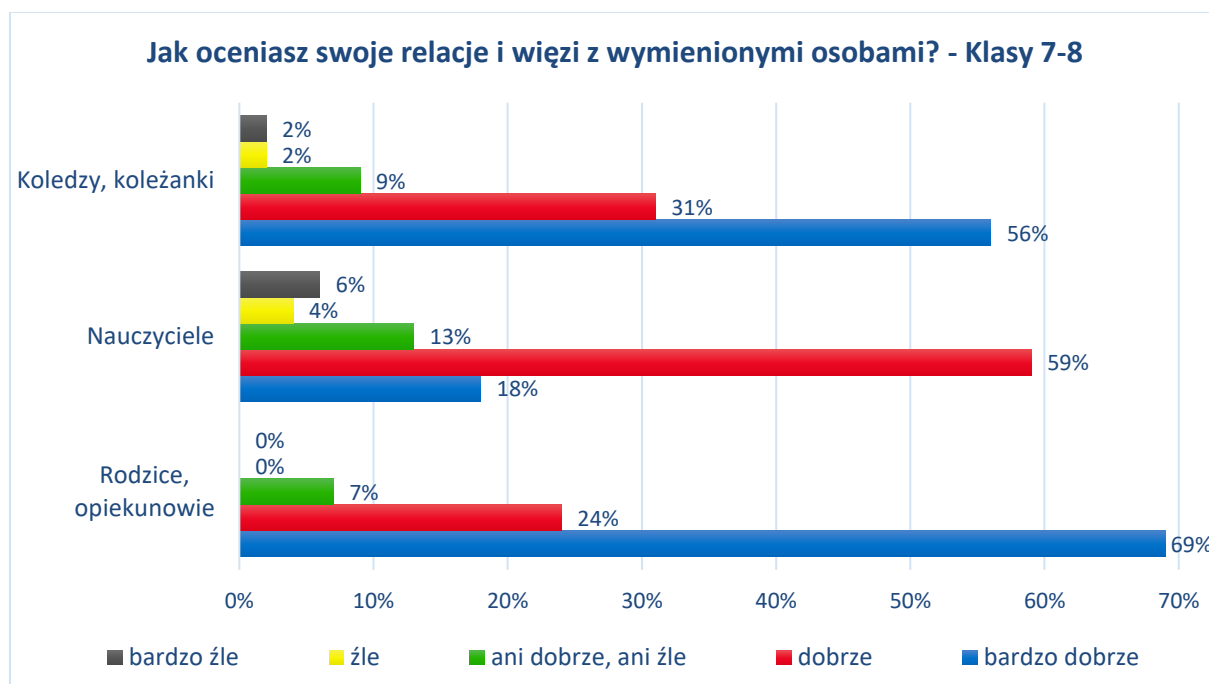
W trzeciej kolejności uczniowie wymienili relacje z kadrą pedagogiczną (kl. 4-6 SP: 78%, kl. 7-8 SP: 77%).

Podsumowując, badani uczniowie wysoce pozytywnie oceniają swoje relacje ze wszystkimi osobami z najbliższego otoczenia.

Wykres 40. Ocena wybranych relacji społecznych – klasy 4-6

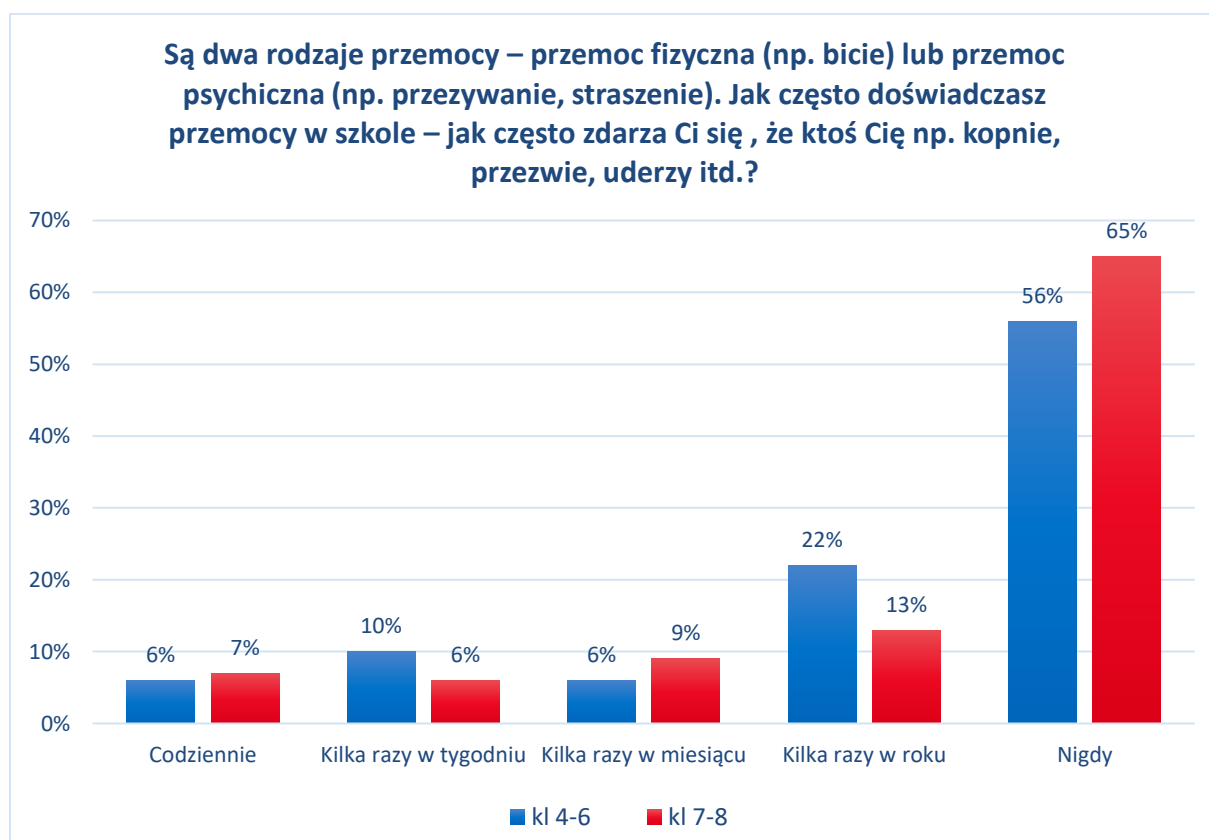
Wykres 41. Ocena wybranych relacji społecznych – klasy 7-8

Ponad połowa badanych uczniów w każdym przedziale wiekowym deklaruje, że nigdy nie doświadcza przemocy w szkole (kl. 4-6 SP: 56%, kl. 7-8 SP: 65%).

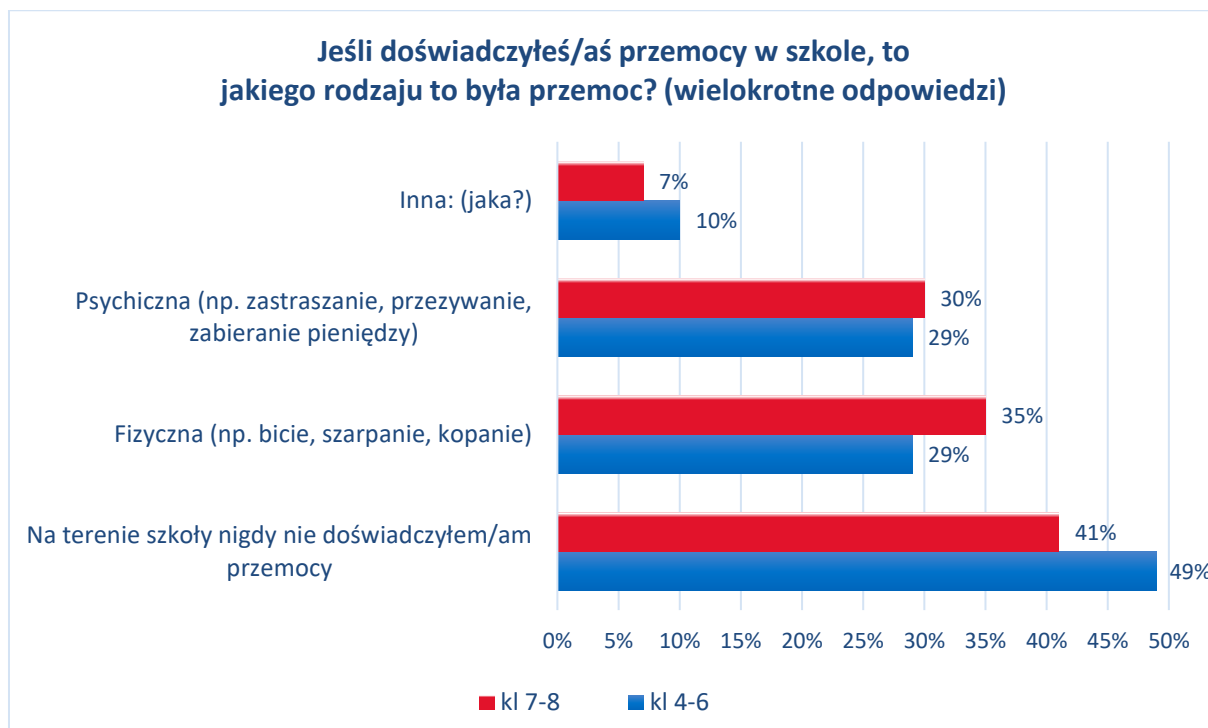
Najczęściej zdarza się to kilka razy do roku (kl. 4-6 SP: 22%, kl. 7-8 SP: 13%).

Wykres 42. Częstotliwość doświadczania przemocy przez uczniów

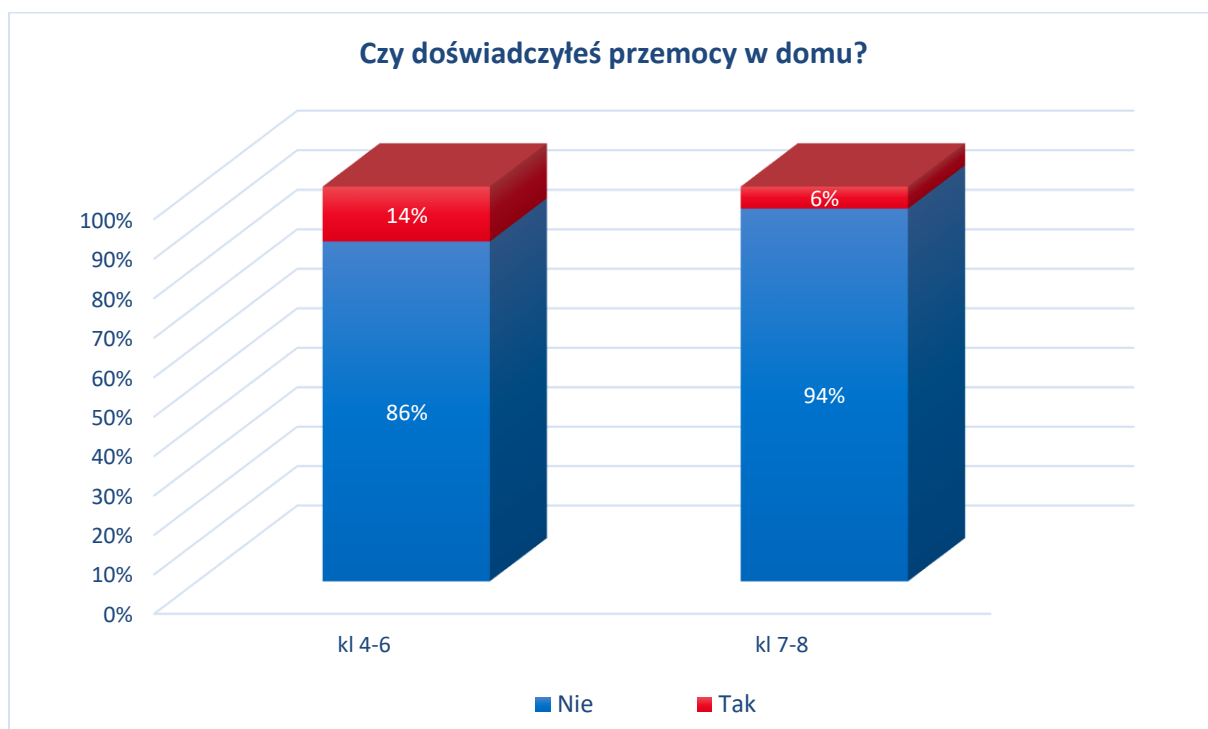
Natomiast na pytanie o rodzaje doświadczanej przemocy w szkole, większość uczniów podała, że ma takie doświadczenia. W tym w klasach 4-6 SP jest to na równi przemoc fizyczna (29% odpowiedzi) oraz psychiczna (29%), a w klasach starszych dominuje przemoc fizyczna (35%).

Wykres 43. Rodzaje doświadczanej przemocy w szkole

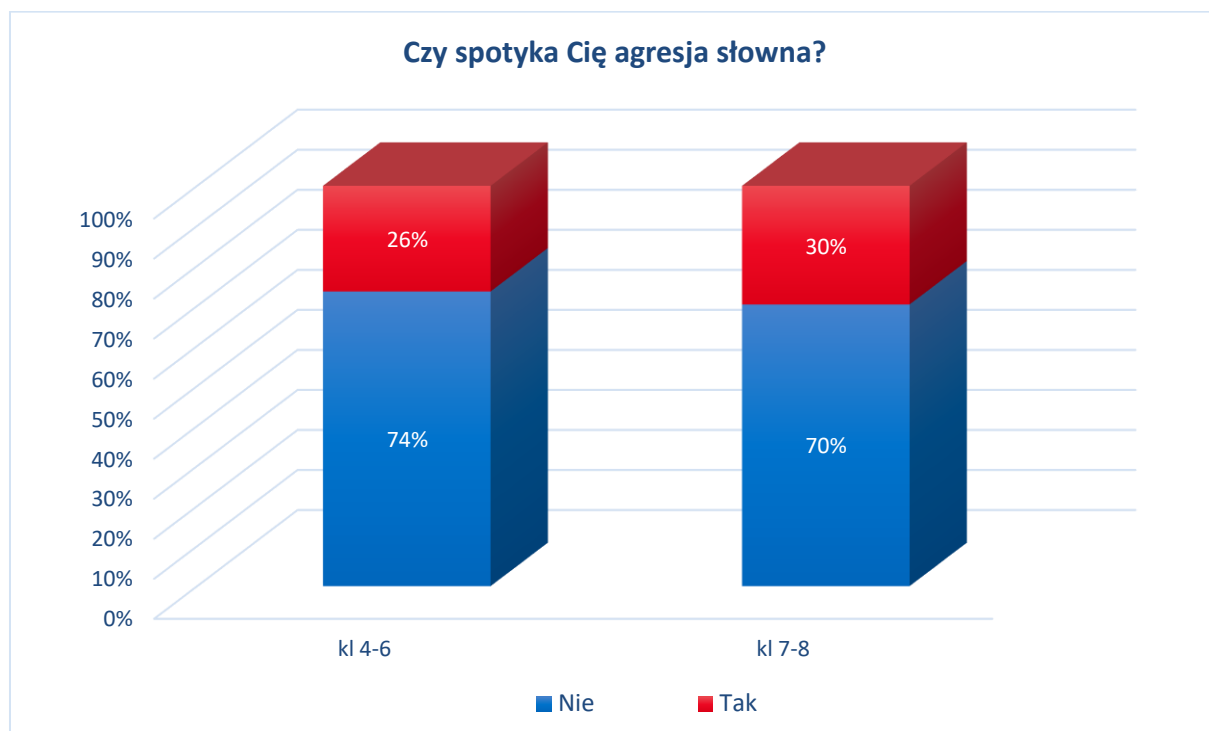
Uczniowie w przeważającej większości deklarują, że nie doświadczają przemocy domowej (kl. 4-6 SP: 86%, kl. 7-8 SP: 94%), a odsetek ten rośnie z wiekiem.

Wykres 44. Doświadczenie przemocy w domu

Zdecydowana większość uczniów nie doznaje przemocy słownej (kl. 4-6 SP: 74%, kl. 7-8 SP: 70%).

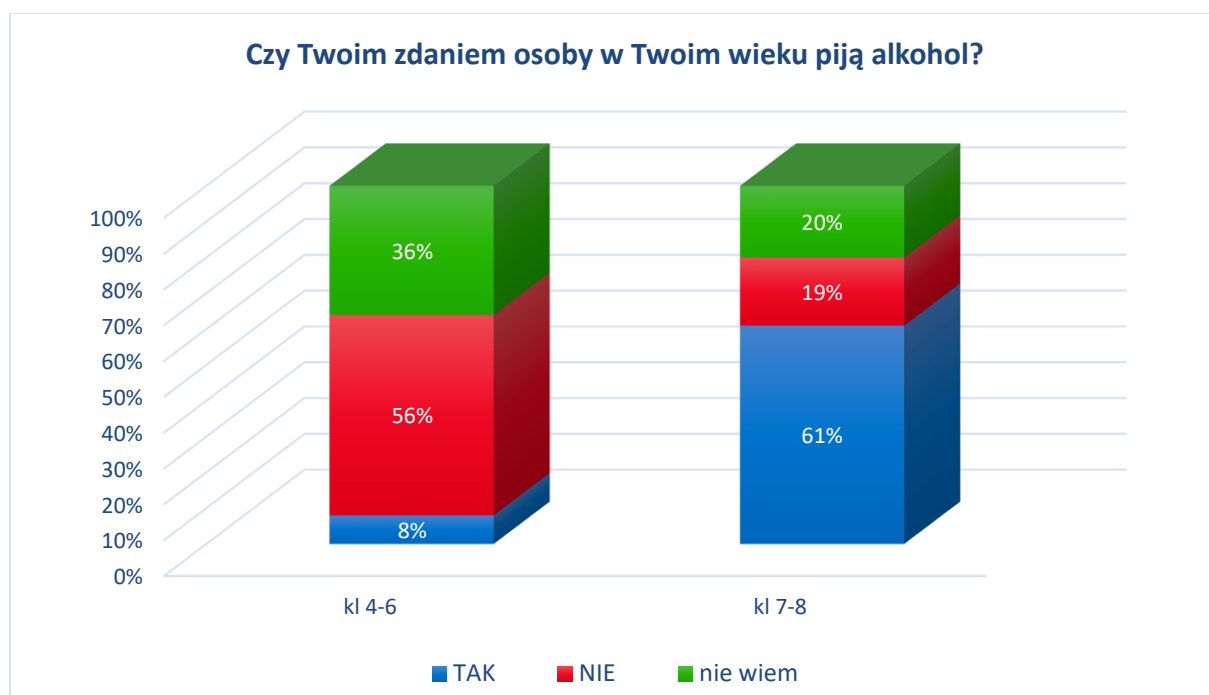
Wykres 45. Doświadczenie agresji słownej przez uczniów

V 3. Spożywanie alkoholu

Wraz z wiekiem radykalnie wzrasta przekonanie uczniów o tym, że ich rówieśnicy spożywają alkohol: w klasach 4-6 SP uważa tak 8%, a w klasach 7-8 SP już ponad siedmiokrotnie uczniów więcej (61%).

Wykres 46. Powszechność spożywania alkoholu wśród uczniów

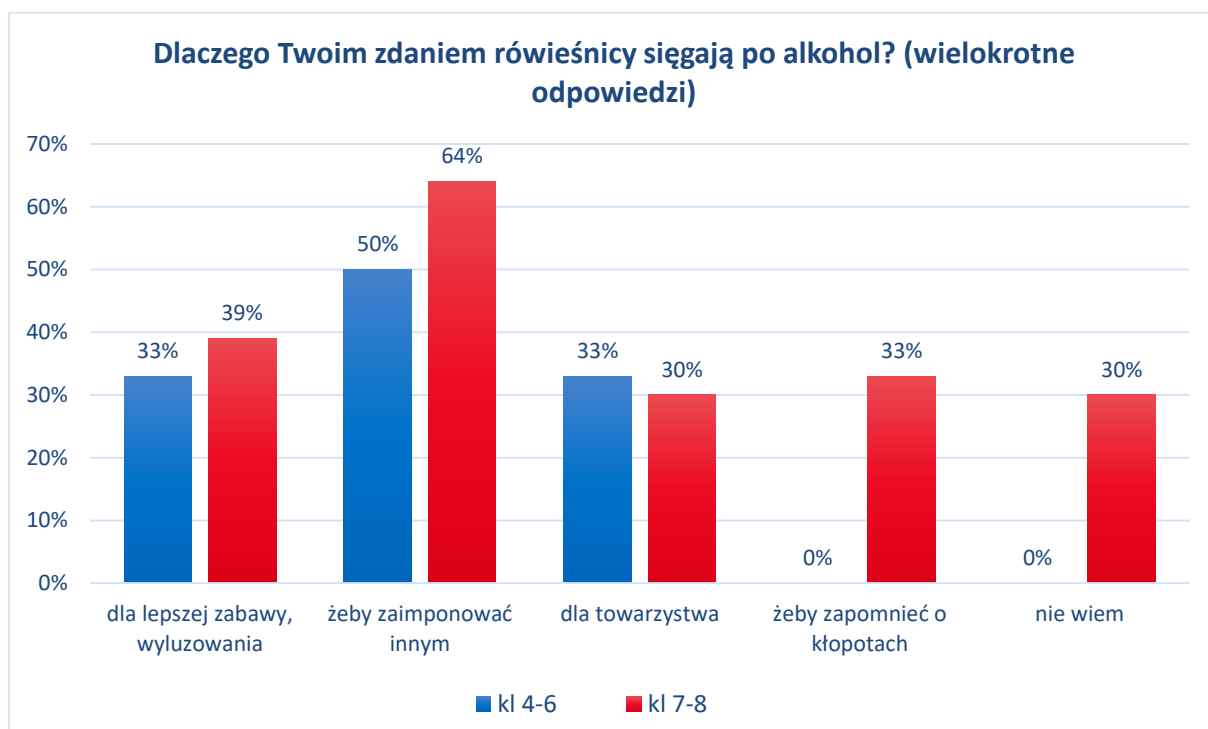
Na następne pytanie odpowiedzi udzielili tylko uczniowie z klas 7-8, którzy w większości wskazali, że uczniowie sięgają po alkohol na świeżym powietrzu (48% odpowiedzi).

Wykres 47. Okoliczności spożywania alkoholu przez uczniów (odpowiadały tylko klasy 7-8)

W obu badanych grupach wiekowych uczniowie uważają najczęściej, że inni uczniowie sięgają po alkohol, żeby zaimponować innym (kl. 4-6 SP: 50%, kl. 7-8 SP: 64%).

Wykres 48. Ocena przyczyn sięgania po alkohol przez uczniów

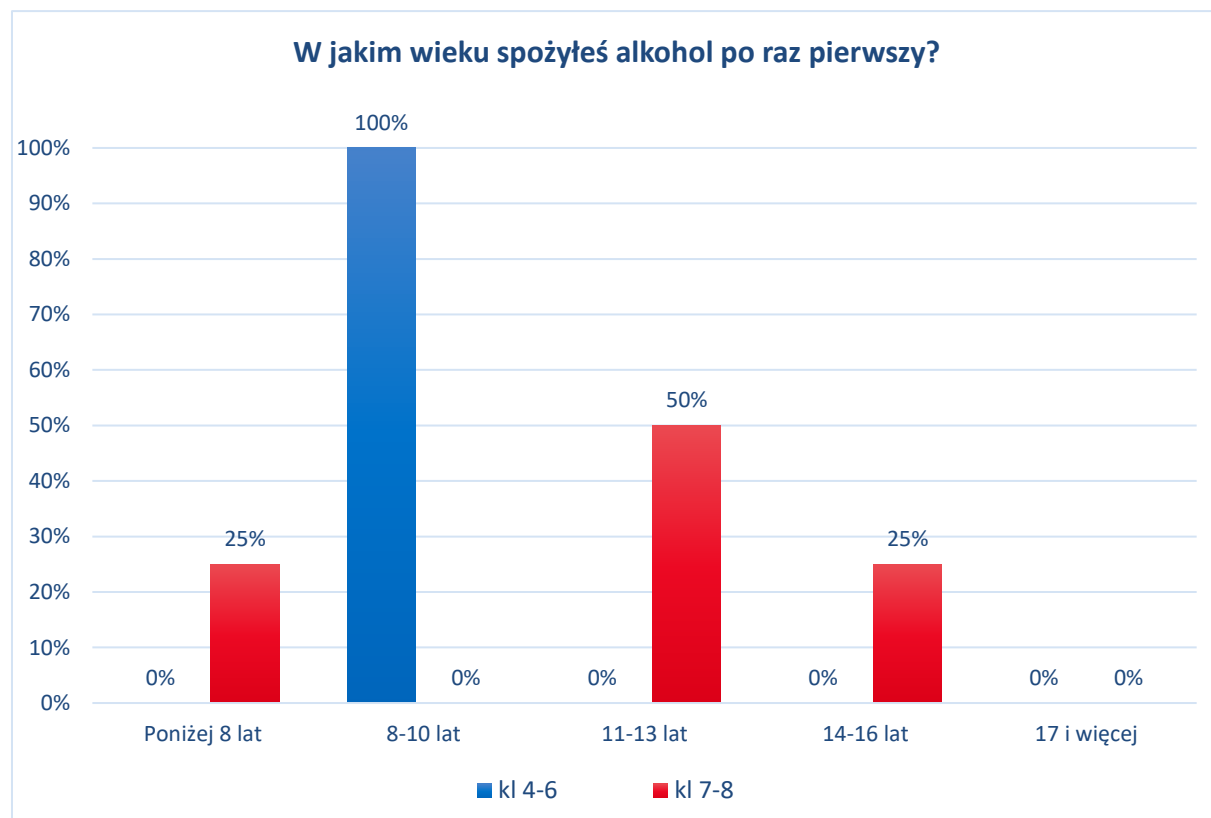
Na pytanie skierowane bezpośrednio do badanych uczniów o to, czy sami piją alkohol, uczniowie niemal jednogłośnie zaprzeczyli (kl. 4-6 SP: 97%, kl. 7-8 SP: 93%). Jest jednak niewielka grupa, która przyznaje, że sięga po alkohol (3% uczniów z kl. 4-6: rzadziej niż raz w miesiącu i 7% z klas 7-8: co najmniej raz w tygodniu).

Wykres 49. Częstotliwość spożywania alkoholu przez uczniów

Wszyscy uczniowie z klas 4-6 przyznali, że po raz pierwszy spożyli alkohol w wieku 8-10 lat (100%), natomiast najwięcej uczniów z klas 7-8 przeżyła inicjację alkoholową, mając 11-13 lat (50%).

Wykres 50. Inicjacja alkoholowa wśród uczniów

Na pytanie o to, z jakich powodów uczniowie sięgają po alkohol, wszyscy odpowiadający na to pytanie uczniowie wskazali na chęć zmniejszenia objawów kaca, dla towarzystwa i dla chęci lepszej zabawy.

Wykres 51. Powody sięgania po alkohol przez uczniów (odpowiadali tylko klasy 7-8)

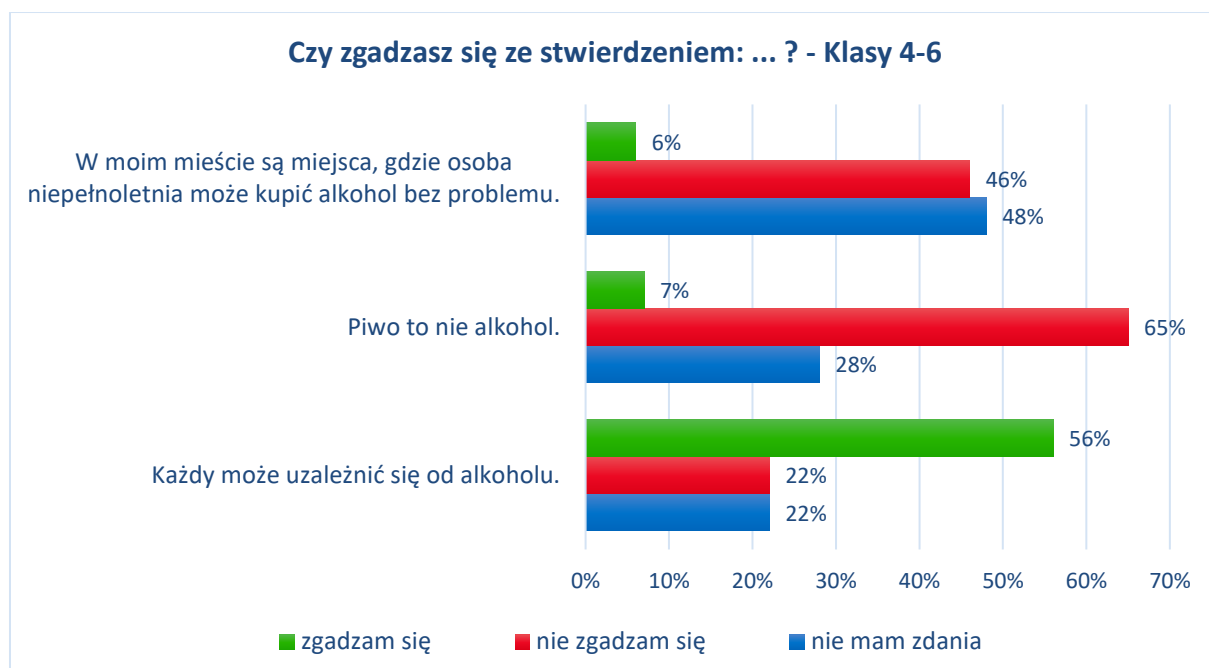
Na dwóch następnych wykresach zaprezentowano odpowiedzi uczniów na pytania sondujące ich postawy wobec alkoholu.

Większość uczniów nie ma zdania na temat tego, czy „**w moim mieście są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu**” (kl. 4-6 SP: 48%, kl. 7-8 SP: 52%).

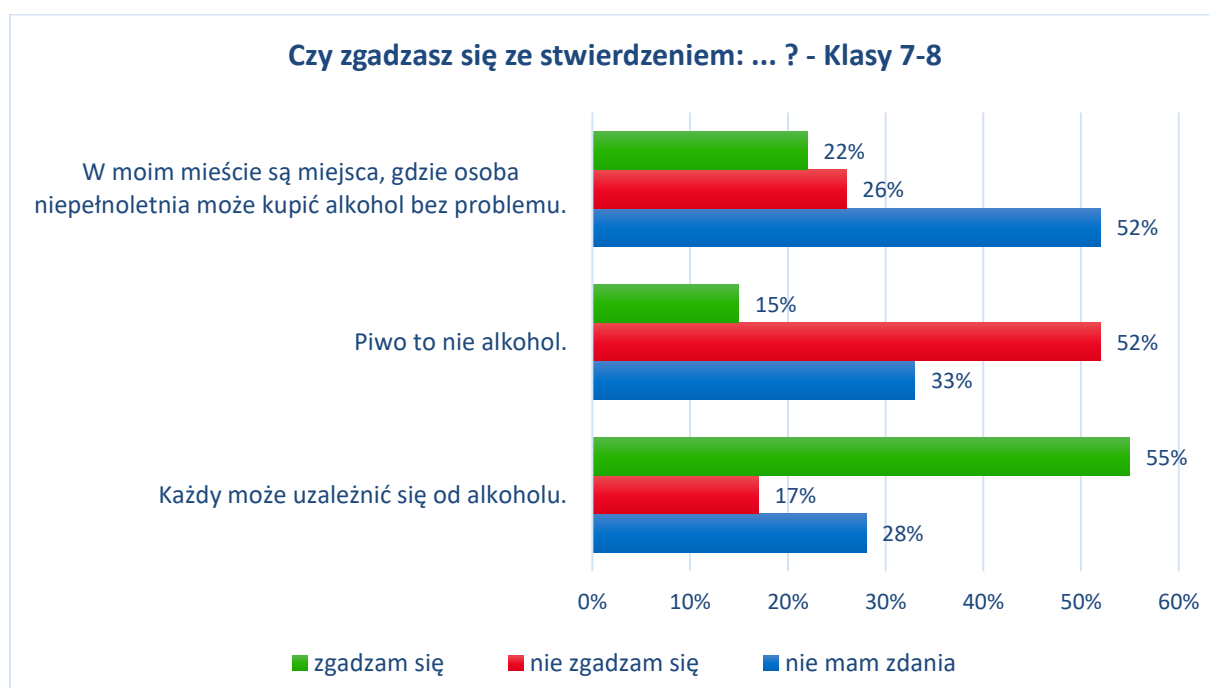
„**Piwo to nie alkohol**” – większość badanych uczniów nie zgadza się z tym stwierdzeniem, co znaczy, że nie ulega temu złudnemu stereotypowi, niemniej odsetek ten maleje z wiekiem (kl. 4-6 SP: 65%, kl. 7-8 SP: 52%).

Zdaniem ponad połowy uczniów „**każdy może uzależnić się od alkoholu**” (kl. 4-6 SP: 56%, kl. 7-8 SP: 55%).

Wykres 52. Przekonania uczniów dotyczące alkoholu – klasy 4-6

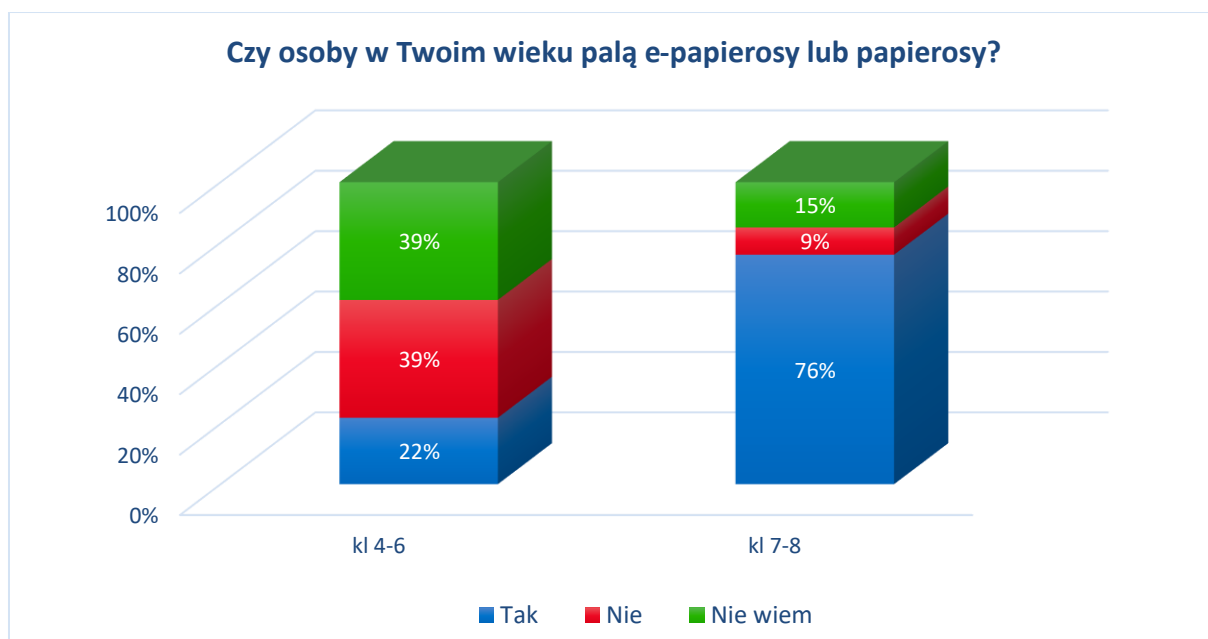
Wykres 53. Przekonania uczniów dotyczące alkoholu – klasy 7-8

V 4. Palenie papierosów

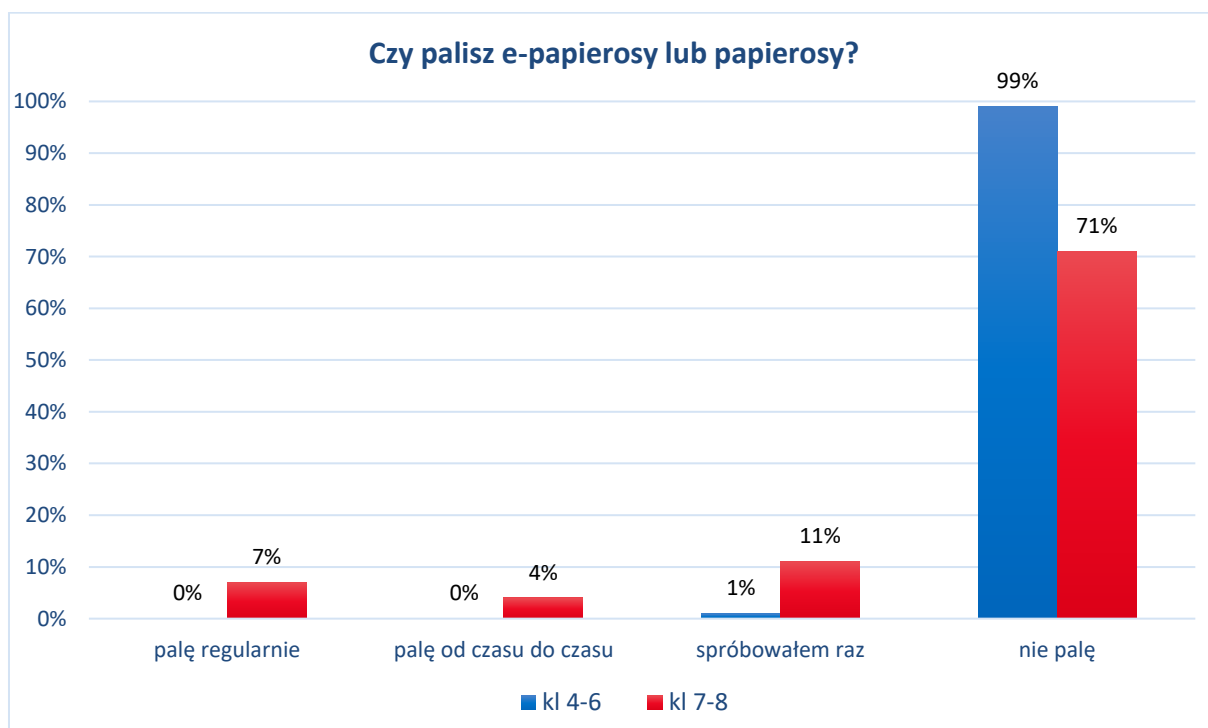
Tak, jak w przypadku pytania o alkohol, radykalnie więcej uczniów wraz z wiekiem jest przekonanych, że ich rówieśnicy sięgają po papierosy lub e-papierosy (kl. 4-6 SP: 22%, kl. 7-8 SP: 76%).

Wykres 54. Powszechność palenia papierosów wśród uczniów

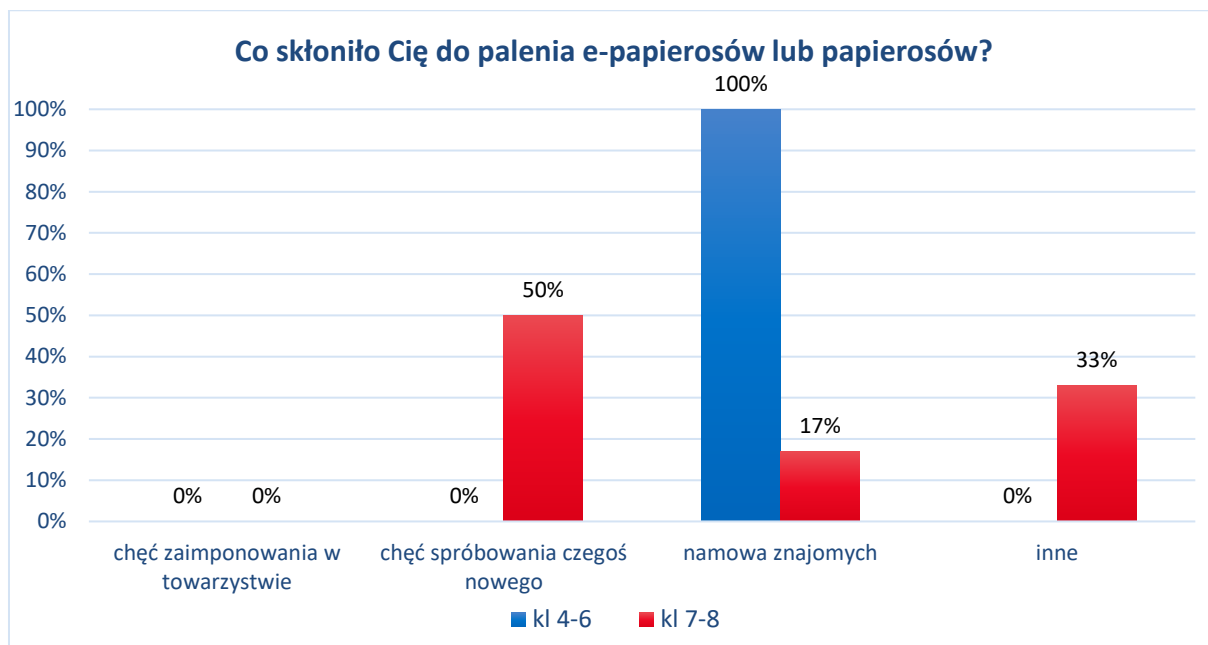
Na pytanie skierowane bezpośrednio do uczniów, 1% uczniów z klas 4-6 oraz 29% z klas 7-8 przyznało się, że pali papierosy. Widać zatem, że popularność wyrobów nikotynowych wzrasta z wiekiem.

Wykres 55. Palenie papierosów wśród uczniów

Na poniższe pytanie odpowiadała 1 os. z kl. 4-6 i 12 os. z kl. 7-8, które przyznały, że sięgają po wyroby nikotynowe. Uczeń z klas 4-6 przyznał, że stało się tak za namową znajomych, a połowa uczniów z klas 7-8, że chciała spróbować czegoś nowego.

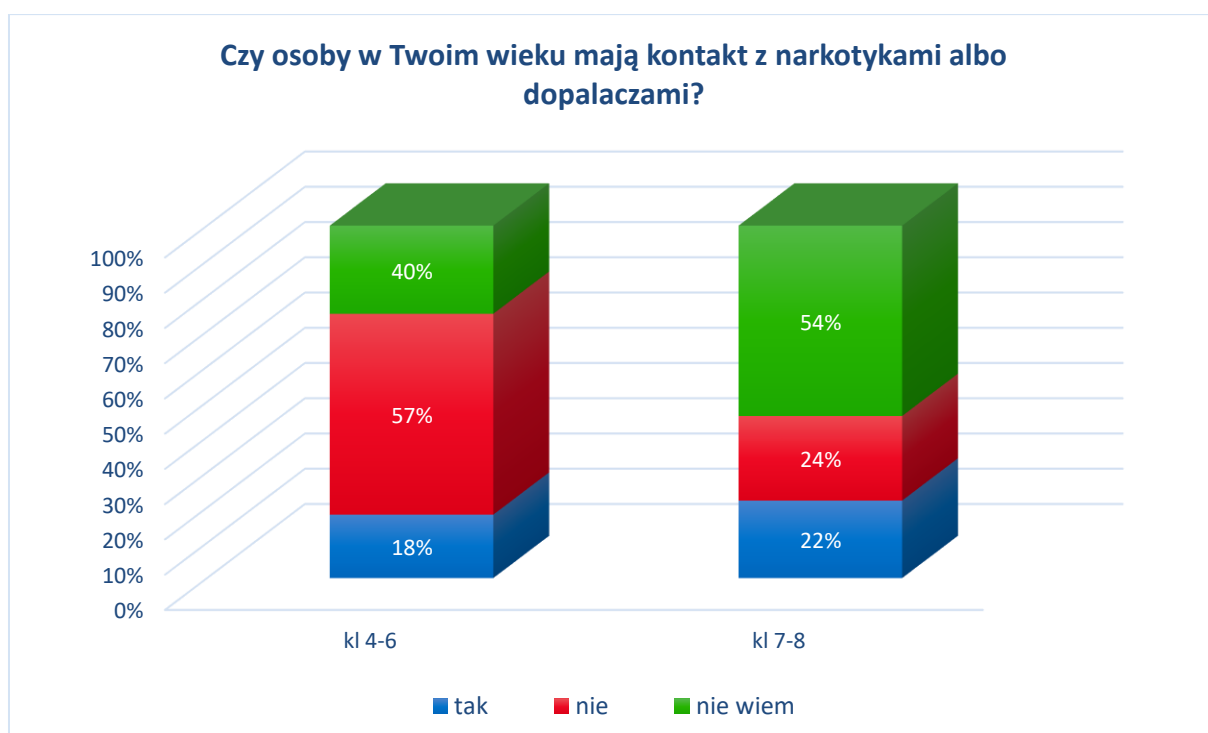
Wykres 56. Powody palenia papierosów przez uczniów

V 5. Narkotyki i dopalacze

Zdaniem 18% uczniów z klas 4-6 oraz 22% z klas 7-8 ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami lub dopalaczami.

Wykres 57. Kontakt uczniów z narkotykami i dopalaczami

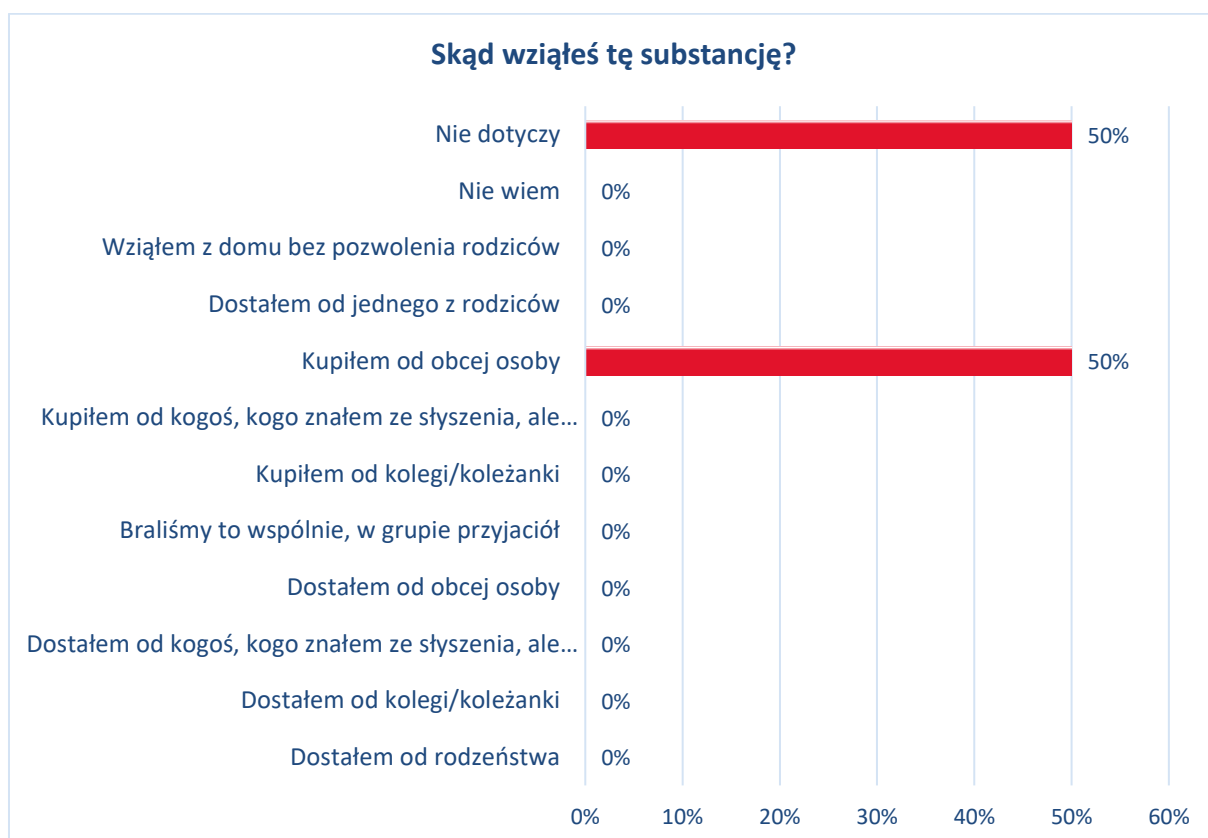
Do przyjmowania substancji odurzających przyznało się 1% uczniów z klas 4-6 oraz 4% z klas 7-8.

Wykres 58. Spożywanie narkotyków lub dopalaczy przez uczniów

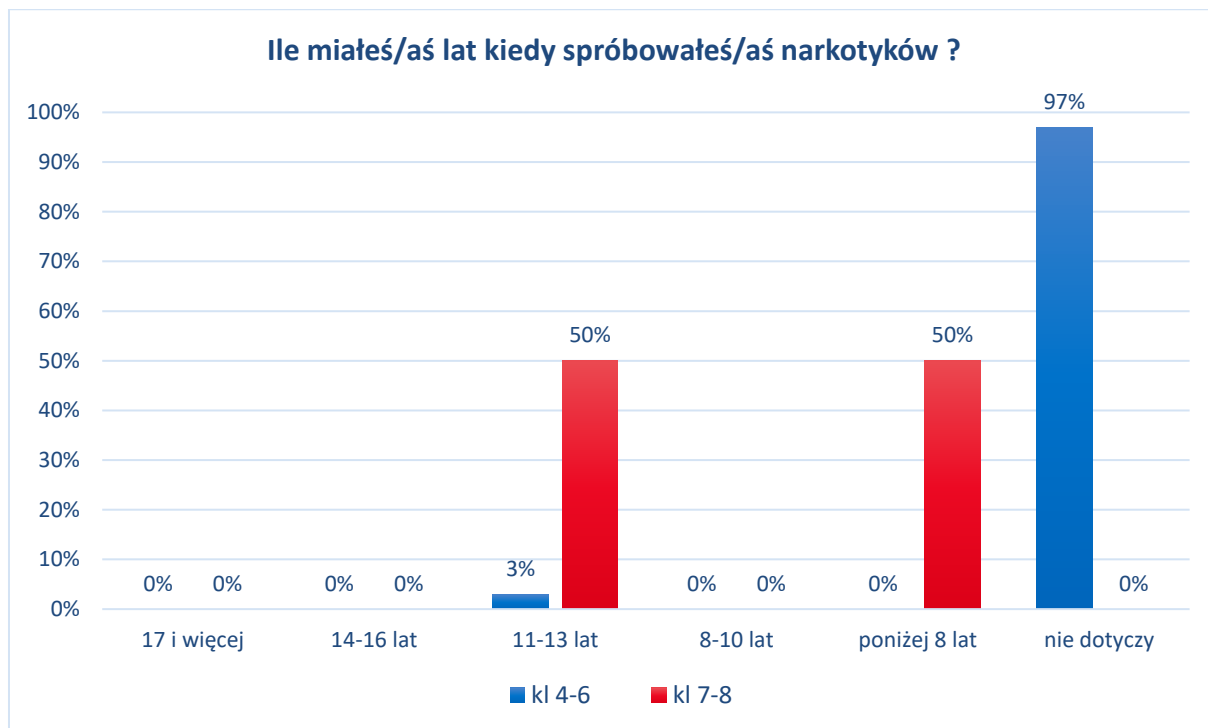
Na następne pytanie odpowiedzi udzielili tylko ci uczniowie z klas 7-8, którzy przyznali się wcześniej do kontaktu z narkotykami. Połowa odpowiedzi padła na opcję „nie dotyczy”, a druga połowa sugeruje, że zażywane substancje kupiono od obcej osoby.

Wykres 59. Pochodzenie środków psychotropowych spożywanych przez uczniów

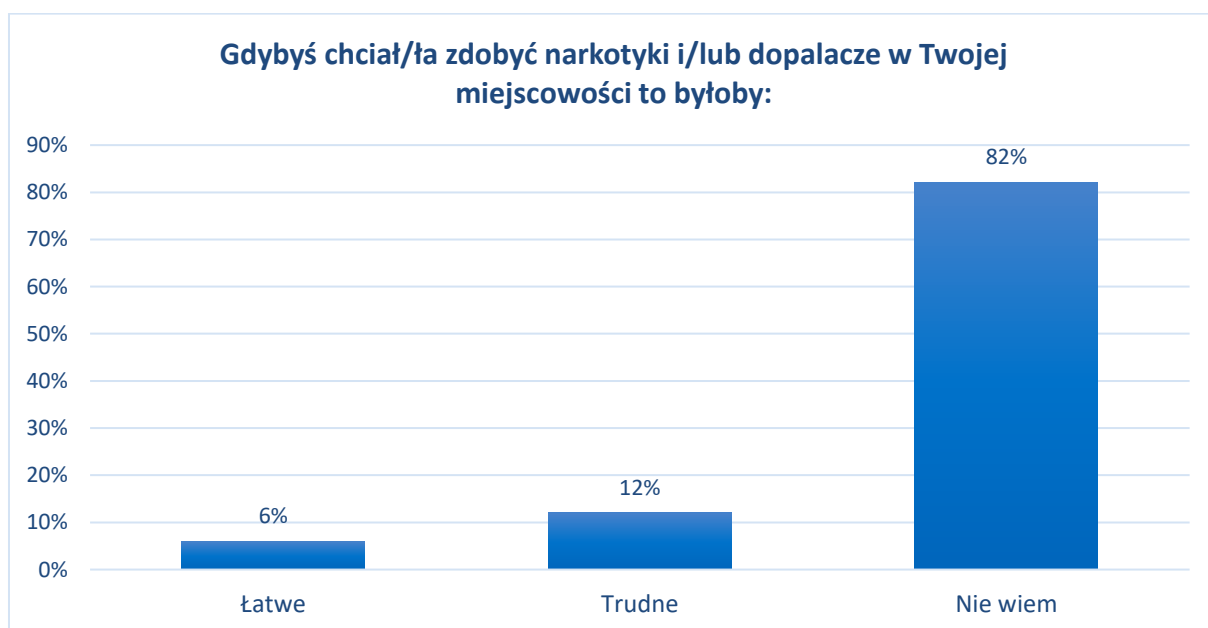
Ci uczniowie z klas 4-6, którzy mają za sobą inicjację narkotykową, przyznali, że po raz pierwszy sięgnęli po takie substancje w wieku 11-13 lat. Natomiast uczniowie z klas 7-8 wskazali na wiek 11-13 lat (50%) i poniżej 8 lat (50%).

Wykres 60. Wiek inicjacji narkotykowej wśród uczniów

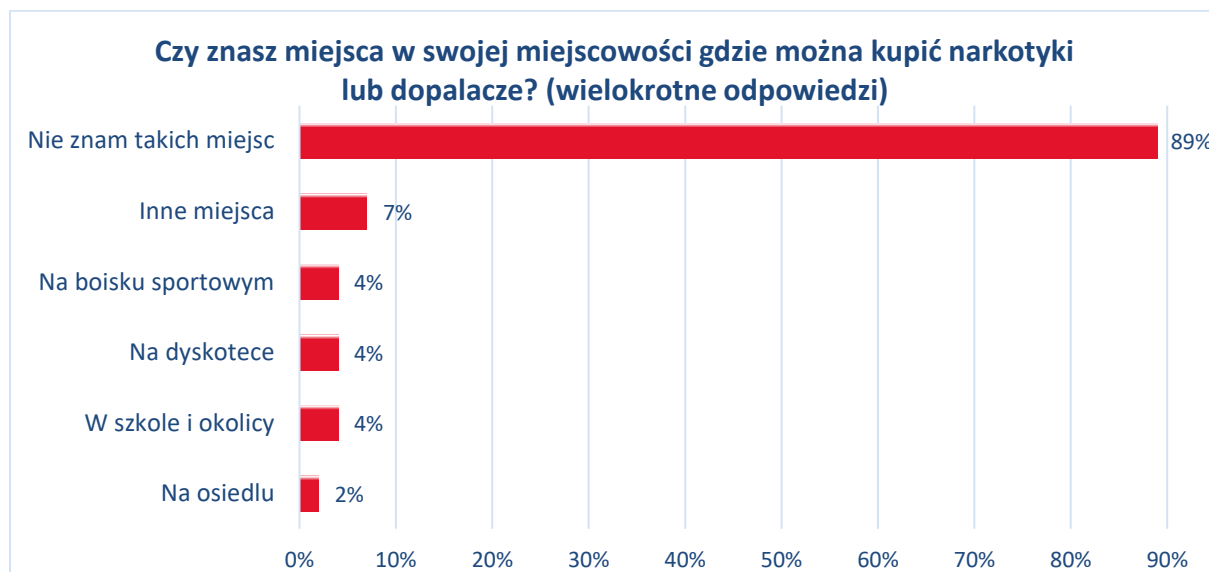
Na następne pytanie odpowiadali tylko uczniowie z młodszych klas, z czego zdecydowana większość (82%) twierdzi, że nie zna miejsc, w których można nabyć narkotyki lub dopalacze (82%).

Wykres 61. Łatwość nabycia narkotyków/dopalaczy w lokalnym środowisku (odpowiadali tylko klasy 4-6)

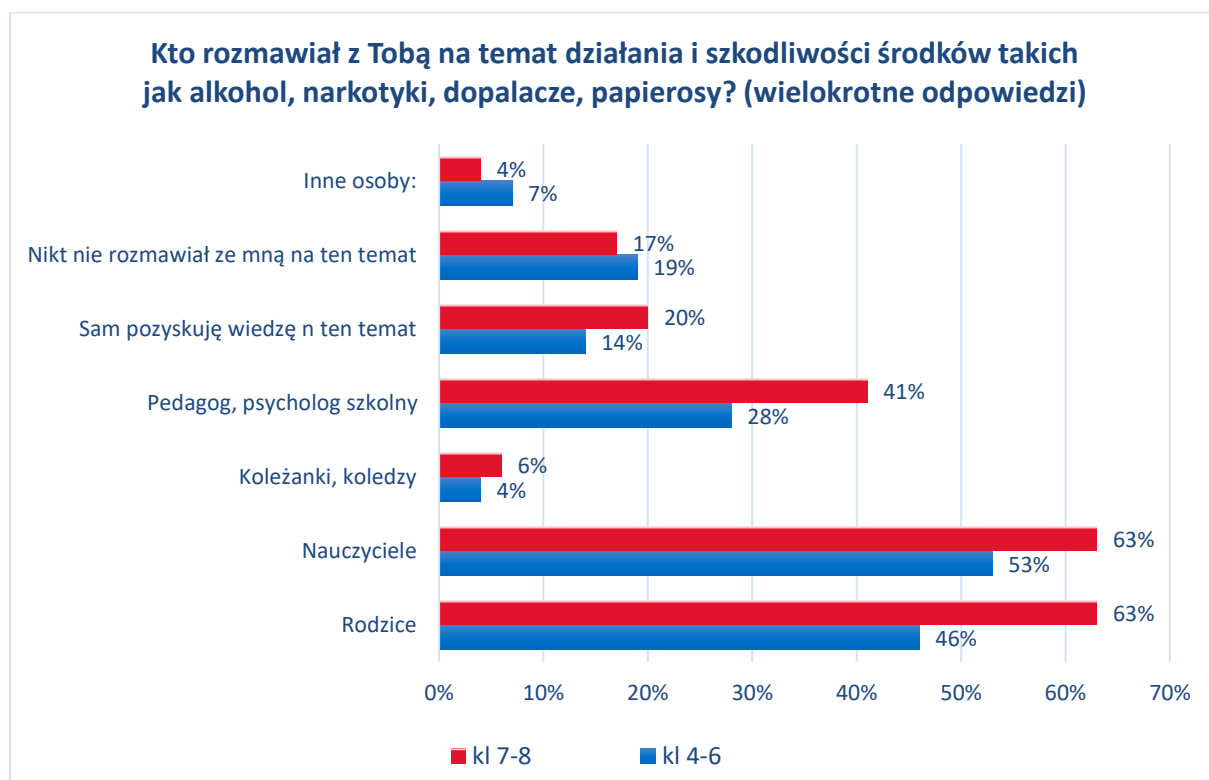
Jeszcze więcej uczniów (89%) z klas 7-8 podaje, że nie zna takich miejsc.

Wykres 62. Znajomość przez uczniów miejsc, gdzie można nabyć narkotyki/dopalacze (odpowiadały tylko klasy 7-8)

Na pytanie o to, czy ktoś rozmawiał z uczniami na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy, ponad połowa uczniów z klas 4-6 (53%) przyznała, że byli to nauczyciele. W przypadku uczniów z klas 7-8 najczęściej byli to również nauczyciele (63%) oraz rodzice (63%)

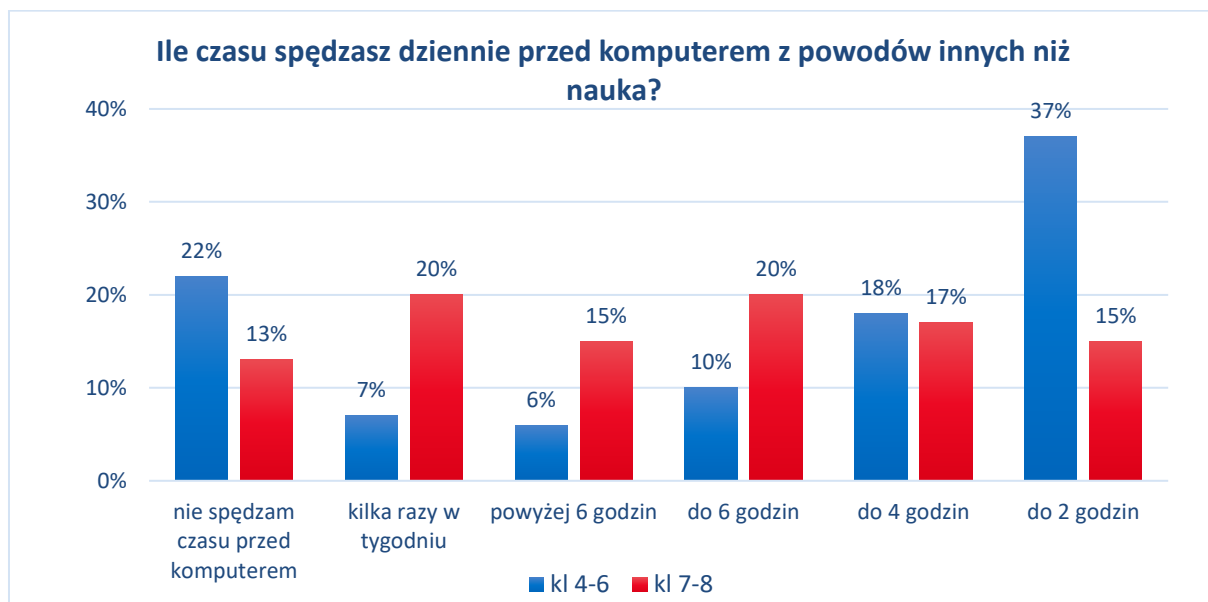
Wykres 63. Uświadamianie uczniów na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy

V 6. Używanie urządzeń ekranowych i cyberprzemoc

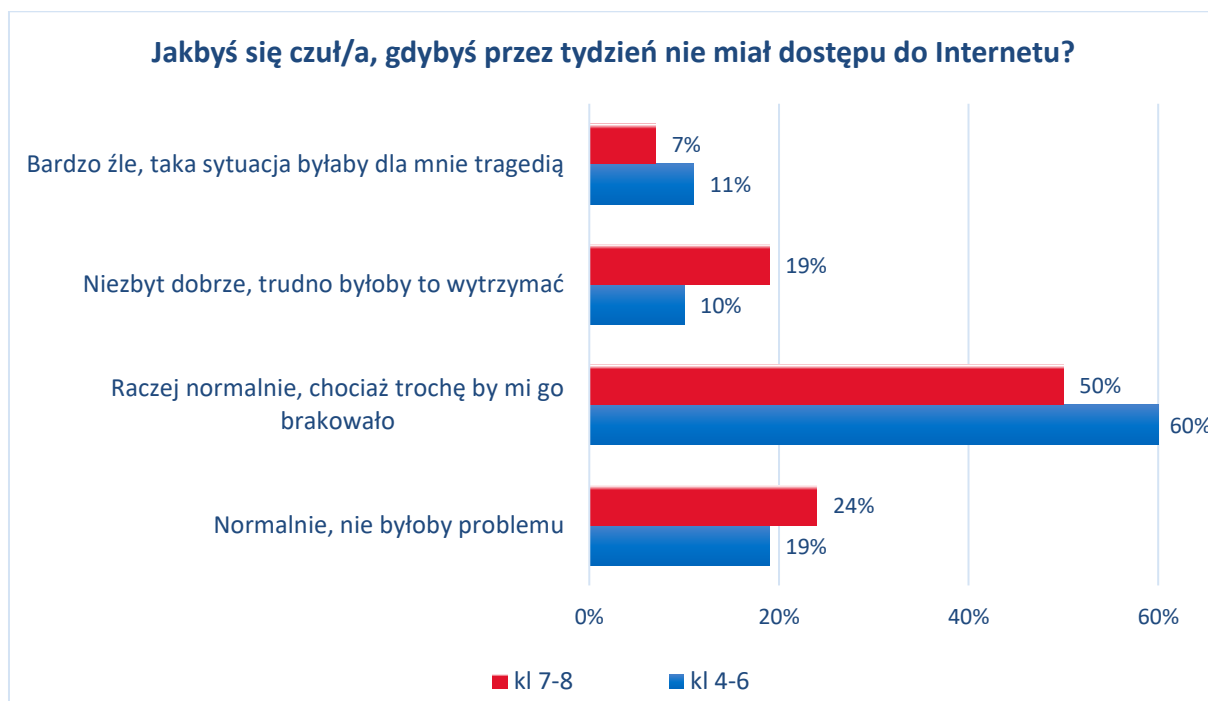
Największa grupa uczniów z klas 4-6 podaje, że dziennie korzysta z komputera do 2 godzin (37%). W przypadku uczniów z klas 7-8 odpowiedzi są dużo bardziej wyrównane tak, że nie sposób podać dominującego trendu. W ocenie 20% uczniów spędzają oni przed komputerem do 6 godzin dziennie, a drugie 20% podaje, że kilka razy w tygodniu.

Wykres 64. Czas spędzany przy komputerze

Największa część uczniów jest zdania, że w razie tygodniowego braku Internetu czuliby się z tym raczej normalnie, aczkolwiek trochę by m go brakowało (kl. 4-6 SP: 60%, kl. 7-8 SP: 50%).

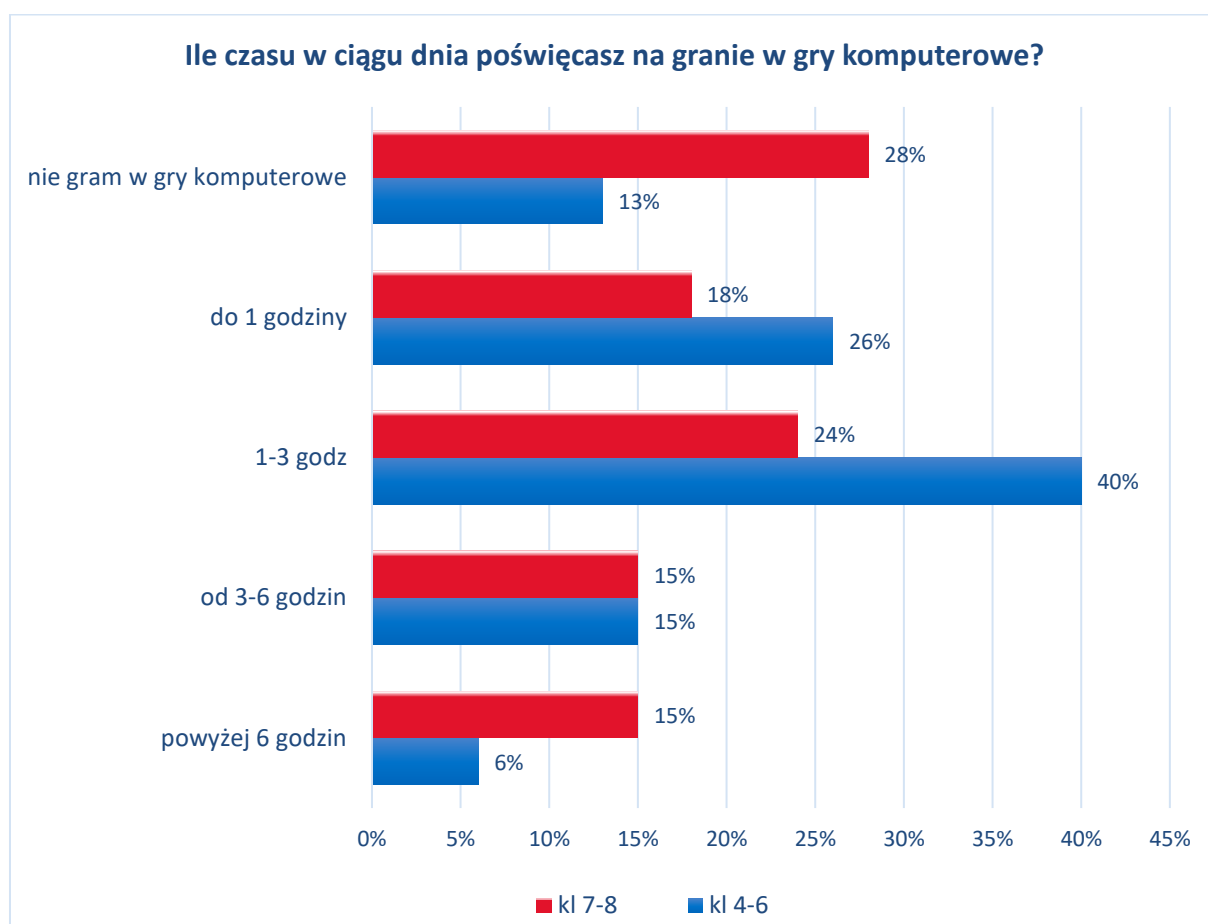
Wykres 65. Reakcja na tygodniowy brak dostępu do Internetu

Popularność gier komputerowych wśród badanych uczniów maleje wraz z wiekiem. Podczas gdy 40% uczniów z klas 4-6 przeznacza na tę rozrywkę od 1 do 3 godzin dziennie, robi tak 24% uczniów z klas 7-8. Powyżej 6 godzin gra w gry komputerowe 15% uczniów z klas 4-6 i tak samo robi 6% z klas 7-8.

Natomiast w ogóle w gry nie gra 13% uczniów najmłodszych i ponad dwukrotnie więcej, bo 28% z klas 7-8.

Wykres 66. Granie w gry na komputerze

Następne pytanie zadano tylko uczniom z klas 7-8, a dotyczyło ono styczności z typowymi formami cyberprzemocy.

Okazuje się, że uczniowie mieli kontakt osobiście lub ze słyszenia z różnymi formami cyberprzemocy, aczkolwiek w różnym zakresie.

W środowisku badanych uczniów najczęściej dochodzi do:

- umieszczania w sieci ośmieszających filmików lub obrazków (tak podaje łącznie 54% badanych),
- otrzymywania złośliwych komentarzy, tzw. hejtu (tak podaje łącznie 57% badanych).

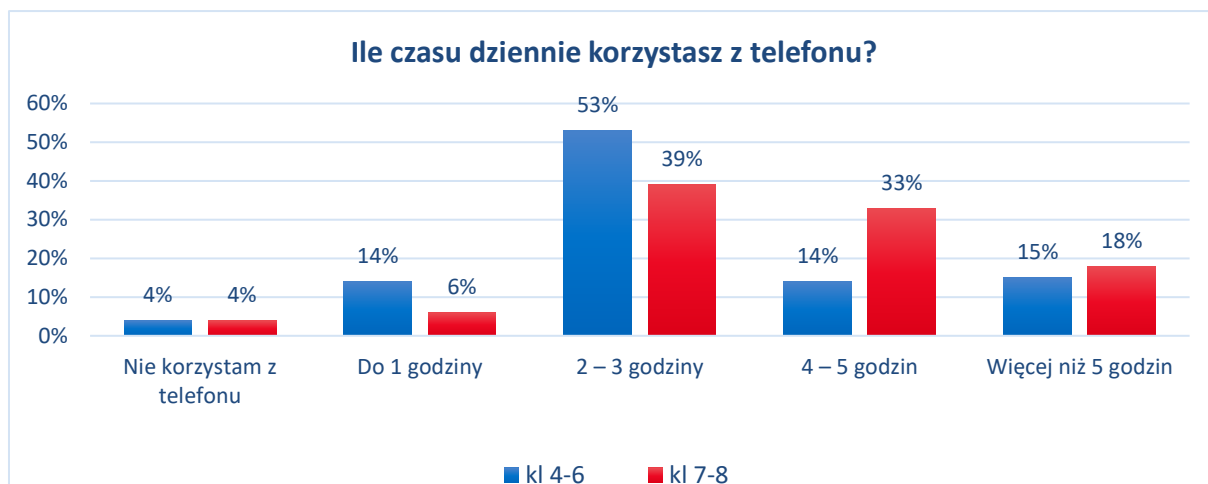
Wykres 67. Styczność z cyberprzemocą – kl. 7-8

Uczniowie wraz z wiekiem przeznaczają wyraźnie więcej czasu na korzystanie z telefonu: ponad 5 godzin dziennie używa go 18% uczniów z klas 7-8, a 33% uczniów w tym wieku przeznacza na to od 4 do 5 godzin.

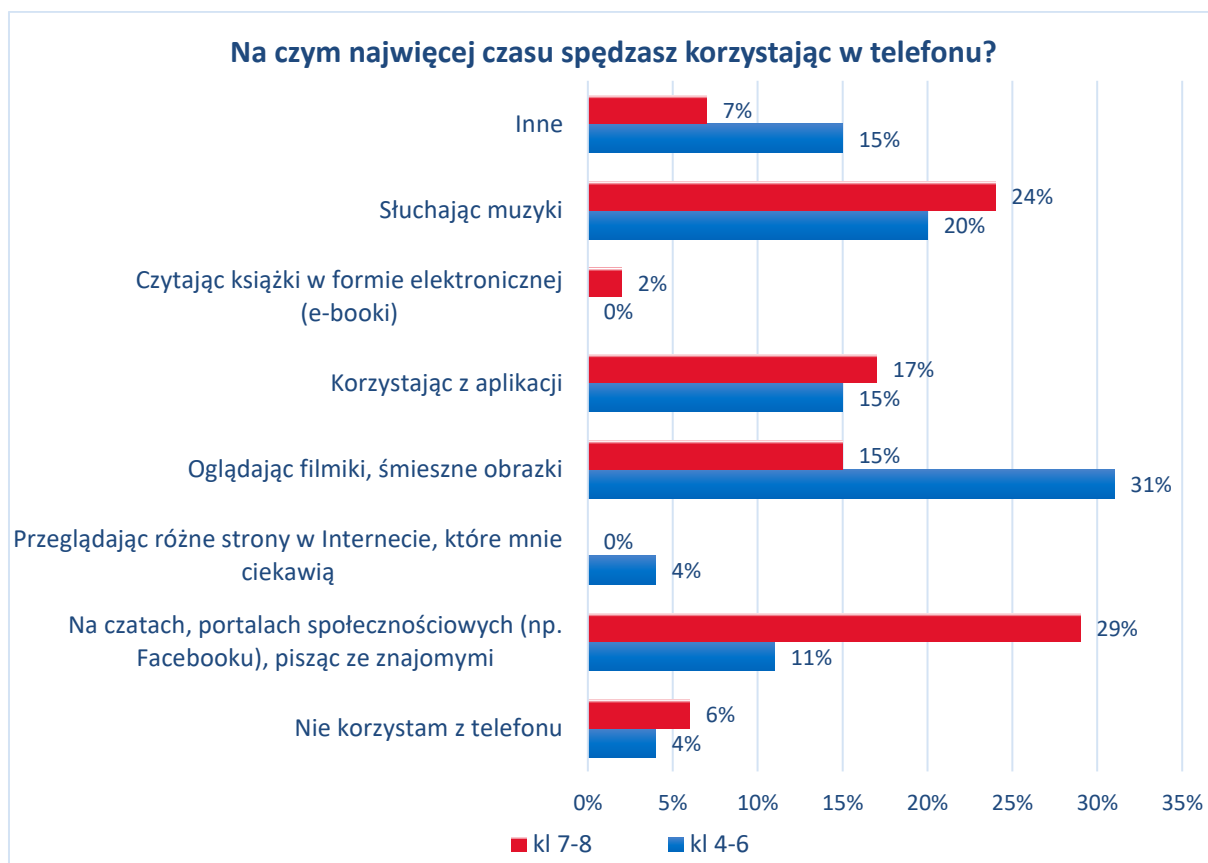
Po 4% ankietowanych uczniów z klas 4-6 i 7-8 zadeklarowało, że nie używa telefonu w ogóle.

Wykres 68. Korzystanie przez uczniów z telefonu

Uczniowie z klas 4-6 najczęściej korzystają z telefonu, aby oglądać śmieszne filmiki i obrazki (31%), a w klasach 7-8, aby podejmować kontakt w mediach społecznościowych (29%).

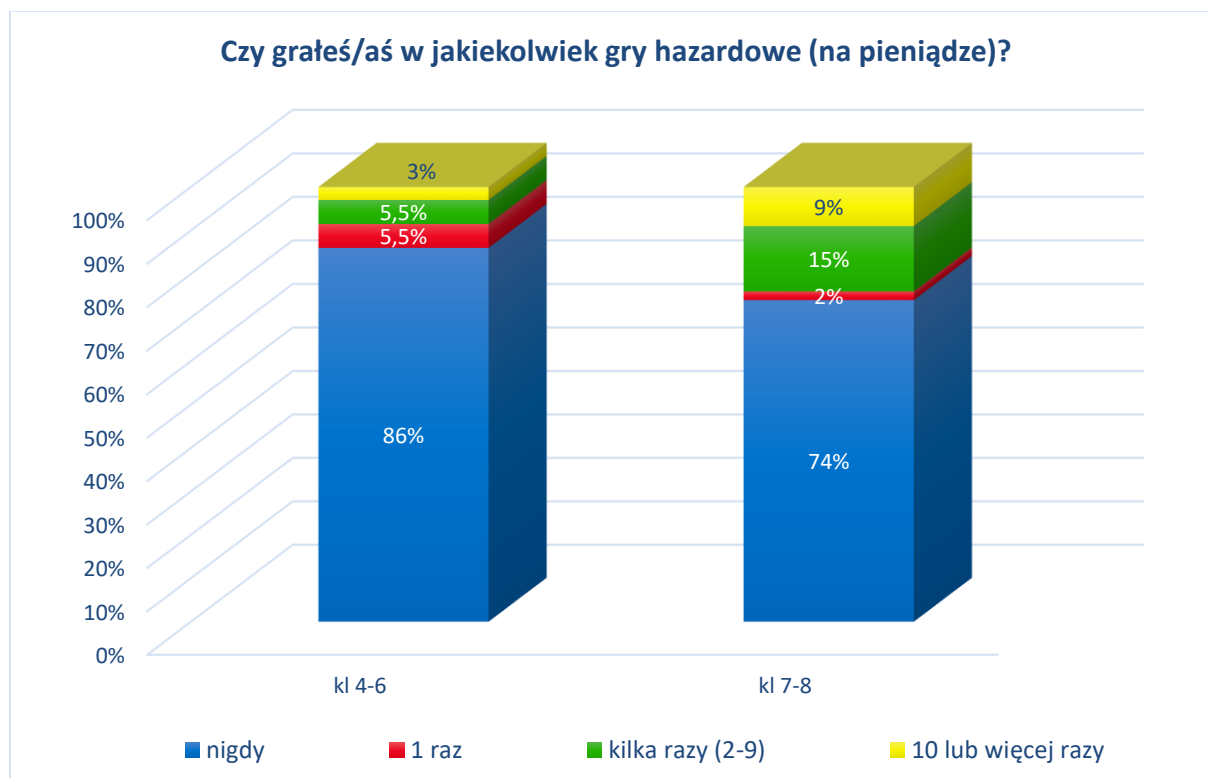
Wykres 69. Najczęstsze zajęcia uczniów na telefonie

V 7. Uzależnienia behawioralne

Granie w gry na pieniądze okazuje się zajęciem coraz bardziej popularnym z wiekiem – do grania w gry hazardowe przyznało się 14% uczniów z klas 4-6 oraz więcej, bo 26% uczniów z klas 7-8.

Wykres 70. Granie w gry hazardowe

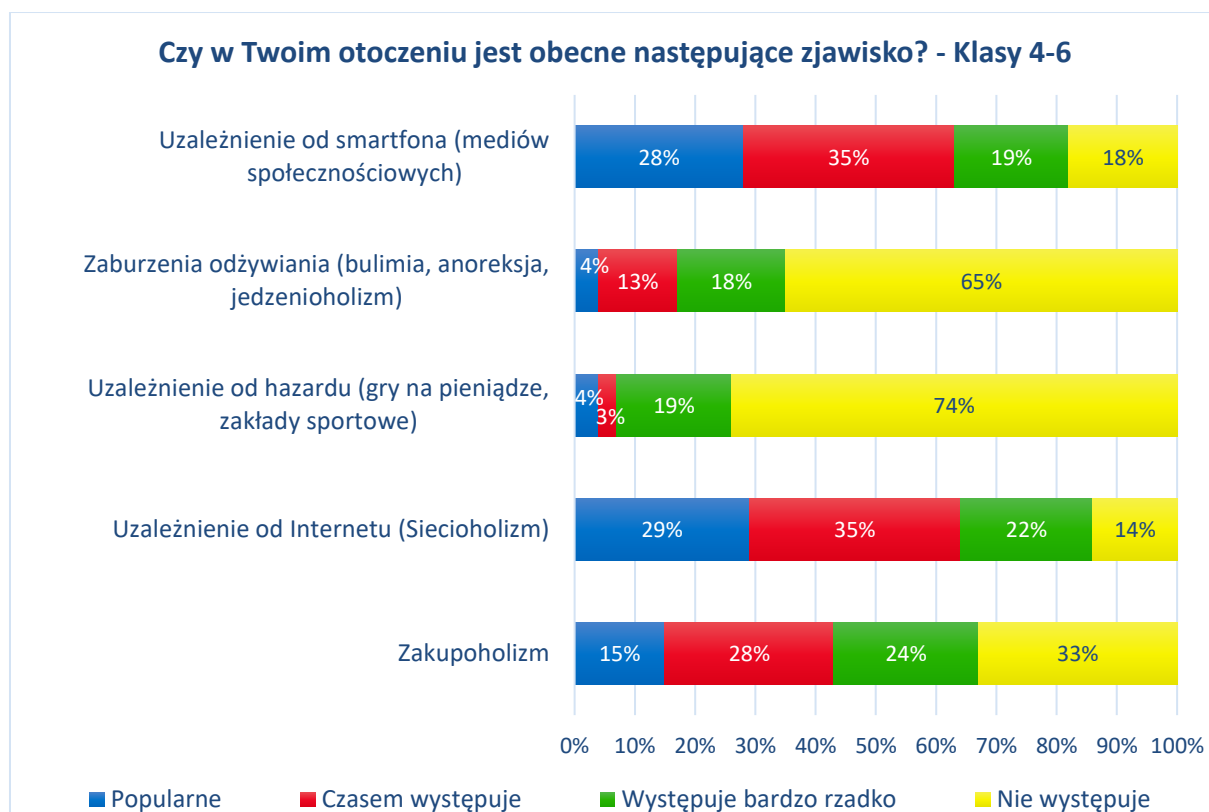
Zapytano uczniów również o ocenę powszechności występowania w ich środowisku wybranych uzależnień behawioralnych.

Zdaniem ankietowanych uczniów z obu grup wiekowych najbardziej rozpowszechnione w ich środowisku są:

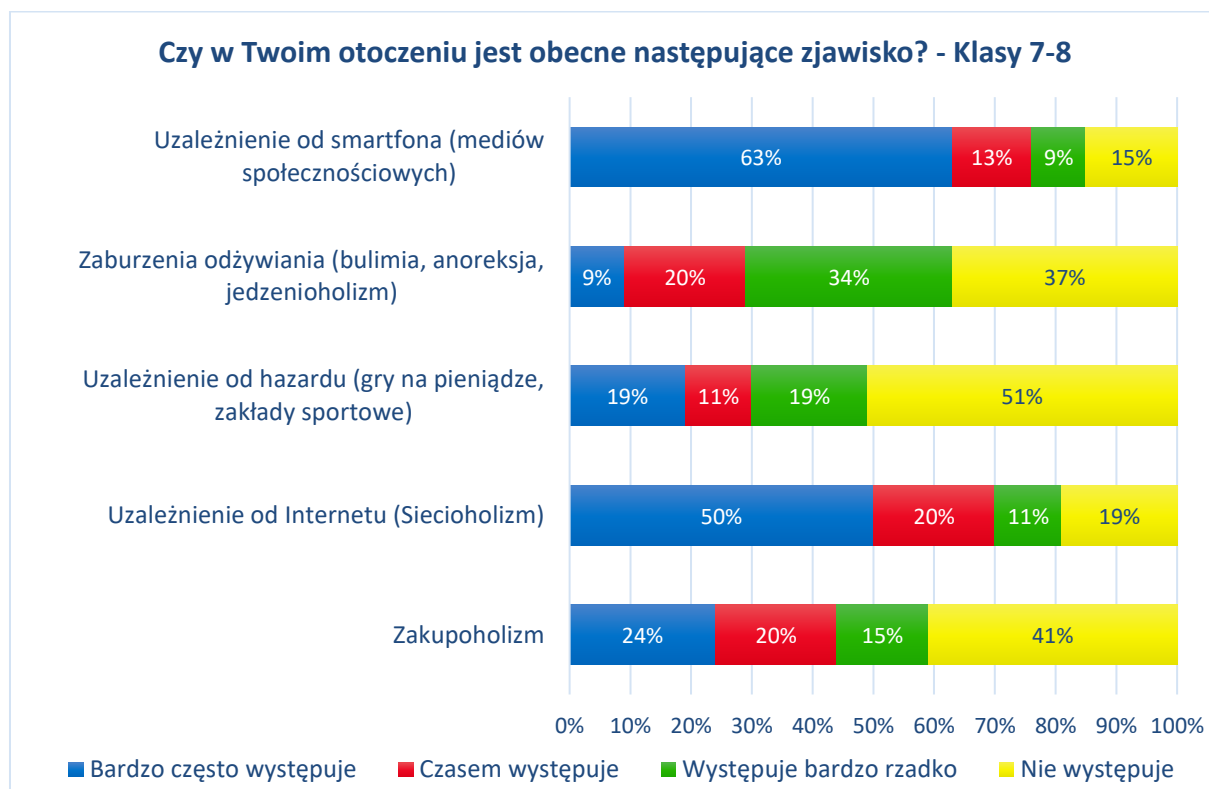
- uzależnienie od smartfonów (kl. 4-6: 82³%, kl. 7-8: 85%),
- sieciorholizm (kl. 4-6: 86%, kl. 7-8: 81%).

³ Zsumowano odpowiedzi „popularne”, „czasem występuje” i „występuje bardzo rzadko”.

Wykres 71. Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów – klasy 4-6

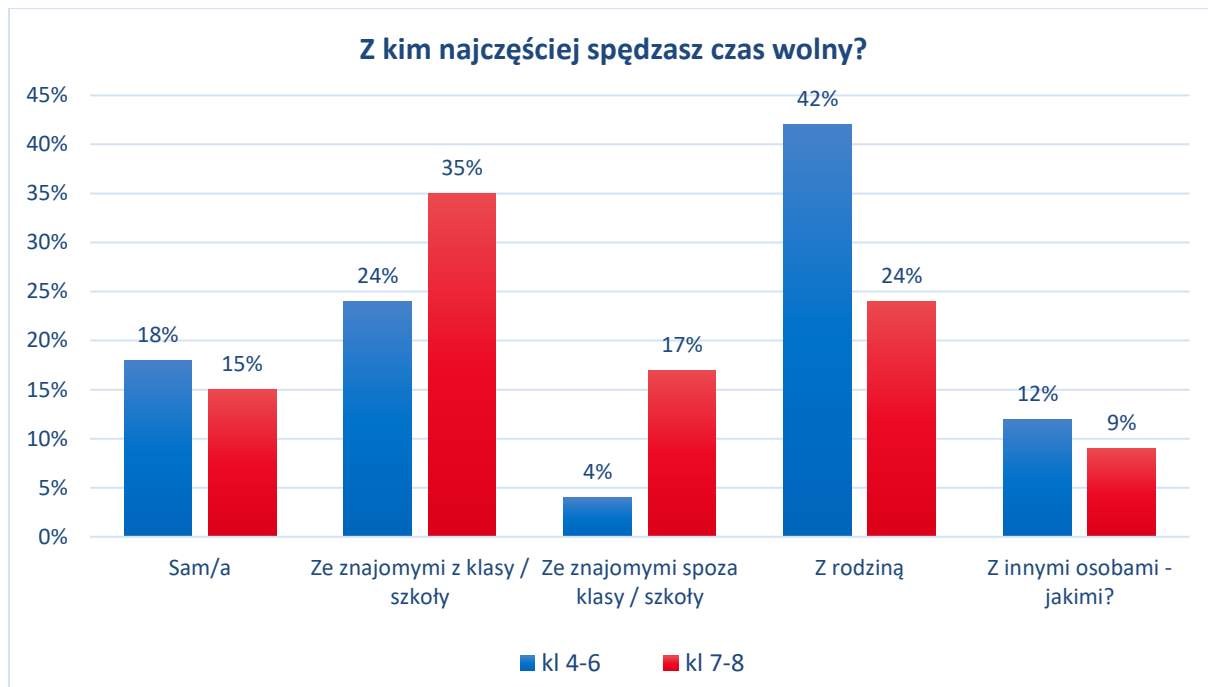
Wykres 72. Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów – klasy 7-8

V 8. Czas wolny

Uczniowie z klas 4-6 SP najczęściej spędzają czas wolny z rodziną (42%), a z klas 7-8 SP ze znajomymi z klasy (35%), co odzwierciedla naturalne procesy rozwojowe człowieka.

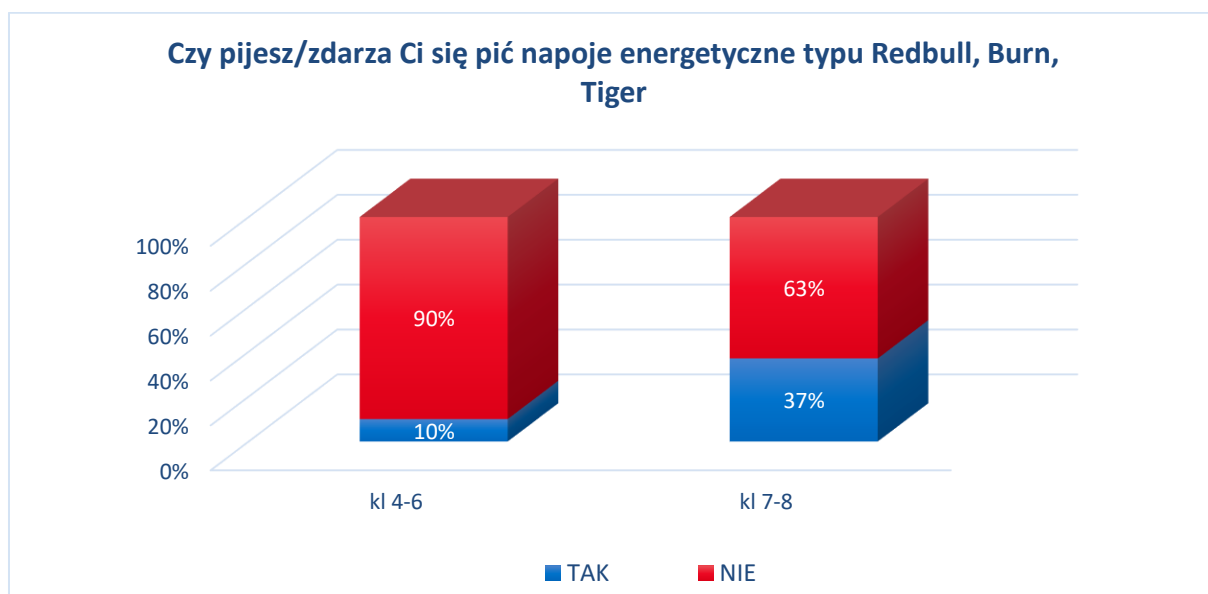
Wykres 73. Towarzystwo uczniów w wolnym czasie

V 9. Napoje energetyczne

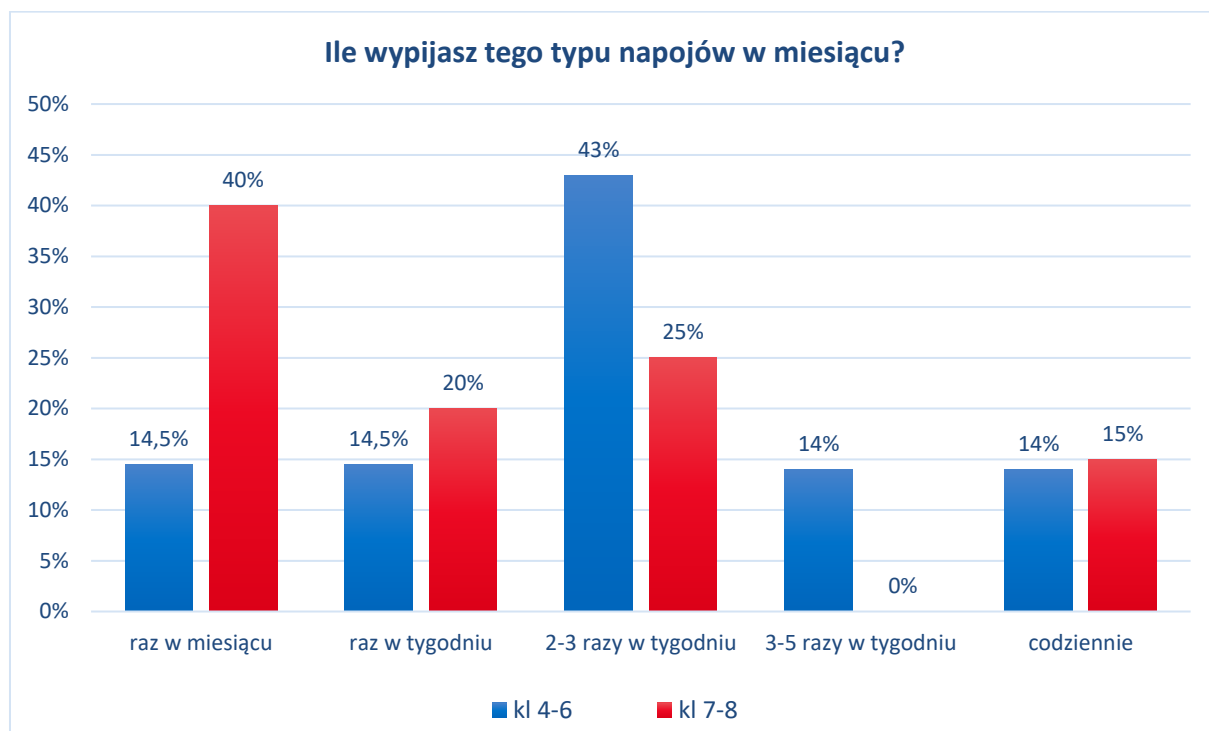
Do spożywania napojów energetycznych przyznaje się 10% uczniów z klas 4-6 oraz 37% z klas 7-8 SP.

Wykres 74. Spożywanie napojów energetycznych przez uczniów

Uczniowie z wiekiem sięgają rzadziej po napoje energetyczne: 43% uczniów z klas 4-6 pije je 2 do 3 razy w tygodniu, a 40% uczniów z klas 7-8 raz w miesiącu.

Wykres 75. Ilość napojów energetycznych spożywanych przez uczniów w miesiącu

VI Podsumowanie

PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII POPULACJI DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY	
1/ Główne problem społeczne	
Mieszkańcy zdecydowanie najbardziej zwrócili uwagę na problem bezrobocia w gminie. W opinii 18% to problem bardzo istotny, a 61% raczej istotny, co daje łącznie 79% badanych. Na drugim miejscu wskazano na problemy opiekuńczo-wychowawcze (łącznie 37%) oraz uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej (łącznie 37%).	
2/ Uzależnienia	
Mieszkańcy w większości nie dostrzegają problemów uzależnień w społeczności lokalnej. Zdaniem łącznie 97% badanych uzależnienie od dopalaczy występuje dość rzadko lub rzadko. W opinii 96% badanych uzależnienie od narkotyków występuje dość rzadko lub rzadko. Natomiast w opinii łącznie 65% uzależnienie od alkoholu jest w gminie rzadkie lub bardzo rzadkie. Z drugiej strony w sumie 35% ankietowanych uważa, że ten problem występuje dość lub bardzo powszechnie. Większość badanych (73%) nie widzi potrzeby realizacji w gminie działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.	

Najbardziej potrzebne działanie profilaktyczne zdaniem mieszkańców to warsztaty profilaktyczne dla uczniów (35% odpowiedzi).
3/ Opieka zdrowotna
Największa grupa respondentów ocenia dobrze i bardzo dobrze stan opieki zdrowotnej na terenie gminy (łącznie 47%). Z kolei 17% ocenia, że jest raczej źle, a żaden badany nie wskazał na odpowiedź bardzo źle.
4/ Sytuacja seniorów
Większość (66%) ankietowanych nie ma zdania na temat sytuacji seniorów w gminie, a 33% ocenia ją pozytywnie. Jedynie pozostały 1% uważa ją za złą. Mieszkańcy niemal jednomyślnie (95%) potwierdzają, że oferta działań dla seniorów w gminie jest wystarczająca.
5/ Sytuacja osób z niepełnosprawnościami
Większość (66%) mieszkańców nie wie, czy osoba z niepełnosprawnością może znaleźć pracę na terenie gminy. 1/3 badanych (30%) twierdzi, że nie ma takich ofert zatrudnienia, 1% uważa, że pracodawcy nie chcą zatrudniać takich osób, a pozostałe 3% podaje, że osoby z niepełnosprawnością mogą uzyskać pracę w gminie. Ponad połowa (55%) badanych podaje, że osoby z niepełnosprawnością są akceptowane w społeczności lokalnej, a pozostałe 45% nie wie, czy tak jest.
6/ Przemoc domowa
Większość (76%) badanych podaje, że nie zna nikogo, kto doświadczałby przemocy domowej. Badani w większości (70%) nie znają miejsc, w których może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy domowej. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że badani mieszkańcy w większości odrzucają przemoc, jako metodę wychowawczą, niemniej nie negują przy tym potrzeby tzw. łagodnych kar cielesnych (klapsów).
7/ Jakość usług społecznych
Przeważająca część badanych (80%) ocenia, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie Kunów jest zaspokajana. Pozostałe 20% ma przeciwne zdanie. Z podanej listy usług społecznych, które wymagają większej uwagi władz gminnych, na pierwszy plan wybijają się zdecydowanie dwie: transport publiczny (80% odpowiedzi) i ochrona zdrowia (60%).
PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII KADRY MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
1/ Główne problem społeczne
Niepełnosprawność wśród mieszkańców gminy Kunów oceniło jako problem bardzo istotny najwięcej badanych (75%), a pozostałe 25% badanych uważa je za problem raczej istotny, co daje łącznie 100%. Wszyscy badani wskazali, że problemem bardzo lub raczej istotnym jest również: - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, - długotrwałe choroby, - uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej, - problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi), - zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży, - bieda i ubóstwo, - bezrobocie - przemoc domowa, - uzależnienie od alkoholu. Z drugiej strony wszyscy badani (100%) podzielają opinię, że problem bezdomności jest raczej nieistotny w gminie Kunów.
2/ Jakość i realia pracy pomocy społecznej

Wszyscy badani uważają, że instytucje pomocy społecznej skutecznie zapobiegają trudnym sytuacjom życiowym, w tym większość (75%) uważa tak w pełni, a 25% zgadza się z tym poglądem częściowo. Wszyscy respondenci (100%) zdecydowanie zgadzają się, że władze gminy Kunów są dobrze poinformowane o potrzebach MGOPS. Badani w przeważającej większości (75%) podają, że władze gminy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez MGOSP potrzebom.

Żaden z badanych pracowników MGOPS w Kunowie nie zadeklarował, że czuje się wypalony zawodowo.

3/ Przeciwdziałanie uzależnieniom

Ankietowani jednomyślnie wyrażają poparcie dla realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom (100%). Za najbardziej potrzebne działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom badana kadra MGOPS uznała tylko dwa z proponowanych: ogólnospołeczne kampanie profilaktyczne (50%) i wsparcie psychologiczne dla rodzin (50%).

4/ Jakość usług społecznych

Przeważająca część (75%) badanych ocenia, że potrzeby w sektorze życia społecznego w gminie Kunów są zaspokajane. Ponad połowa badanych (75%) uważa, że opieka zdrowotna to sfera, która wymaga większej uwagi władz gminy.

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU UCZNIÓW

1/ Przemoc rówieśnicza

Ponad połowa badanych uczniów w każdym przedziale wiekowym deklaruje, że nigdy nie doświadcza przemocy w szkole (kl. 4-6 SP: 56%, kl. 7-8 SP: 65%). Najczęściej zdarza się to kilka razy do roku (kl. 4-6 SP: 22%, kl. 7-8 SP: 13%).

Natomiast na pytanie o rodzaje doświadczanej przemocy w szkole, większość uczniów podała, że ma takie doświadczenia. W tym w klasach 4-6 SP jest to na równi przemoc fizyczna (29% odpowiedzi) oraz psychiczna (29%), a w klasach starszych dominuje przemoc fizyczna (35%).

2/ Przemoc domowa

Uczniowie w przeważającej większości deklarują, że nie doświadczają przemocy domowej (kl. 4-6 SP: 86%, kl. 7-8 SP: 94%), a odsetek ten rośnie z wiekiem.

3/ Alkohol

Wraz z wiekiem radykalnie wzrasta przekonanie uczniów o tym, że ich rówieśnicy spożywają alkohol: w klasach 4-6 SP uważa tak 8%, a w klasach 7-8 SP już ponad siedmiokrotnie uczniów więcej (61%). Na pytanie skierowane bezpośrednio do badanych uczniów o to, czy sami piją alkohol, uczniowie niemal jednogłośnie zaprzeczyli (kl. 4-6 SP: 97%, kl. 7-8 SP: 93%). Jest jednak niewielka grupa, która przyznaje, że sięga po alkohol (3% uczniów z kl. 4-6: rzadziej niż raz w miesiącu i 7% z klas 7-8: co najmniej raz w tygodniu).

4/ Papierosy

Tak, jak w przypadku pytania o alkohol, radykalnie więcej uczniów wraz z wiekiem jest przekonanych, że ich rówieśnicy sięgają po papierosy lub e-papierosy (kl. 4-6 SP: 22%, kl. 7-8 SP: 76%). Na pytanie skierowane bezpośrednio do uczniów, 1% uczniów z klas 4-6 oraz 29% z klas 7-8 przyznało się, że pali papierosy. Widać zatem, że popularność wyrobów nikotynowych wzrasta z wiekiem.

5/ Narkotyki i dopalacze

Zdaniem 18% uczniów z klas 4-6 oraz 22% z klas 7-8 ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami lub dopalaczami. Do przyjmowania substancji odurzających przyznało się 1% uczniów z klas 4-6 oraz 4% z klas 7-8. Na pytanie o to, czy ktoś rozmawiał z uczniami na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy, ponad połowa uczniów z klas 4-6 (53%) przyznała, że byli to nauczyciele. W przypadku uczniów z klas 7-8 najczęściej byli to również nauczyciele (63%) oraz rodzice (63%).

6/ Używanie urządzeń ekranowych
Największa grupa uczniów z klas 4-6 podaje, że dziennie korzysta z komputera do 2 godzin (37%). W przypadku uczniów z klas 7-8 odpowiedzi są dużo bardziej wyrównane tak, że nie sposób podać dominującego trendu. W ocenie 20% uczniów spędzają oni przed komputerem do 6 godzin dziennie, a drugie 20% podaje, że kilka razy w tygodniu. Największa część uczniów jest zdania, że w razie tygodniowego braku Internetu czuliby się z tym raczej normalnie, aczkolwiek trochę by im go brakowało (kl. 4-6 SP: 60%, kl. 7-8 SP: 50%). Popularność gier komputerowych wśród badanych uczniów maleje wraz z wiekiem. Podczas gdy 40% uczniów z klas 4-6 przeznacza na tą rozrywkę od 1 do 3 godzin dziennie, robi tak 24% uczniów z klas 7-8. Powyżej 6 godzin gra w gry komputerowe 15% uczniów z klas 4-6 i tak samo robi 6% z klas 7-8. Natomiast w ogóle w gry nie gra 13% uczniów najmłodszych i ponad dwukrotnie więcej, bo 28% z klas 7-8. Uczniowie wraz z wiekiem przeznaczają wyraźnie więcej czasu na korzystanie z telefonu: ponad 5 godzin dziennie używa go 18% uczniów z klas 7-8, a 33% uczniów w tym wieku przeznacza na to od 4 do 5 godzin. Po 4% ankietowanych uczniów z klas 4-6 i 7-8 zadeklarowało, że nie używa telefonu w ogóle.
7/ Cyberprzemoc
Uczniowie mieli kontakt osobiście lub ze słyszenia z różnymi formami cyberprzemocy, aczkolwiek w różnym zakresie. W środowisku badanych uczniów najczęściej dochodzi do: - umieszczania w sieci ośmieszających filmików lub obrazków (tak podaje łącznie 54% badanych), - otrzymywania złośliwych komentarzy, tzw. hejtu (tak podaje łącznie 57% badanych).
8/ Uzależnienia behawioralne
Zdaniem ankietowanych uczniów z obu grup wiekowych najbardziej rozpowszechnione w ich środowisku są: - uzależnienie od smartfonów (kl. 4-6: 82%, kl. 7-8: 85%), - sieciorholizm (kl. 4-6: 86%, kl. 7-8: 81%). Granie w gry na pieniądze okazuje się zajęciem coraz bardziej popularnym z wiekiem – do grania w gry hazardowe przyznało się 14% uczniów z klas 4-6 oraz więcej, bo 26% uczniów z klas 7-8.
9/ Napoje energetyczne
Do spożywania napojów energetycznych przyznaje się 10% uczniów z klas 4-6 oraz 37% z klas 7-8 SP. Uczniowie z wiekiem sięgają rzadziej po napoje energetyczne: 43% uczniów z klas 4-6 pije je 2 do 3 razy w tygodniu, a 40% uczniów z klas 7-8 raz w miesiącu.

Opracowanie własne

VII Rekomendowane działania

VII 1. Rekomendowane działania wobec mieszkańców

- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu i palenia papierosów, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie gminy plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, warto

wykorzystać przy tym nowe media. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w miejscach publicznych. Kampania powinna uwzględniać również informacje dla mieszkańców gminy, na temat możliwych form pomocy w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny).

- Inicjowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień.
- Organizowanie szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji pracowników instytucji pomocowych oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych.
- Wprowadzanie do podstawowej opieki zdrowotnej programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Organizowanie szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami.
- Współpraca z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm.
- Rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc.
- Podjęcie działań profilaktycznych wykorzystując przy tym strategię informacyjną mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu
- Wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.
- Należałoby mimo wszystko zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

VII 2. Rekomendowane działania wobec uczniów

- Organizacja spotkań, pogadanek, zajęć i warsztatów dla uczniów, które będą:
 - wskazywały negatywne skutki picia alkoholu, palenia papierosów i uzależnienia od tych substancji,
 - uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie,
 - rozwijały asertywną postawę – umiejętność odmowy,
 - kształtowały postawy wolne od używek oraz promowały zdrowy styl życia,
 - uczenie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu,oraz będą miały na celu:
 - poznanie zasad ochrony danych osobowych w Internecie przez uczniów,
 - uczenie zasady stosowania ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci oraz postawy wzajemnego szacunku w Internecie,
 - kształtowanie w młodych ludziach czujności w stosunku do innych szczególnie nieznajomych,
 - dostarczenie uczniom wiedzy dotyczącej zarówno korzyści, jak i zagrożeń płynących z użytkowania Internetu,
 - kształtowanie postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doborem treści programów komputerowych oraz Internetu,
 - podnoszenie świadomości uczniów dotyczących ograniczeń prawnych wynikających z korzystania z sieci,
 - ukazanie wpływu hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka,
 - poznanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
 - poznanie wpływu jaki ma na życie hazard,
 - pokazanie jak budować pozytywny obraz samego siebie.
- Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce:
 - ✓ Przyczyn wchodzenia w uzależnienie, charakterystyki substancji psychoaktywnych.
 - ✓ Wskazania miejsca nauczyciela i rodzica w procesie szeroko pojętej profilaktyki uzależnień.
 - ✓ Ukazania znaczenia i oczekiwanych skutków programów profilaktycznych.
 - ✓ Sposobów wyjścia z uzależnienia.
 - ✓ Ukazania roli komunikacji w relacjach z dzieckiem i uczniem.
 - ✓ Przedstawienie mechanizmu i konsekwencji uzależnienia.
 - ✓ Zwrócenie uwagi na różne formy uzależnienia.
 - ✓ Przekazanie rzetelnej i dokładnej wiedzy o specyfice czynności uzależniających oraz ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi.
 - ✓ Omówienie poszczególnych uzależnień behawioralnych tj. pracoholizm, internetoholizm, jedzenioholizm, zakupoholizm i uzależnienie od hazardu, gier, zakładów, seksu.
 - ✓ Omówienie: ZUI – Zespół Uzależnienia do Internetu, wpływ komputera i Internetu na młodego człowieka, rodzaje aktywności dzieci i młodzieży w sieci, zalety korzystania z Internetu.
 - ✓ Najpopularniejsze zagrożenia Internetu.
 - ✓ Jak chronić własne dziecko – poradnik dla wychowawców klas i nauczycieli, sposoby ochrony dzieci przed zagrożeniami w sieci.
 - ✓ Nowe zagrożenia m.in: sexting – nastoletnia auto-pornografia w sieci, cyberprzemoc, era informacji i manipulacji medialnej, kampanie społeczne dotyczące zagrożeń związanych z Internetem.

- ✓ Programy pozwalające kontrolować dostęp dzieci do komputera i Internetu.

VII 3. Rekomendowane działania wobec kadry pomocy społecznej

- Organizowanie szkoleń i kursów mających na celu podnoszenie kompetencji pracowników instytucji pomocowych oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych.
- Organizowanie oferty zapobiegającej wypaleniu zawodowemu, w tym w szczególności systemu motywacyjnego, superwizji, doradztwa psychologicznego.
- Zwiększenie działań organizowanych w partnerstwie z ośrodkami zdrowia w zakresie współpracy przy profilaktyce i rozwiązywaniu problemów społecznych. W tym np. poprzez organizowanie szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Należy prowadzić działania w kierunku rozwoju sektora pozarządowego jako silnego partnera władz samorządowych, jak również w celu rozwoju i utrwalenia postaw partycypacji społecznej mieszkańców. Jednocześnie jest zalecane, aby zapewnić personelowi realizującemu zadania w zakresie polityki społecznej możliwość przyrostu swoich kompetencji. Do dalszego rozwoju i umacniania współpracy samorządu z ngo powinno przysłużyć się powierzenie do realizacji zadań publicznych oraz wsparcie pozafinansowe.

Spis wykresów i tabel

Wykres 1. Płeć dorosłych mieszkańców.....	5
Wykres 2. Wiek mieszkańców	5
Wykres 3. Wykształcenie mieszkańców.....	6
Wykres 4. Istotne problemy w środowisku lokalnym	7
Wykres 5. Ocena swojej sytuacji materialnej i mieszkaniowej.....	8
Wykres 6. Relacje z sąsiadami	8
Wykres 7. Współpraca w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi	9
Wykres 8. Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie gminy.....	9
Wykres 9. Przyczyna nieuczestniczenia w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych	10
Wykres 10. Powszechność uzależnień w środowisku lokalnym	10
Wykres 11. Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom	11
Wykres 12. Najbardziej potrzebne działania profilaktyczne przeciwko uzależnieniom	11
Wykres 13. Stan opieki zdrowotnej na terenie gminy	12
Wykres 14. Sytuacja seniorów w gminie	12
Wykres 15. Ocena oferty działań dla seniorów	13
Wykres 16. Praca dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy	13
Wykres 17. Akceptowalność osób niepełnosprawnych w gminie	14
Wykres 18. Poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy	14
Wykres 19. Znajomość osób doświadczających przemocy domowej	15
Wykres 20. Znajomość miejsc, w których może uzyskać pomoc ofiara przemocy	15
Wykres 21. Przekonania mieszkańców na temat przemocy domowej.....	17
Wykres 22. Przekonania mieszkańców na temat wychowywania dzieci	19
Wykres 23. Korzystanie ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej	20
Wykres 24. Powód korzystania ze świadczeń pomocy społecznej	20
Wykres 25. Bezrobocie wśród mieszkańców gminy	21
Wykres 26. Przyczyny bezrobocia wśród mieszkańców gminy	21
Wykres 27. Źródła utrzymania gospodarstwa domowego	22
Wykres 28. Zaspokajanie większości potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie	23
Wykres 29. Lista usług społecznych, które wymagają większej uwagi władz gminnych	23
Wykres 30. Płeć ankietowanych pracowników MGOPS.....	24
Wykres 31. Najistotniejsze problemy w środowisku lokalnym	25
Wykres 32. Ocena skuteczności pomocy społecznej w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym	26
Wykres 33. Ocena stanu wiedzy gminy o potrzebach pomocy społecznej.....	26
Wykres 34. Ocena współpracy i komunikacji władz gminy z MGOPS.....	27
Wykres 35. Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom według pracowników MGOPS	27
Wykres 36. Najbardziej potrzebne działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom według pracowników MGOPS.....	28
Wykres 37. Ocena zaspokajania potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie Kunów.....	28
Wykres 38. Lista usług społecznych, które, daniem pracowników MGOPS, wymagają większej uwagi władz gminy	29
Wykres 39. Poczucie wypalenia zawodowego	30

Wykres 40. Ocena wybranych relacji społecznych – klasy 4-6	31
Wykres 41. Ocena wybranych relacji społecznych – klasy 7-8	32
Wykres 42. Częstotliwość doświadczania przemocy przez uczniów	32
Wykres 43. Rodzaje doświadczanej przemocy w szkole	33
Wykres 44. Doświadczenie przemocy w domu	33
Wykres 45. Doświadczenie agresji słownej przez uczniów	34
Wykres 46. Powszechność spożywania alkoholu wśród uczniów	34
Wykres 47. Okoliczności spożywania alkoholu przez uczniów (odpowiadały tylko klasy 7-8)	35
Wykres 48. Ocena przyczyn sięgania po alkohol przez uczniów	35
Wykres 49. Częstotliwość spożywania alkoholu przez uczniów	36
Wykres 50. Inicjacja alkoholowa wśród uczniów	36
Wykres 51. Powody sięgania po alkohol przez uczniów (odpowiadały tylko klasy 7-8)	37
Wykres 52. Przekonania uczniów dotyczące alkoholu – klasy 4-6	38
Wykres 53. Przekonania uczniów dotyczące alkoholu – klasy 7-8	38
Wykres 54. Powszechność palenia papierosów wśród uczniów	39
Wykres 55. Palenie papierosów wśród uczniów	39
Wykres 56. Powody palenia papierosów przez uczniów	40
Wykres 57. Kontakt uczniów z narkotykami i dopalaczami	40
Wykres 58. Spożywanie narkotyków lub dopalaczy przez uczniów	41
Wykres 59. Pochodzenie środków psychotropowych spożywanych przez uczniów	41
Wykres 60. Wiek inicjacji narkotykowej wśród uczniów	42
Wykres 61. Łatwość nabycia narkotyków/dopalaczy w lokalnym środowisku (odpowiadały tylko klasy 4-6)	42
Wykres 62. Znajomość przez uczniów miejsc, gdzie można nabyć narkotyki/dopalacze (odpowiadały tylko klasy 7-8)	43
Wykres 63. Uświadamianie uczniów na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy	43
Wykres 64. Czas spędzany przy komputerze	44
Wykres 65. Reakcja na tygodniowy brak dostępu do Internetu	44
Wykres 66. Granie w gry na komputerze	45
Wykres 67. Styczność z cyberprzemocą – kl. 7-8	46
Wykres 68. Korzystanie przez uczniów z telefonu	47
Wykres 69. Najczęstsze zajęcie uczniów na telefonie	47
Wykres 70. Granie w gry hazardowe	48
Wykres 71. Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów – klasy 4-6	49
Wykres 72. Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów – klasy 7-8	49
Wykres 73. Towarzystwo uczniów w wolnym czasie	50
Wykres 74. Spożywanie napojów energetycznych przez uczniów	50
Wykres 75. Ilość napojów energetycznych spożywanych przez uczniów w miesiącu	51

Tabela 1. Dane demograficzne gminy Kunów w l. 2022-2024 4

Tabela 2. Najbardziej potrzebne wsparcie dla mieszkańców gminy w opinii pracowników MGOPS
29

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436, dalej jako „u.p.s.”) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Stosownie do art. 16b ust. 2 u.p.s. strategia winna zawiera w szczególności:

1) diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;

2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;

3) określenie:

a) celów strategicznych projektowanych zmian,

b) kierunków niezbędnych działań,

c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,

d) wskaźników realizacji działań.

Strategia jest podstawowym dokumentem służącym planowaniu polityki społecznej na poziomie lokalnym. Dokument powstał na bazie doświadczeń wynikających z realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Kunów na lata 2021-2025”. W ramach prac nad strategią przeprowadzona została diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy poprzez przeprowadzenie badań ankietowych wśród dorosłych mieszkańców gminy, pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kunowie oraz uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy. Wykorzystano także informacje z innych działających na terenie gminy instytucji społecznych oraz korzystano z dostępnych publikacji naukowych i statystyk.

W związku z powyższym i biorąc pod uwagę przypisane gminom w ustawie o samorządzie gminnym zadania z zakresu pomocy społecznej, zasadne jest podjęcie uchwały przyjmującej Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kunów na lata 2026-2030.